

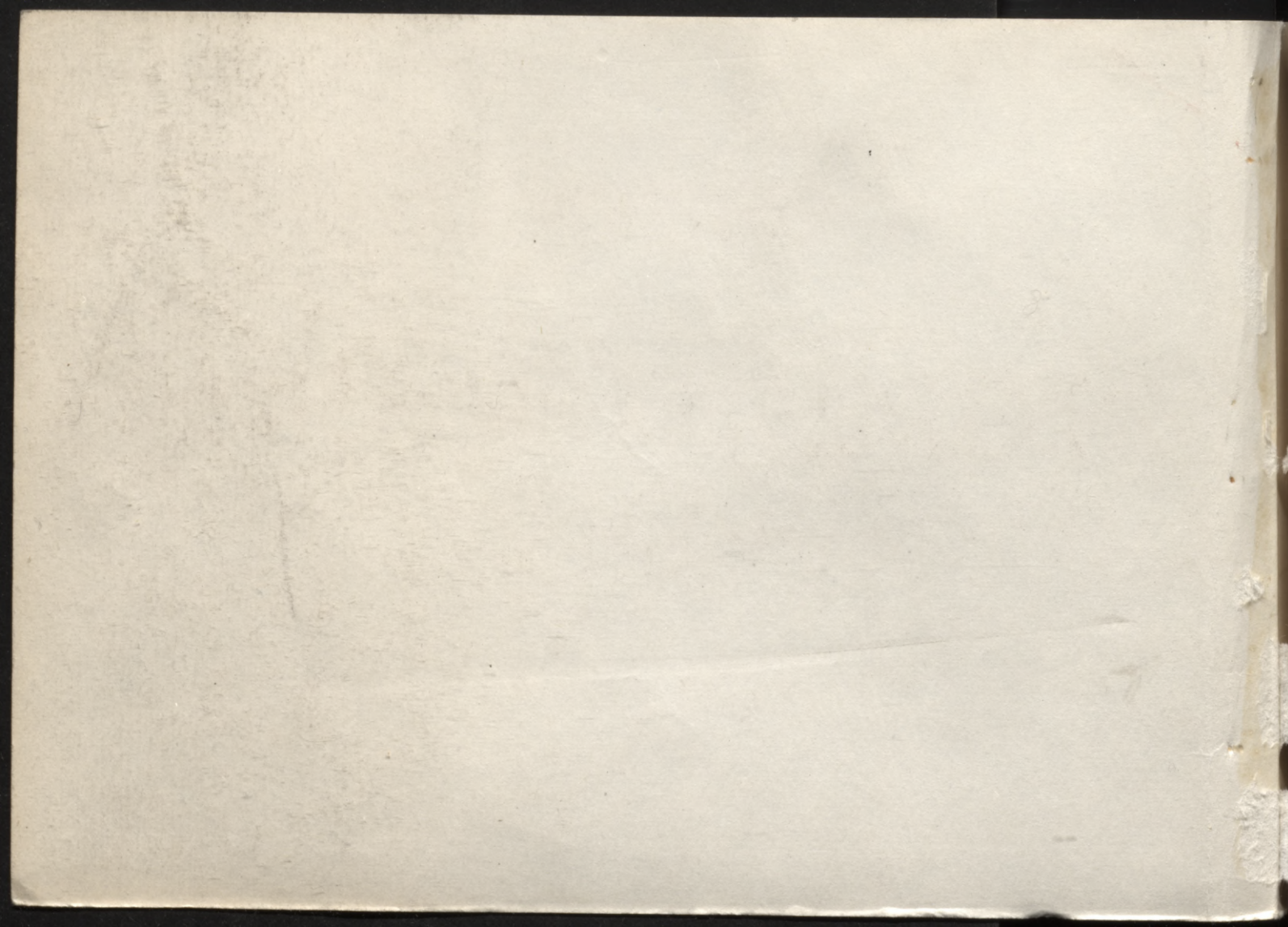
L 78-1
6

„КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР“

M. BLŪMA

PADOMJU KRIMINĀLTIESĪBAS

VISPĀRĪGĀ DAĻA

L 78-1
6

L
34

Latvijas PSR Augetākās un vidējās speciālās izglītības ministrija

Ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotā
Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitāte

Krimināltiesību, kriminālprocesa un kriminālistikas katedra

M. BLŪMA

PADOMJU KRIMINĀLTIESĪBAS VISPĀRĪGĀ DAĻA

Mācību līdzeklis

P. Stučkas Latvijas Valsts universitāte
Rīga 1977

Mācību līdzekļa uzdevums ir atvieglot topošajiem juristiem apgūt padomju krimināltiesību Vispārīgo daļu. Dotais mācību līdzeklis ir shēmu albums, kurā īsi, koncentrēti un kodolīgi definēti un analizēti visi krimināltiesību Vispārīgās daļas institūti un normas, izklāstīti visi jautājumi, atbilstoši mācību programmai. Izlietota Latvijas PSR spēkā esošā kriminālā likumdošana, ieskaitot visjaunāko-pēdējo gadu izdarītos papildinājumus un grozījumus PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatos un Latvijas PSR KK. Izlietoti arī PSRS Augstākās tiesas un Latvijas PSR Augstākās tiesas Plēnuma lēmumi un krimināltiesību teorijas jaunākie atzinumi.

Mācību līdzeklis sastāv no trim sadalām: mācība par krimināllikumu, mācība par noziegumu un mācība par sodu.

Izdevuma mērķis ir palīdzēt studentiem ne vien pareizi izprast padomju krimināltiesību Vispārīgās daļas normas un institūtus, bet arī iemācīties tos pareizi piemērot praksē. Tas domāts Juridiskās fakultātes dienas nodalas II kursa studentiem, vakara un neklātienes nodalas III kursa studentiem un studentiem-diplomantiem mācību vielas atkārtotšanai pirms valsts eksāmeniem.

Mācību līdzekli var izmantot arī praktiskie darbinieki, jo tas balstās uz prakses apkopojumu materiāliem.

Šim mācību līdzeklim liela nozīme krimināltiesību Vispārīgās daļas apgūšanā vēl tāpēc, ka tas ir pirmais mācību līdzeklis latviešu valodā un uzrakstīts, pamatojoties uz Latvijas PSR KK.

Par palīdzību mācību līdzekļa sagatavošanā izsaku dziļu pateicību Juridiskās fakultātes III kursa studentiem Indulim Krauzem un Gatiņ Silēvičam un V kursa studentei Sarmītei Zirnei.

Назначение учебного пособия - облегчить будущим юристам овладеть Общей частью советского уголовного права. Данное учебное пособие является альбомом схем, в котором кратко определены все институты Общей части уголовного права в соответствии с учебной программой. Использовано новейшее законодательство Латвийской ССР, постановления Пленума Верховного Суда СССР и постановления Пленума Верховного Суда Латвийской ССР и отражены новейшие достижения теории советского уголовного права.

Целью издания является помочь студентам не только правильно понять нормы и институты уголовного права, но и научиться правильно их применять. Учебное пособие предназначено для студентов латвийских групп II курса дневного отделения, студентов III курса вечернего и заочного отделения и для повторения материалов студентами-дипломантами.

Это первое учебное пособие по Общей части уголовного права на латвийском языке.

Publicēts saskaņā ar P. Stučkas LVU Izdevniecības padomes 1977. gada 25. novembra lēmumu

© P. Stučkas Latvijas Valsts universitāte, 1977

**MĀCĪBA PAR
PADOMĒU KRIMINĀLĪKUMU**

1914

Received of the
Hon. Secy. of the Navy
the sum of \$100.00
for the purchase of
the sum of \$100.00
for the purchase of
the sum of \$100.00

2

MA OIRA PAP

PAID TO THE
TREASURY DEPT.

PAID TO THE
TREASURY DEPT.

PAID TO THE
TREASURY DEPT.

**PĀDOMJU KRIMINĀLLIKUMA
JĒDZIENS, UZDEVUMI, VEIDI UN STRUKTŪRA**

PADOMJU KRIMINĀLLIKUMA JĒDZIENS UN PAZĪMES

PADOMJU KRIMINĀLLIKUMA JĒDZIENS

Padomju krimināllikums ir PSRS Augstākās Padomes vai savienotās republikas Augstākās Padomes akts, kas izsaka Komunistiskās Partijas vadītās padomju tautas gribu un Padomju valsts politiku noziegumu likvidešanā.

PADOMJU KRIMINĀLLIKUMA PAZĪMES

Padomju krimināllikumi ir PSRS vai savienotās republikas Augstākās Padomes likumdošanas akti vai PSRS Augstākās Padomes Prezidija vai savienotās republikas Augstākās Padomes Prezidija dekreti, kas tuvākajā Augstākās Padomes sesijā tiek apstiprināti un kļūst par likumu.

Padomju krimināllikumos izteikta Padomju tautas griba noziegumu apkarošanas joma.

Padomju krimināllikumos īstenota PSKP un Padomju valsts politika cīņā pret noziegumiem (kriminālpolitika).

Padomju krimināllikums pauž padomju kriminaltiesību principus.

Padomju krimināllikumi satur tiesību normas, kas nosaka, kādi sabiedriski bīstami nodarījumi ir noziedzīgi un kādi sodi piemērojami noziegumus izdarījušām personām, kāds ir kriminālatbildības pamats un kāds pamats atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda.

PADOMJU KRIMINĀLĀS LIKUMDOŠANAS UZDEVUMI

"Sabiedrībā, kas ceļ komunismu, nevar būt vietas tiesību pārkāpumiem un noziegumiem."

No PSKP Programmas

"Latvijas PSR Kriminālās likumdošanas uzdevums ir aizsargāt pret noziedzīgiem apdraudējumiem padomju sabiedrisko un valsts iekārtu, sociālistisko īpašumu, pilsoņu personu un tiesības un visu sociālistisko tiesisko kārtību.

Lai veiktu šo uzdevumu, Latvijas PSR kriminālā likumdošana nosaka, kādi sabiedriski bīstami nodarījumi ir noziedzīgi, un nosaka sodus, kas piemērojami noziegumus izdarījušām personām."

Latvijas PSR kriminālkodeksa I.p.

"Tikmēr, kamēr vēl sastopamas noziedzības izpausmes, stingri jānodrošina personas, kas pastrādā sabiedrībai bīstamus noziegumus, pārkāpj sociālistiskās sadzīves noteikumus, nevēlas dzīvot godīgā darba cilvēka dzīvi."

No PSKP Programmas

"Galvenā uzmanība jāveltī noziegumu novēršanai. Sociālisma apstākļos katrs cilvēks, kas noklīdis no darba dzīves ceļa, var atgriezties derīgā darbā."

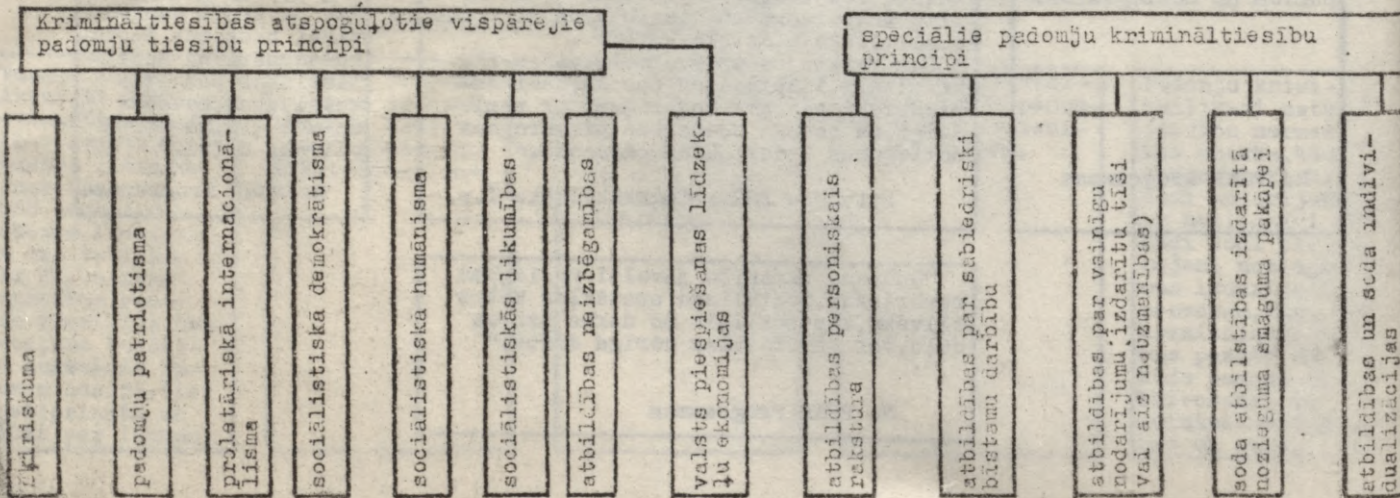
No PSKP Programmas

PADOMJU KRIMINĀLTIESĪBU PRINCIPU JĒDZIENS

Tiesību principi ir no sabiedriskās iekārtas sociāli ekonomiskās dabas izrietēšā un tiesībās nostiprinātas vadošās ideoloģiskās, politiskās un tikumiskās idejas, kuras nosaka sabiedrisko attiecību tiesiskās regulēšanas virzienu, raksturu, pamatu un apjomu.

Krimināltiesību principi ir vadošās idejas, kuras atspoguļo noziegumu apkarošanas likumsakarības un nosaka kriminālsoda mērķi un uzdevumu, kā arī soda piemērošanas pamatu un apjomu.

PADOMJU KRIMINĀLTIESĪBU PRINCIPU SISTĒMA

LATVIJAS PSR TERITORIJĀ SPĒKĀ ESOŠIE KRIMINĀLLIKUMI

PSR Savienības un savienoto republiku kriminālā likumdošana sastāv no Pamatiem, kuri noteic PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas principus un vispārējos noteikumus, Vissavienības likumiem, kas paredz atbildību par atsevišķiem noziegumiem, un savienoto republiku kriminālkodeksiem.

Vissavienības krimināllikumi nosaka atbildību par valsts un militāriem noziegumiem, bet vajadzības gadījumos arī par cietiem noziegumiem, kas vērsti pret PSR Savienības interesēm.

PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatu 2. pants

PSRS likumiem ir vienāds spēks visā savienoto republiku teritorijā.

PSRS Konstitūcijas 74. pants

PSRS likumi ir obligāti Latvijā PSR teritorijā.

Latvijas PSR Konstitūcijas 17. pants

Ja kādas savienotās republikas likums nesaskan ar Vissavienības likumu, tad spēkā ir Vissavienības likums.

PSRS Konstitūcijas 74. pants

PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas pamati.

(Pieņemti 1958.g. 25. dec.)

Likums par kriminālatbildību par valsts noziegumiem.

(Pieņemts 1958.g. 25. dec.)

Likums par kriminālatbildību par militāriem noziegumiem.

(Pieņemts 1958.g. 25. dec.)

Vissavienības krimināllikumi, kas nosaka atbildību par citiem noziegumiem, kuri vērsti pret PSRS interesēm.

Latvijas PSR kriminālkodekss, apstiprināts 1961.g. 6. janvārī, stājies spēkā 1961.g. 1. aprīlī.

Latvijas PSR kriminālkodeksu izdod, pamatojoties uz Latvijas PSR Konstitūcijas 19. panta "N" punktu, saskaņā ar PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatu principiem un vispārīgiem noteikumiem.

Vissavienības likumi par kriminālatbildību par valsts noziegumiem un militārajiem noziegumiem, kā arī Vissavienības krimināllikumi, kas nosaka atbildību par citiem noziegumiem, kuri vērsti pret PSRS interesēm, iekļaujami šajā kodeksā. Līdz Vissavienības krimināllikumu iekļaušanai Latvijā PSR kriminālkodeksā šie likumi tiek piemēroti tieši.

SKAT. PIELIKUMU N=4

KRIMINĀLLIKUMI

VISSAVIENĪBAS

LATVIJAS PSR
KRIMINĀLLIKUMI

PADOMJU KRIMINĀLLIKUMU STRUKTŪRAS ELEMENTI

Obligātie

- 1) Norāde uz orgānu, kas šo likumu pieņēmis.
(Piemēram, PSRS Augstākās Padomes 1969. gada 11. jūlija Likums)
- 2) Likuma nosaukums.
(Piemēram, "Par papildinājumiem un grozījumiem PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas pamatos")
- 3) Norāde uz kalendāra dienu, kad šis likums izdots.
(Piemēram, Augstākās Padomes 1969. gada 11. jūlija Likums)
- 4) Likuma pamatdaļa - tā saturs izklāsts (viens pants, vairāki panti, pantu sistēma).

Fakultatīvie

- 1) Preambula - ievaddaļa, kurā izklāstīti šo krimināllikumu izdošanas mērķi, motīvi un uzdevumi.
(Piemēram, Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1963. gada 13. jūnijā dekretam "Par pastiprinātu atbildību par valsts un kooperatīvajos veikalos uzpirktu maizes un citu labības izstrādājumu izbarošanu lopiem un mājputniem" ir preambula)
- 2) Norāde uz krimināllikuma spēkā stāšanās laiku.
(Piemēram, PSRS 1969. gada 11. jūlija Likuma "Par papildinājumu un grozījumu izdarīšanu PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas pamatos" 7. pantā norādīts, ka šis Likums stājas spēkā ar 1969. gada 1. novembri)
- 3) Norāde uz to, kādi likumi zaudē spēku sakarā ar jaunā krimināllikuma stāšanos spēkā.

KRIMINĀLLIKUMU VEIDI

(PĒC APŅOMA)

Krimināllikumi, kas satur tikai vienu krimināltiesību normu

(Piemēram, PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1961. gada 24. maija dekrēts "Par atbildību par fiktīviem pierakstījumiem un citiem saimniecisku plānu izpildes pārkāpumiem" - 147. p.)
Latv. PSR KK 147. p.)

Krimināllikumi, kas satur vairākas dažādas krimināltiesību normas

(Piemēram, PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1961. gada 5. maija dekrēts "Par cīņas pastiprināšanu pret bīstamiem noziedzniekiem")

Krimināllikumi, kas satur vairākas loģiskā secībā sistematizētas krimināltiesību normas - sastāda sistematizētu normatīvu aktu

(Piemēram, 1958. gada PSRS Likums par kriminālatbildību par valsts noziedzniekiem)

Kriminālkodekss - krimināllikums, kas satur savstarpēji saistītu noslēgtu krimināltiesību vispārīgās daļas un sevišķās daļas normu sistēmu

(Piemēram, Latvijas PSR 1961. gada Kriminālkodekss)

KRIMINĀLLIKUMU VEIDI (PĒC SATURA)

Krimināllikumi, kas satur
krimināltiesību Vispārīgās
daļas normas

Šie krimināllikumi nosaka krimināltiesību
pamatprincipus, uzdevumus, krimināllikumu pie-
mērošanas robežas, kriminālatbildības pamatu,
apstākļus, kas izslēdz nodarījuma sabiedrisko
bīstamību, līdzdalībnieku atbildības pamatu,
soda sistēmu, soda noteikšanas pamatu, pamatu
atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda,
sodāmības dzēšanu un noņemšanu, kā arī pama-
tu medicīniska un audzinoša rakstura piespie-
du līdzekļu piemērošanai.

(Piemēram, PSRS un Savienoto republiku
kriminālās likumdošanas pamati)

Krimināllikumi, kas satur
krimināltiesību Sevišķās
daļas normas

Šie krimināllikumi nosaka noziegumu gru-
pu un atsevišķu noziegumu pazīmes un so-
dus, ko var piemērot par šo noziegumu iz-
darīšanu.

(Piemēram, Likums par kriminālatbildību
par valsts noziegumiem)

Krimināllikumi, kas satur krimināltiesību Vispārīgās daļas un
Sevišķās daļas normas.

(Piemēram, PSRS Augstākās Padomes Prezīdija 1966.gada 28.jūlija
dekrēts "Par atbildības pastiprināšanu par huligānismu")

LATVIJAS PSR KRIMINĀLKODEKSA STRUKTŪRA

LPSR KRIMINĀLKODEKSS

VIŠPĀRĪGĀ DAĻA

I. Višpārīgie noteikumi	I.-6.p.
II. Noziegums	7.-19.p.
III. Soda	20.-34.p.
IV. Soda noteikšana un atbrīvošana no soda	35.-54.p.
V. Medicīniska un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi	55.-58.p.

SEVIŠKĀ DAĻA

I. Valsts noziegumi	59.-84 ¹ .p.
II. Noziegumi pret soc. īpašumu	85.-97.p.
III. Noziegumi pret personu	98.-128.p.
IV. Noziegumi pret pilsoņu politiskajām, darba un citām tiesībām	129.-138.p.
V. Noziegumi pret pilsoņu personisko īpašumu	139.-146.p.
VI. Saimnieciskie noziegumi	147.-161.p.
VII. Amatoziegumi	162.-167.p.
VIII. Noziegumi pret jurisdikciju	168.-183.p.
IX. Noziegumi pret pārvaldes kārtību	183 ¹ .-203.p.
X. Noziegumi pret sabiedrisko drošību, sabiedrisko kārtību un iedzīvotāju veselību	204.-225 ² .p.
XI. Militārie noziegumi	226.-258.p.

SVIETĀS

SVIETĀS

PADOMJU KRIMINĀLLIKUMU PANTU STRUKTŪRA

Krimināllikuma pants
nesatur daļas. Tādi ir
kā KK Vispārīgā daļā,
tā arī KK Sevišķā da-
ļā.

(Piemēram, Latv. PSR
KK 8.p., 98.p.)

Krimināllikuma pants
sastāv no divām daļām.
Tādi ir kā KK Vispārīgā
daļā, tā arī KK Sevišķā
daļā.

(Piemēram, Latv. PSR KK
7.p., 150.p.)

Krimināllikuma pants
sastāv no trim daļām.
Tādi ir kā KK Vispārī-
gā daļā, tā arī KK Se-
višķā daļā.

(Piemēram, Latv. PSR
KK 15.p., KK 142.p.)

Krimināllikuma pants
sastāv no vairāk par
trim daļām. Tādi ir kā
KK Vispārīgā daļā, tā
arī KK Sevišķā daļā.

(Piemēram, Latv. PSR
KK 55.p., KK 112.p.,
KK 244.p.)

Katra panta daļa sākas ar jaunu rindkopu, kas Latvijas PSR KK Vispārīgā daļā un Sevišķā daļā no pirmās nodaļas līdz desmitai nodaļai nav numurētas. Tikai Sevišķās daļas vienpadsmitajā nodaļā (militārie noziegumi) katra panta daļa atzīmēta ar kārtas skaitli.

Atsevišķos pantos un pantu daļās ir izdalīti arī punkti. Tādipunkti ir kā KK Vispārīgās daļas pantos, tā arī Sevišķās daļas pantos. (Piemēram, Latv. PSR KK 58.p.I daļā; KK 99.pantā)

Kvalificējot noziegumu, jānorāda KK (vai cita likuma) pants, tā daļa un punkti. (Piemēram, aiz mantkārības izdarītās divu cilvēku tīšas slepkavības mēģinājums jā-kvalificē pēc KK 15.p.II d. un 99.p.1. un 4.pkt.)

KRIMINĀLKODEKSA SEVIŠKĀS DAĻAS (UN VISSAVIENĪBAS KRIMINĀLLIKUMU, KAS ATTIECAS UZ SEVIŠKO DAĻU) PANTU STRUKTŪRA

KRIMINĀLKODEKSA SEVIŠKĀS DAĻAS
PANTI VAI PANTU DAĻAS SASTĀV NO DIVĀM
SASTĀVDAĻĀM (KOMPONENTIEM)

DISPOZĪCIJA

Kriminālkodeksa Sevišķās daļas panta sastāvdaļa vai, ja pantā ir daļas, panta daļas sastāvdaļa, kurā norādīts, kāds nodarījums ir noziedzīgs.

DISPOZĪCIJAS VEIDI

VIENTĀRSĀ

1. nosauc noziedzīgu nodarījumu, bet neap-
raksta tā pazīmes.

/Piem., Latv. PSR
KK 98. p., 164. p. /

APRAKSTOŠĀ

apraksta noziedzīga
nodarījuma pazīmes.

/Piem., Latv. PSR
KK 127., 128. p. p. /

NORĀDES

(atsauces)
-neapraksta nozie-
dzīga nodarījuma pa-
zīmes, bet atsaucas
uz pazīmēm, kas ap-
rakstītas tā pašā
KK citā pantā.

/Piem., Latv. PSR KK
106. p. I d., 110. p.
II d. /

BLANKETĀ

-neapraksta noziedzīga
nodarījuma pazīmes, bet
norāda uz citu normatīvu
aktu, kurā tās paredzētas.

/Piem., Latv. PSR KK
133. p., 158., 224., 244.
p. p. /

SANKCIJA

- Kriminālkodeksa Sevišķās daļas panta vai panta daļas sastāvdaļa, kurā norādīts, kādu soda veidu un mēru tiesa var noteikt par dispozīcijā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

ABSOLŪTI NOTEIKTA

kurā paredzēts soda veids un tikai viens soda mērs.

Tādu sankciju Latvijas PSR KK nav.

SANKCIJAS VEIDI

RELATĪVI NOTEIKTA

kurā paredzēts soda veids un soda mērs zināmās robežās

ALTERNATĪVA

kurā paredzēti divi vai vairāki soda veidi

NORĀDES (ATSAUCES)

kurā soda veids un mērs nav noteikti, bet kas atsaucas uz tā paša KK citā pantā paredzēto sodu.
(Piem., Latv. PSR KK 67.p., 68.p.)

Noteikts soda veids un tā minimālā un maksimālā robeža.

(Piem., Latv. PSR KK 98.p., 105.p.2.d.)

Noteikts soda veids un tā maksimālā robeža.

(Piem., Latv. PSR KK 100.p.)

Paredzēts soda veids un tā minimālā robeža.

(Piem., Latv. PSR KK tādu sankciju nav)

Katram soda veidam noteikts tā mērs zināmās robežās
(Piem., Latv. PSR KK 103. 107.p.)

Katram soda veidam noteikts viens mērs.
(Piem., Latv. PSR KK 252.p.)

Vija Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA
78-13814

KRIMINĀLLIKUMU IZTULKOŠANA

Krimināllikuma iztulkošana ir tā satura un īstās jēgas noskaidrošana.

Krimināllikuma iztulkošanas veidi (pēc iztulkošanas subjektiem)

AUTENTISKA

- iztulkošana, ko izdara pats likumdevējs orgāns.

Tādai iztulkošanai ir likuma spēks.

LEGALĀ

- iztulkošana, ko izdara tas valsts orgāns, kuram Konstitūcija piešķirusi likumu iztulkošanas tiesības. Tādas tiesības piešķirtas PSRS Augstākās Padomes Prezidijam (PSRS Konstitūcijas 49. p. "b" punkts) un Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijam (Latvijas PSR Konstitūcijas 31. n. "e" punkts).

Tādai iztulkošanai ir likuma spēks.

Piemēram, PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1964. g. 6. maija lēmums "Par kriminālās likumdošanas pamatu 44. panta piemērošanu". (Latv. PSR Augstākās Tiesas Biļetena 1964. g. Nr. 2)

TIESAS IZTULKOŠANA

- ko izdara tiesa, piemērojot likumu konkrētajā lietā. Likuma iztulkošanai, kas dota tiesas spriedumā vai lēmumā, ir saistošs raksturs tikai šinī lietā, ja spriedums stāties likumīgā spēkā.

- ko izdara PSRS Augstākās Tiesas Plēnums un Latvijas PSR Augstākās tiesas Plēnums, sniedzot vadošus norādījumus zemāk stāvošajām tiesām krimināllikumu piemērošanas jautājumos.

Tādai likumu iztulkošanai ir saistošs raksturs, piemērojot krimināllikumus zemāk stāvošās tiesās.

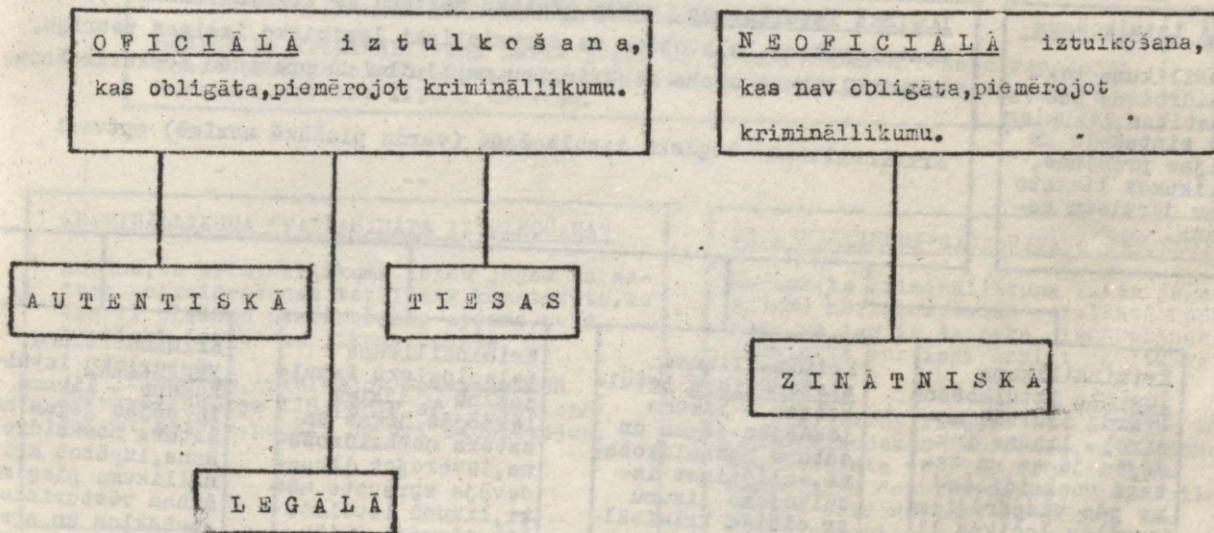
ZINĀTNISKĀ

(doktrinālā)

- iztulkošana, ko izdara zinātnieki un zinātnieku kolektīvi savās monogrāfijās, rakstos, komentāros, mācību grāmatās un mācību līdzekļos.

Tādai likumu iztulkošanai nav saistoša spēks.

KRIMINĀLLIKUMU IZTULKOŠANAS VEIDI (PĒC SAISTOŠĀ RAKSTURA)

KRIMINĀLLIKUMA IZTULKOŠANAS PĀŅĒMIENI

GRAMATISKĀ iztulkošana

ir krimināllikuma teksta noskaidrošana pēc valodas gramatikas likumiem ievērojot sintakses un morfoloģijas prasības, krimināllikumos lietoto terminu un jēdzienu noskaidrošana.

LOĢISKĀ iztulkošana (vārda plašākā nozīmē) ir krimināllikuma satura noskaidrošana, balstoties uz marksistiski leņinisko izziņas teoriju, krimināllikumā esošo neskaidrību, nepilnību un pretrunu noskaidrošana.

Krimināllikuma loģiskā iztulkošana (vārda plašākā nozīmē) aptver:

Krimināllikuma loģisku iztulkošanu (vārda šaurākā nozīmē) - likuma iekšējās jēgas un satura noskaidrošana pēc vispārējiem formālās loģikas likumiem.

Krimināllikuma sistemātisku iztulkošanu - likuma iekšējās jēgas un satura noskaidrošana, salīdzinot iztulkojamo likumu ar citiem krimināllikumiem vai tā pašā krimināllikuma citiem pantiem, vai pat citu tiesību nozaru likumdošanas aktiem

Krimināllikuma teleoloģisku iztulkošanu - likuma iekšējās jēgas un satura noskaidrošana, ievērojot likumdevēja sprauto mērķi, likumā izteikto likumdevēja gribu.

Krimināllikuma vēsturisku iztulkošanu - likuma iekšējās jēgas un satura noskaidrošana, izpētot krimināllikuma pieņemšanas vēsturiskos apstākļus un apstākļus, kādiem pamatojuma tā pieņemšana

KRIMINĀLLIKUMU IZTULKOŠANAS REZULTĀTI

KRIMINĀLLIKUMA "BURTISKA IZTULKOŠANA"

nozīmē, ka krimināllikuma istās jēgas un saturs noskaidrošanas rezultātā konstatēts, ka piemērošanas apjoms (krimināllikuma piemērošanas apjoms) burtiski atbilst likuma tekstam.

KRIMINĀLLIKUMA "PAPLAŠINĀTĀ IZTULKOŠANA"

nozīmē, ka krimināllikuma istās jēgas un saturs noskaidrošanas rezultātā konstatēts, ka tam ir plašāks piemērošanas apjoms, nekā burtiski izriet no likuma teksta.

Piemēram, iztulkojot Latvijas PSR Kriminālkodeksa 118. pantu, ar "vecākiem" saprot patēvu, pamāti un arī adoptētājus.

KRIMINĀLLIKUMA "SAŠAURINĀTĀ IZTULKOŠANA"

nozīmē, ka krimināllikuma istās jēgas un saturs noskaidrošanas rezultātā konstatēts, ka tam ir šaurāks piemērošanas apjoms, nekā burtiski izriet no likuma teksta.

Piemēram, iztulkojot Latvijas PSR Kriminālkodeksa 210. pantu, ar personu, kas iesaista nepilngadīgu personu noziedzīgā darbībā, saprot tikai pilngadīgu personu, kaut no likuma tas tieši neizriet.

IS TULHOSSIMPTU

1. Name of the patient 2. Age 3. Sex 4. Date of admission 5. Referring physician	6. Chief complaint 7. History of present illness 8. Past medical history 9. Family history 10. Social history	11. Physical examination 12. Laboratory tests 13. Radiology 14. Pathology 15. Microbiology	16. Diagnosis 17. Treatment 18. Prognosis 19. Follow-up
20. Discharge summary 21. Referral 22. Consultation 23. Second opinion 24. Referral to specialist	25. Patient's progress 26. Response to treatment 27. Complications 28. Adverse reactions 29. Patient's compliance 30. Patient's satisfaction	31. Hospital charges 32. Insurance coverage 33. Financial assistance 34. Social work referral 35. Patient education	36. Discharge instructions 37. Home care plan 38. Follow-up appointment 39. Patient's contact information 40. Patient's signature
41. Hospital's name 42. Hospital's address 43. Hospital's phone number 44. Hospital's fax number 45. Hospital's website	46. Hospital's accreditation 47. Hospital's quality assurance 48. Hospital's patient safety 49. Hospital's infection control 50. Hospital's emergency services	51. Hospital's medical staff 52. Hospital's nursing staff 53. Hospital's support staff 54. Hospital's administrative staff 55. Hospital's volunteer staff	56. Hospital's mission statement 57. Hospital's vision statement 58. Hospital's core values 59. Hospital's strategic plan 60. Hospital's annual report

KRIMINĀLLIKUMA SPĒKS TELPĀ UN LAIKĀ

PSR SAVIENĪBAS UN SAVIENOTO REPUB- LIKU KRIMINĀLLIKUMU SPĒKS TELPĀ

PADOMJU KRIMINĀLLIKUMU SPĒKU TELPĀ NOSAKĀ DIVI PAMATPRINCIPI UN VIENS SUBSIDIĀRS PRINCIPS

TERITORĀLAIS PRINCIPS

(PAMATPRINCIPS)

Visas personas, kas izdarījušas noziegumus PSRS teritorijā, atbild pēc krimināllikumiem, kas ir spēkā nozieguma izdarīšanas vietā.

/ PSRS un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatu 4.panta I daļa /

Ja ārvalstu diplomātiskie pārstāvji un citi pilsoņi, kuri krimināllietās saskaņā ar spēkā esošiem likumiem un starptautiskiem nolīgumiem nav pakļauti padomju jurisdikcijai, izdara noziegumus PSRS teritorijā, jautājums par šo personu kriminālatbildību izšķirams diplomātiskā ceļā.

/ PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatu 4.p.II d. /

PILSONĪBAS PRINCIPS

(PAMATPRINCIPS)

PSRS pilsoņi, kas noziegumu izdarījuši ārzenēs, atbild pēc krimināllikumiem, kas ir spēkā savienotajā republikā, kuras teritorijā viņi saukti pie kriminālatbildības vai nodoti tiesai.

Pēc tiem pašiem principiem atbild personas, kuras atrodas PSRS un kurām nav pilsonības, par ārpus PSRS robežām izdarītajiem noziegumiem.

/ PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatu 5.p.I,II d. /

UNIVERSĀLAIS PRINCIPS

(SUBSIDIĀRS PRINCIPS)

Ārvalstnieki atbild par noziegumiem, kas izdarīti ārpus PSRS robežām, pēc padomju krimināllikumiem starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos.

/ PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatu 5.panta IV daļa /

KRIMINĀLLIKUMA SPĒKS ATTIECĪBĀ UZ NODARĪ- JUMIEM, KAS IZDARĪTI LATVIJAS PSR TERI- TORIJĀ UN CITU SAVIENOTO REPUBLIKU TERITORIJĀ

TERITORIĀLAIS PRINCIPS

Visas personas, kas izdarījušas noziegumus Latvijas PSR teritorijā, atbild pēc krimināllikumiem, kas ir spēkā Latvijas PSR teritorijā.

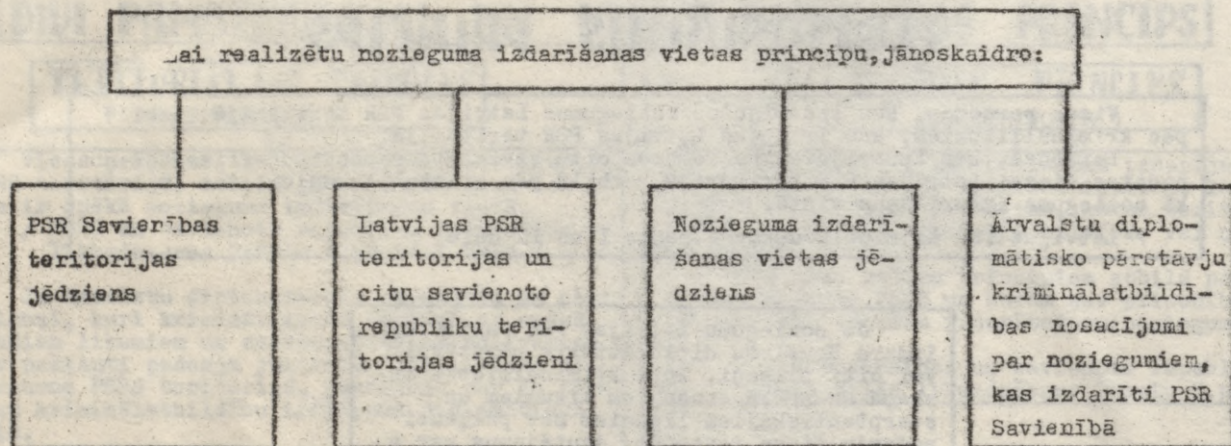
Personas, kas izdarījušas noziegumus citu savienoto republiku teritorijā un nodotas tiesai Latvijas PSR teritorijā, atbild pēc krimināllikumiem, kas ir spēkā nozieguma izdarīšanas vietā.

/ Latvijas PSR Kriminālkodeksa 4.panta I un II daļa /

Ja noziegumu Latvijas PSR teritorijā izdara ārvalstu diplomātiskie pārstāvji vai citi pilsoņi, kuri krimināllietās sašķaņā ar spēkā esošajiem likumiem un starptautiskajiem līgumiem nav pakļauti padomju tiesu iestādēm, jautājumus par šo personu kriminālatbildību izlemj diplomātiskā ceļā.

/ Latvijas PSR Kriminālkodeksa
4.panta III daļa /

TERITORIĀLĀ PRINCIPA (NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS VIETAS PRINCIPA) REALIZĒŠANA

PSRS TERITORIJĀ IETILPST :

1. Sauszeme PSRS robežu ietvaros.
2. PSRS iekšējie ūdeņi.
3. PSRS teritoriālie ūdeņi 12 jūras jūdžu platumā.
4. Gaisa telpa virs PSRS sauszemes un ūdens teritorijas.
5. Visu PSRS sauszemes un ūdens platību dzīles PSR Savienības valsts robežās.
6. PSRS kara kuģi neatkarīgi no to atrašanās vietas.
7. PSRS tirdzniecības kuģi atklātajā jūrā.
8. PSRS kara lidmašīnas neatkarīgi no to atrašanās vietas.
9. PSRS civilās aviācijas lidmašīnas virs atklātās jūras.
10. PSRS tirdzniecības kuģi un PSRS civilās aviācijas lidmašīnas ārpus PSRS teritorijas un atklātās jūras starptautiskos līgumos paredzētajos gadījumos.
11. PSRS maksimālā kosmiskā ķermeņi.

PSRS krimināllikumi ir spēkā arī uz kontinenta šelfa, kas atrodas pie PSRS teritoriālās jūras ārējās robežas.

(1958. gada 31. oktobra Konvencija par kontinenta šelfu, PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1968. gada 6. februāra dekrēts "Par PSR Savienības kontinenta šelfu")

LATVIJAS PSR TERITORIJĀ IETILPST :

1. Sauszeme Latvijas PSR robežu ietvaros;
2. Latvijas PSR iekšējo ūdeņu robežu ietvaros;
3. Iekšējie piejūra ūdeņi, un p-šči:
 - a) ostu un piejūru ūdeņi, kurus no jūras puses ierobežo līnija, kas iet caur jūras pusē visvairāk attālinātajiem ostu hidrotehnisko vai citu celtnu punktiem,
 - b) Rīgas jūras līcis;
4. Jūras piekrastes ūdeņi l2 jūras jūdžu platumā, kas skaitāmas no vislielākā bēguma līnijas kā uz kontinenta, tā arī apkārt salām vai no iekšējo jūras ūdeņu ārējās robežas līnijas;
5. Sauszemes un ūdens platību dziļies Latvijas PSR valsts robežās;
6. Gaisa telpa virs Latvijas PSR sauszemes un ūdens teritorijas, tajā skaitā virs teritoriālajiem ūdeņiem;
7. Kara kuģi, neatkarīgi no to atrašanās vietas, ja to pastāvīgā dislokācijas vieta ir Latvijas PSR ostās;
8. Latvijas PSR ostās pierakstītie tirdzniecības kuģi atklātajā jūrā;
9. Kara lidmašīnas, neatkarīgi no to atrašanās vietas, ja to pastāvīgā dislokācijas vieta atrodas Latvijas PSR teritorijā;
10. Civilavilāciņas lidmašīnas virs atklātās jūras, ja tās pierakstītas Latvijas PSR aerodromos.
11. Latvijas PSR ostās pierakstītie tirdzniecības kuģi un Latvijas PSR aerodromos pierakstītas civilavilāciņas lidmašīnas ārpus PSRS robežām, ja tas ir paredzēts starptautiskos līgumos.

Latvijas PSR krimināllikumi ir spēkā arī kontinenta šelfā, kas pieslēgas Latvijas PSR teritorijai. (Latvijas PSR Kriminālkodeksa 159.p., PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1968.g.6.februāra dekrēts" ar PSR Savienības kontinenta šelfu". PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1969.g.13.augusta lēmums"Par PSRS Augstākās Padomes Prezidija dekrēta "Par PSRS kontinenta šelfu" piemērošanu)

NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS VIETAS NOTEIKŠANA

NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS VIETAS NOTEIKŠANAS

DIVI ASPEKTI :

Noskaidrot, vai noziegums izdarīts Padomju Savienības teritorijā vai ārpus tās robežām, tāpat noskaidrot, vai ir pamats piemērot PSR Savienības spēkā esošos krimināllikumus.

Noskaidrot, kādē no savienoto republiku teritorijām ir izdarīts noziegums, tāpat noskaidrot, kādas savienotās republikas krimināllikumus jāpiemēro noziegumu izdarījušai personai.

Noziegums jāatzīst par izdarītu PSR Savienības teritorijā :

ja pats noziedzīgais nodarījums izdarīts PSR Savienības teritorijā un tā rezultāts iestāties PSR Savienības teritorijā ;

ja pats noziedzīgais nodarījums izdarīts ārpus PSRS robežām, bet tā rezultāts iestāties vai varēja iestāties PSR Savienības teritorijā ;

ja pats noziedzīgais nodarījums izdarīts PSR Savienības teritorijā, bet tā sekas iestājušas vai varētu iestāties ārpus PSR Savienības robežām ;

ja turpināta noziedzīga nodarījuma noteikta posma izdarīts PSR Savienības teritorijā, kaut pārējie posmi - ārpus PSR Savienības robežām ;

ja ilgstošs noziedzīgs nodarījums zināmu laika periodu ir realizējis PSR Savienības teritorijā, kaut pārējie laika-ārpus PSR Savienības teritorijas ;

ja līdzdalībā izdarītajā noziegumā kāds no līdzdalībniekiem izdarījis sabiedriski bīstamu nodarījumu PSR Savienības teritorijā vai ārpus PSRS robežām piedalījies nozieguma izdarīšanā PSR Savienībā.

NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS VIETAS NOTEIKŠANA PĒRS TERITORIJĀ UN SAVIENOTO REPUBLIKU KRIMINĀLLIKUMU PIEMĒROŠANA

Ja viens noziegums no sākuma līdz beigām izdarīts tikai vienas republikas teritorijā, tad jāpiemēro šis savienotās republikas teritorijā spēkā esošais krimināllikums neatkarīgi no tā, kādas republikas teritorijā noziegumu izdarīusi persona tiek saukta pie kriminālatbildības un sodīta.

Ja viens un tas pats noziegums ir izdarīts daļai divās vai vairākās republikās, tad jāpiemēro tās savienotās republikas krimināllikums, kurā nozieguma izdarīšana pabeigta, pārtraukta vai novērsta, kur noziegumu izdarījusi persona aizturēta un saukta pie atbildības.

Ja divi vai vairāki noziegumi tie izdarīti divu vai vairāku republiku teritorijās, tad katram noziegumam jāpiemēro tās savienotās republikas krimināllikums, kurā šis noziegums bija izdarīts, neatkarīgi no kādas republikas teritorijā noziegumu izdarījusi persona tiek saukta pie kriminālatbildības un sodīta.

Ja gatavošanās noziegumam vai nozieguma mēģinājums izdarīts vienā savienotā republikā, bet noziegums pabeigts otrajā, tad jāpiemēro pēdējās republikas krimināllikums.

Ja likumā paredzētas divas vai vairākas alternatīvas noziedzīgas darbības un persona tās izdarījusi vairāku republiku teritorijās, tad jāpiemēro tās savienotās republikas krimināllikums, kur izdarīta pēdējā no šīm darbībām.

Ja sabiedriski bīstama darbība (bezdarbība) izdarīta vienas savienotās republikas teritorijā, bet likumā paredzētās sabiedriski bīstamas sekas iestājušas otras republikas teritorijā, tad jāpiemēro tās savienotās republikas krimināllikums, kur nozieguma izdarīšana pabeigta, novērsta, aizturēta un saukta pie atbildības.

Ja turpināts noziegums izdarīts vairāku savienoto republiku teritorijā, tad jāpiemēro tās savienotās republikas krimināllikums, kur izdarīts pēdējais no vienādiem noziedzīgiem aktiem, noziegums pabeigts vai pārtraukts, noziedznieks aizturēts un saukts pie atbildības.

Ja ilgstošs noziegums izdarīts vairāku savienoto republiku teritorijā, tad jāpiemēro tās savienotās republikas krimināllikums, kurā ilgstošs nozieguma realizācija beigusies no vienīgā gribas atkarīgu vai neatkarīgu spētāku veidā vai pārtraukta un noziedznieks aizturēts un saukts pie atbildības.

PSR SAVIENĪBAS UN LATVIJAS PSR KRIMINĀL LIKUMA SPĒKS ATTIECĪBĀ UZ NODARĪJUMIEM KAS IZDARĪTI ĀRPUS PSRS ROBEŽĀM

PILSONĪBAS PRINCIPS

PSRS pilsoņi, kas izdarījuši noziegumus ārzemēs, atbild pēc krimināllikumiem kas ir spēkā Latvijas PSR teritorijā, ja viņi saukti pie kriminālatbildības vai nodoti tiesai Latvijas PSR teritorijā.

Uz tā paša pamata personas, kas atrodas Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā un kam nav pilsonības, atbild par noziegumiem, kas izdarīti ārpus PSRS robežām.

(Latvijas PSR KK 5.p.I un II d.)

Ja minētās personas par izdarītajiem noziegumiem sodītas ārzemēs, tiesa var attiecīgi mīkstināt tām piespriesto sodu vai pilnīgi atbrīvot vainīgo no soda izciešanas.

(Latvijas PSR KK 5.p.III d.)

PSR SAVIENĪBAS UN LATVIJAS PSR KRIMINĀL- LIKUMA SPĒKS ATTIECĪBĀ UZ NODARĪJUMIEM, KO ĀRZEMNIEKI IZDARĪJUŠI ĀRPUS PSRS RO- BEŽĀM

UNIVERSĀLAIS PRINCIPS

Ārvalstnieki atbild pēc Latvijas PSR krimināllikumiem par noziedzīgiem, kas izdarīti ārpus PSRS robežām starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos, ja viņi saukti pie kriminālatbildības vai nodoti tiesai Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas teritorijā.

PADOMJU KRIMINĀLLIKUMA SPĒKS LAIKĀ (LPSR KK 6.p.)

Nodarījuma noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Likumam, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu vai mīkstina sodu, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas arī uz nodarījumiem, kas izdarīti pirms tā izdošanas.

Likumam, kas atzīst nodarījumu par sodāmu vai pastiprina sodu, atpakaļejoša spēka nav.

(Latvijas PSR KK 6.pants).

Nozieguma izdarīšanas laikā spēkā esošo likumu piemērošana

Nodarījuma noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

(Latvijas PSR KK 6.panta I daļa)

Mīkstāka likuma atpakaļejošs spēks

Likumam, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu vai mīkstina sodu, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas arī uz nodarījumiem, kas izdarīti pirms tā izdošanas.

(Latvijas PSR KK 6.panta II daļa)

Bargākam likumam nav atpakaļejoša spēka

Likumam, kas atzīst nodarījumu par sodāmu vai pastiprina sodu, atpakaļejoša spēka nav.

(Latvijas PSR KK 6.panta III daļa)

NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS LAIKA LIKUMA PIEMĒROŠANAS PRINCIPA REALIZĒŠANA

Lai noziegumiem piemērotu krimināllikumus, kas bijuši spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, jānoskaidro:

Kādi krimināllikumi ir spēkā nodarījuma izdarīšanas laikā

Ko saprast ar nodarījuma izdarīšanas laiku

Kāds krimināllikums nosaka nodarījuma noziedzīgumu un sodāmību

SPĒKĀ ESOŠĀ KRIMINĀLLIKUMA JĒDZIENS

Par spēkā esošu atzīstams krimināllikums, kas ir stājies spēkā un nav atcelts vai aizstāts, tātad padomju krimināllikums ir spēkā no tās dienas, kad tas stājies spēkā, līdz tai dienai, kad tas zaudē spēku.

PSRS krimināllikumam stājas spēkā vienlaikus visā PSRS teritorijā, kad pagājušas 10 dienas pēc to publicēšanas laikrakstā "Izvestija" vai "PSRS Augstākās Padomes Ziņotājā", ja pašos likumos nav norādīts cits to spēkā stāšanās laiks.

(PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1958. gada 19. jūnija dekrēts)

Latvijas PSR krimināllikumi stājas spēkā vienlaikus visā Latvijas PSR teritorijā, kad pagājušas 10 dienas pēc to publicēšanas laikrakstos "Cīņa" un "Sovetskaja Latvija" vai "Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājā", ja pašos likumos nav norādīts cits spēkā stāšanās laiks.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1959. g. 9. janvāra dekrēts)

PSRS un Latvijas PSR krimināllikums zaudē spēku, ja:

- 1) t. atcel speciāls likums,
- 2) ja uz tā atcelšanu norāda jauns likums, kas to aizstāj,
- 3) ja to faktiski aizstāj jauns likums.

NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS LAIKA JĒDZIENS

Par nozieguma izdarīšanas laiku atzīstama tā diena, kurā noziegums pabeigts

nozieguma izdarīšana sākusies un pabeigta vienas dienas laikā, tad šī diena atzīstama par nozieguma izdarīšanas laiku.

Ja noziegums izdarīts ar divām likumā paredzētām darbībām (piemēram, spekulācija), tad par nozieguma izdarīšanas laiku atzīstama tā diena, kurā persona izdarījusi otro darbību.

Ja noziedzīgā darbība izdarīta vienā dienā, bet sabiedriski bīstamās sekas iestājušās citā dienā, tad par nozieguma izdarīšanas laiku atzīstama tā diena, kurā persona realizējusi savu nodomu, tātad izdarījusi sabiedriski bīstamu nodarījumu, nevis tā, kurā iestājušās sabiedriski bīstamās sekas.

Ja izdarīts ilgstošs noziegums, tad par nozieguma izdarīšanas laiku atzīstama tā diena, kurā nozieguma realizācija ir pārtraukta no vainīgā gribas atkarīgu vai neatkarīgu apstākļu dēļ.

Ja nozieguma gatavošanās un izdarīšana turpinājusies vairākas dienas, tad par nozieguma izdarīšanas laiku atzīstama tā diena, kurā persona pabeigusi noziegumu izdarīt.

Ja noziegums izdarīts ar vairākām likumā paredzētām alternatīvām darbībām, tad par nozieguma izdarīšanas laiku atzīstama tā diena, kurā persona izdarījusi pēdējo no tām.

Ja izdarīts turpināts noziegums, tad par nozieguma izdarīšanas laiku atzīstama tā diena, kad persona izdarījusi beidzamo no vienādiem noziedzīgiem aktiem, kas tieši vērsti uz vēlāmā rezultāta iestāšanos.

Ja izdarīti vairāki noziegumi (noziegumu daudzējādība), tad katra nozieguma izdarīšanai jānosaka sava nozieguma izdarīšanas diena, kas tikai ideālās kopības gadījumā sakrīt, citos gadījumos sakrīt tikai tad, ja divi vienādi vai dažādi noziegumi izdarīti vienā dienā.

KRIMINĀLLIKUMA, KAS NOSAKA NODARĪJUMA NOZIEDZĪBU UN SODĀMĪBU, JĒDZIENS

Par krimināllikumu, kas nosaka nodarījuma noziedzību un sodāmību, atzīstams katrs krimināllikums, kas regulē noziedzīgo nodarījumu loku (sašaurina vai paplašina to) vai soda veidus un mērus (pazemina vai paaugstina tos)

Kriminālkodeksa Sevišķās daļas visi panti un visi Vissavienības krimināllikumi, kas attiecas uz Sevišķo daļu.

Kriminālkodeksa Vispārīgās daļas panti, kas nosaka nepilngadīgo kriminālatbildību (Latvijas PSR KK 10.pants), kriminālatbildību par nepabeigtu noziedzumu (Latvijas PSR KK 15.pants), līdzdalību (Latvijas PSR KK 17.pants) noziedzuma slēpšanu un neziņošanu (Latvijas PSR KK 18., 19.panti) un tādi paši Vissavienības krimināllikumi.

Kriminālkodeksa Vispārīgās daļas panti, kas raksturo sodu veidus (Latvijas PSR KK 21.-34.panti) un to noteikšanu (Latvijas PSR KK 36.-39.panti), un tādi paši Vissavienības krimināllikumi.

KRIMINĀLLIKUMA, KAS ATZĪST NODARĪJUMU PAR NESODĀMU VAI MĪKSTINA SODU (TIESĀJAMAM LABVĒLĪGĀKĀ LIKUMA) PIEMĒROŠANAS PRINCIPA (LATVIJAS PSR K K 6 p. 1 d.) REALIZĒŠANA

Lai realizētu likuma, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu vai mīkstina sodu, atpakaļejoša spēka principu, jānoskaidro:

Kāds krimināllikums
atzīst nodarījumu
par nesodāmu

Kāds krimināllikums
mīkstina sodu

Kādas ir mīkstākā likuma
atpakaļejoša spēka robe-
žas

KRIMINĀLLIKUMA, KAS ATZĪST NODARĪJUMU PAR NESODĀMU, JĒDZIENS

Par krimināllikumu, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu, atzīstams katrs jauns likums, kas neparedz vairs tādu nozieguma sastāvu, kādu paredzēja agrākais likums

Jaunajā likumā atcelts kriminālsods par tādu nodarījumu, par kādu agrākajā likumā bija tāds paredzēts. Piemēram, šķīst huligānisms, kas izdarīts atkārtoti vai trešc reizi gada laikā un par ko persona sodīta administratīvā kārtā, neizveido vairs kriminālnoziegumu (huligānismu). Saskaņā ar PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1977. gada 8. februāra dekrētu atkārtoti izdarīts šķīst huligānisms nav atzīstams par kriminālsodāmu nodarījumu.

Jaunajā likumā ir paredzētas tādas jaunas pazīmes, kas sašaurina noziedzīgās darbības loku, proti, nodarījumi, kuriem šīs pazīmes trūkst, nav vairs atzīstami par noziedzīgiem un kriminālsodāmiem. Piemēram, Latvijas PSR KK 195. pantā (salīdzinot ar Krievijas PSRS KK 95. pantu) ir paredzēta tāda jauna pazīme patvarības sastāvā kā ievērojama zaudējumu nodarīšana. Visos patvarības gadījumos, kad šīs pazīmes trūkst, nav arī kriminālsodāma nodarījuma.

KRIMINĀLLIKUMA, KAS MĪKSTINA SODU, JĒDZIENS

Par krimināllikumu, kas mīkstina sodu, atzīstams katrs jauns krimināllikums, kas ir labvēlīgāks tiesājamam, salīdzinot ar agrāko likumu

Par krimināllikumu, kas mīkstina sodu, atzīstams likums, kas samazina soda maksimālo vai minimālo robežu, atstājot otro robežu bez izmaiņām.

Par krimināllikumu, kas mīkstina sodu, atzīstams likums, kas samazina soda minimālo un maksimālo robežu, atstājot bez izmaiņām papildsodus vai arī tos izmainot.

Par krimināllikumu, kas mīkstina sodu, atzīstams likums, kas atsakas no papildsodiem, nemainot pamatsoda robežas.

Ja jaunais likums salīdzinājumā ar agrāko vienlaicīgi mīkstina un pastiprina sodu: paredz soda minimālo robežu zemāku salīdzinājumā ar iepriekšējā likumā atļauto soda minimālo robežu un vienlaicīgi paaugstina soda maksimālo robežu vai arī otrādi, tad tiesām par krimināllikumu, kas mīkstina sodu, atzīstams katrā konkrētā gadījumā tas, kas labvēlīgāks noziegumu izdarījušai personai, proti, kas dod iespēju tiesai noteikt tiesājamam mīkstāku sodu.

KRIMINĀLLIKUMA, KAS ATZĪST NODARĪJUMU PAR NESODĀMU VAI MĪKSTINA SODU, ATPAKAĻEJOŠĀ SPĒKA ROBEŽAS

Kriminālli ums, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu vai mīkstina sodu, attiecas uz nodarījumiem, kas izdarīti pirms tā izdošanas. Tāpēc tiesām jāpiemēro šis likums visām personām, kuru lietas nebija izskatītas tiesās un par kuriem spriedumi nav stājušies likumīgā spēkā.

Krimināllikums, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu, attiecināts arī uz nodarījumiem, par kuriem personas jau notiesātas, izcietis sodu saskaņā ar spēkā stājušos spriedumu pēc agrākā likuma. Šīs personas atbrivojamas no soda izciešanas.

Krimināllikums, kas mīkstina sodu, attiecināms arī uz nodarījumiem, par kuriem personas jau notiesātas un izcietis sodu saskaņā ar spēkā stājušos spriedumu pēc agrākā likuma, ja tas ir paredzēts ipašā likumā, kurā reglamentēta soda mīkstināšanas kārtība un robežas.

KRIMINĀLLIKUMA, KAS ATZĪST NODARĪJUMU PAR SODĀMU VAI PASTIPRINA SODU, NEPIEMĒROŠANAS PRINCIPA REALIZĒŠANA (LPSR KK 6. p. III d.)

Lai realizētu krimināllikuma, kas atzīst nodarījumu par sodāmu vai pastiprina sodu, nepiemērošanas principu, jānoskaidro:

Kāds krimināllikums
atzīst nodarījumu
par sodāmu

Kāds krimināllikums
pastiprina sodu

KRIMINĀLLIKUMA, KAS ATZĪST NODARĪJUMU PAR SODĀMU, JĒDZIENS

Par krimināllikumu, kas atzīst nodarījumu par sodāmu, atzīstams katrs jauns likums, kas paredz tādu nozieguma sastāvu, kādu agrākais likums nav paredzējis

Jaunajā liku ā paredzēts kriminālsods par tādu nodarījumu, par kādu agrākajā likumdošanā bija paredzēta administratīvu vai sabiedrisku ietekmes līdzekļu piemērošana vai arī ko uzskatīja par morāles normu pārkāpšanu.

Jaunajā likumā ir izslēgtas tādas pazīmes, kas sašaurināja noziedzīgās darbības loku; tāpat paplašināts kriminālsodāmo nodarījumu loks. Likums neprasa vairs, lai būtu iepriekš piemērots administratīvs sods, lai iestātos kādas smagas sekas.

KRIMINĀLLIKUMA, KAS PASTIPRINA SODU, JĒDZIENS

Par krimināllikumu, kas pastiprina sodu, atzīstams katrs jauns krimināllikums, kas ir mazāk labvēlīgs tiesājamam, salīdzinot ar agrāko likumu.

Par krimināllikumu, kas pastiprina sodu, atzīstams likums, kas palielina soda maksimālo vai minimālo robežu, atstājot otru robežu bez izmaiņām

Par krimināllikumu, kas pastiprina sodu, atzīstams likums, kas palielina soda minimālo un maksimālo robežu, atstājot bez izmaiņām papildsodus vai arī tos izmainot

Par krimināllikumu, kas pastiprina sodu, atzīstams likums, kas paredz jaunus papildsodus, nemsinot pamatsoda robežas

Ja jaunais likums salīdzinājumā ar agrāko vienlaicīgi pastiprina un mīkstina sodu, tad par krimināllikumu, kas pastiprina sodu, atzīstams katrā konkrētā gadījumā tas, kas nelabvēlīgāks nozieguma izdarījušai personai, proti, kas dod iespēju tiesai noteikt tiesājamam bargāku sodu

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY
ANN ARBOR, MICHIGAN 48106-1000
TEL: (313) 763-1000
WWW.LIBRARY.MICHIGAN.EDU

1. The University of Michigan Library is a non-profit organization that provides access to a wide range of information resources for the University of Michigan community and the general public.	2. The University of Michigan Library is committed to providing high-quality service to its users and to promoting the use of information resources for research and learning.	3. The University of Michigan Library is a member of the Association of Research Libraries (ARL) and the Association of American Universities (AAU).	4. The University of Michigan Library is a leader in the development and use of digital technologies for library services.
--	---	---	---

MĀCĪBA PAR NOZIEGUMU

MĂCÎRA PAR
NOZIEGUMU

NOZIEGUMA ŽĒDZIENS

Par noziegumu atzīstams krimināllikumā paredzēts sabiedriski bīstams nodarījums (darbība vai bezdarbība), kas apdraud padomju sabiedrisko vai valsts iekārtu, sociālistisko saimniecības sistēmu, sociālistisko īpašumu, pilsoņu personu un viņu politiskās, darba, mantiskās un citas tiesības, kā arī citāds sociālistisko tiesisko kārtību apdraudošs, sabiedriski bīstams nodarījums, kas paredzēts krimināllikumā.

(Latvijas PSR Kriminālkodeksa 7.panta I daļa)

Nav atzīstama par noziegumu darbība vai bezdarbība, kam formāli gan ir kāda krimināllikumā paredzēta nodarījuma pazīmes, bet kas sava mazsvarīguma dēļ nav sabiedriski bīstama.

(Latvijas PSR Kriminālkodeksa 7.panta II daļa)

PAZĪMES, KAS RAKSTURO NOZIEDZĪGO NODARĪJUMU

SABIEDRISKĀ BĪSTAMĪBA

Nodarījuma sabiedrisko bīstamību nosaka apdraudējuma objekta svarīgums, nodarītā kaitējuma smagums, pašas noziedzīgās darbības (bezdarbības) raksturs, nozieguma izdarīšanas veids un apstākļi, vainas forma un nozieguma izdarīšanas motīvi un mērķis.

PRETTIESISKĪBĀS

Sabiedriski bīstams nodarījums atzīstams par noziedzīgu, ja tas paredzēts krimināllikumā.

VAINĪGUMS

Krimināllikumā paredzēts sabiedriski bīstams nodarījums atzīstams par noziedzīgu, ja persona, kas to izdarījusi, ir vainīga tā izdarīšanā, tas ir, izdarījusi to ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības.

SODAMĪBA

Ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīts sabiedriski bīstams nodarījums atzīstams par noziedzīgu, ja likumā par tā izdarīšanu paredzēts kriminālsods.

KRIMINĀLATBILDĪBAS JĒDZIENS

Kriminālatbildība ir noziegumu izdarījušās personas pienākums pakļauties kriminaltiesisku līdzekļu piemērošanai, kuri atbilstoši likumam ierobežo tas tiesības vai sagādā tai zināmas ciešanas.

Kriminālatbildības realizācija izpaužas soda piemērošanā, taču, konstatējot personas rīcībā kriminālatbildības pamatu, kompetenti orgāni var viņu atbrīvot no kriminālatbildības realizēšanas, tātad no reālā soda piemērošanas.

KRIMINĀLATBILDĪBAS PAMATS

Pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai persona, kas vainīga nozieguma izdarīšanā, tas ir, kas ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarījusi krimināllikumā paredzētu sabiedriski bīstamu nodarījumu.

Kriminālsods piemērojams tikai pēc tiesas sprieduma.

(Latvijas PSR KK 3.pants)

NOZIEGUMA SASTĀVS

Nozieguma sastāvs ir visu krimināllikumā paredzēto objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums, kas nepieciešams un pietiekams, lai raksturotu sabiedriski bīstamu nodarījumu kā noteikta veida noziegumu un to norobežotu no cita veida noziegumiem.

Nozieguma sastāvs ir visu pazīmju kopums, kas raksturo nozieguma objektu, objektīvo pusi, subjektu un subjektīvo pusi.

Nozieguma sastāva pazīmes paredzētas krimināllikumā - KK Sevišķas daļas pants dispozicijā un Vispārīgās daļas attiecīgajos pantos.

Visas krimināllikumā paredzētās nozieguma sastāva pazīmes ir nepieciešamas.

Ja trūkst kaut vienas pazīmes, nodarījumā nav nozieguma sastāva.

Krimināllikumā paredzētās nozieguma sastāva pazīmes ir pietiekamas, lai raksturotu noteikta veida noziegumu un to norobežotu no cita veida noziegumiem.

Nozieguma sastāva pazīmju kopums raksturo noteikta veida nozieguma sabiedriskas bīstamības pakāpi.

Attaisnojošu spriedumu taisa gadījumos, ja tiesājamā nodarījumā nav nozieguma sastāva.

(Latvijas PSR KPK 304.panta III daļa)

Krimināllietu nevar ierosināt, bet ierosinātā krimināllieta jāizbeidz, ja nodarījumā nav nozieguma sastāva.

(Latvijas PSR KPK 5.panta 2.punkts)

NOZIEGUMA SASTĀVA VEIDI (PĒC LIKUMĀ APRAKSTĪTO NOZIEDZĪGO NODARĪJUMU BĪSTAMĪBAS PAKĀPES)

Sastāva ar atbildību
pastiprinošiem apstākļiem
(kvalificēts sastāvs),
kas satur pazīmes, kuras
raksturo šī nozieguma
lielāku sabiedrisko bī-
stamību, salīdzinot ar pa-
matsastāvu.

(Piemēram, Latvijas
PSR KK 99.p.)

Pamatsastāvs (vienkāršs
sastāvs), kura pazīmes
nesatur ne dz atbildību pa-
stiprinošus, ne dz arī at-
bildību mīkstinošus apstāk-
ļus.

(Piemēram, Latvijas
PSR KK 98.p.)

Sastāvs ar atbildību
mīkstinošiem apstākļiem,
kas satur pazīmes, kuras
raksturo šī nozieguma
mazāku bīstamību, salīdzinot
ar pamatsastāvu.

(Piemēram, Latvijas
PSR KK 101.un 102.p.)

NOZIEGUMA SASTĀVU VEIDI (PĒC KONSTRUKCIJAS)

MATERIĀLIE NOZIEGUMU SASTĀVI

Ar materiāliem noziegumu sastāviem saprot tādus, kuri satur ne vien pazīmes, kas raksturo noziedzīgu nodarījumu (sabiedriski bīstamu darbību vai bezdarbību), bet arī pazīmes, kas raksturo konkrētas kaitīgas sekas.

(Piemēram, Datv. PSR KK 95.p.,
215.p.)

FORMĀLIE NOZIEGUMU SASTĀVI

Ar formāliem noziegumu sastāviem saprot tādus, kuri satur tikai pazīmes, kas raksturo pašu noziedzīgu nodarījumu (sabiedriski bīstamu darbību vai bezdarbību) neatkarīgi no konkrētu kaitīgu seku iestāšanās.

(Piemēram, Latvijas PSR KK 118.p.,
59.p.)

NOZIEGUMA SASTĀVA PAZĪMES UN NOZIEGUMA KVALIFIKĀCIJA

NOZIEGUMA SASTĀVA PAZĪMJU GRUPAS

Pazīmes, kas
raksturo
nozieguma
objektu

Pazīmes, kas raksturo
nozieguma objektīvo
pusi (pašu darbību
vai bezdarbību un
tās sekas)

Pazīmes, kas
raksturo
nozieguma
subjektu

Pazīmes, kas raksturo
nozieguma subjektīvo
pusi

NOZIEGUMA KVALIFIKĀCIJA

ir pilnīga atbilstības konstatēšana starp izdarītā nozieguma faktiskajām pazīmēm un krimināltiesību normā paredzētā nozieguma sastāva pazīmēm un šīs atbilstības juridiskā nostiprināšana.

Ja faktiski izdarītajā nodarījumā trūkst kaut vienas pazīmes, kas paredzēta nozieguma sastāvā, tad nodarījumā nav nozieguma sastāva un krimināllieta jāizbeidz.

NOZIEGUMA OBJEKTS

Nozieguma objekts ir . ar krimināllikumu aizsargātās sociālistiskās sabiedriskās attiecības, kuras apdraud noziedzīgs nodarījums, proti, nodara vai var nodarīt tām būtisku kaitējumu.

Ar krimināllikumu aizsargāto objektu uzskaitījums dots Latvijas PSR EK I. un 7.pantos :

Padomju sabiedriskā iekārta.

Padomju valsts iekārta.

Sociālistiskais īpašums.

Pilsoņu persona.

Pilsoņu tiesības (politis-kās, darba, mentiskās)

Sociālistiskā saimniecības sistēma.

Sociālistiskā tiesiskā kārtība.

NOZIEGUMA OBJEKTA VEIDI

Vispārējais noziegumu objekts ir kopīgs visiem noziegumiem-sociālistiskās sabiedriskās attiecības, ko aizsargā padomju krimināllikumi.

/Latvijas PSR KK I.un 7.p.p./

Speciālais nozieguma objekts ir kopīgs noteiktai noziegumu grupai-vienveidīgas sociālistiskās sabiedriskās attiecības, kuras apdraud vesela noziegumu grupa.

Speciālais nozieguma objekts dod pamatu izveidot KK Sevišķās daļas sistēmu.

Piemēram, saimnieciskie noziegumi.

Tiešais nozieguma objekts ir tās sabiedriskās attiecības, ko apdraud tikai noteikta veida noziegumi.

Tiešais nozieguma objekts dod pamatu norobežot vienu noziegumu no otra vienas grupas ietvaros un pareizi kvalificēt noziegumus.

Daži noziegumi apdraud reizē divus tiešos objektus. Piemēram, laupīšana apdraud cilvēka personu un personisko īpašumu.

NOZIEGUMA OBJEKTS UN NOZIEGUMA PRIEKŠMETS

1/Nozieguma objekts ir sabiedriskās attiecības ;

2/Nozieguma objekts vienmēr cieš vai var ciest no nozieguma izdarīšanas;

1/ Nozieguma priekšmets ir lieta (materiāls priekšmets);

2/ Nozieguma priekšmetam noziedzīgs nodarījums var arī nenodarīt zaudējumu ;

Nozieguma priekšmeta objekts rod savu materiālo izteiksmi (piemēram, manta izlaušanās sastāvā), vai arī priekšmets ir objekta nostiprināšanas forma (piemēram, dokumenti viltošanas sastāvā).

Nozieguma priekšmets ir to noziegumu sastāvā nepieciešamais elements, kuru izdarīšana nav iespējama, neiedarbojoties uz kādu lietu. Šādos sastāvā noziegumu priekšmeti ir aprakstīti pašā likumā. (Piemēram, spekulācijas sastāvā, KK 149.pantā, dokumentu viltošanā u.c.)

NOZIEGUMU OBJEKTIVĀ PUSE

NOZIEGUMA OBJEKTIVĀS PUSES JĒDZIENS

Nozieguma objektīvā puse ir sabiedriski bīstama apdraudējuma ārēja izpausme, personas sabiedriski bīstama uzvedība (rīcība), kas nodara kaitējumu ar krimināllikumā aizsargājamam objektam vai rada tam šāda kaitējuma nodarīšanas briesmas.

Nozieguma objektīvās puses elementi

Sabiedriski bīstams nodarījums
(darbība vai bezdarbība)

Cēloniskais
sākums

Sabiedriski bīstamas
sekas

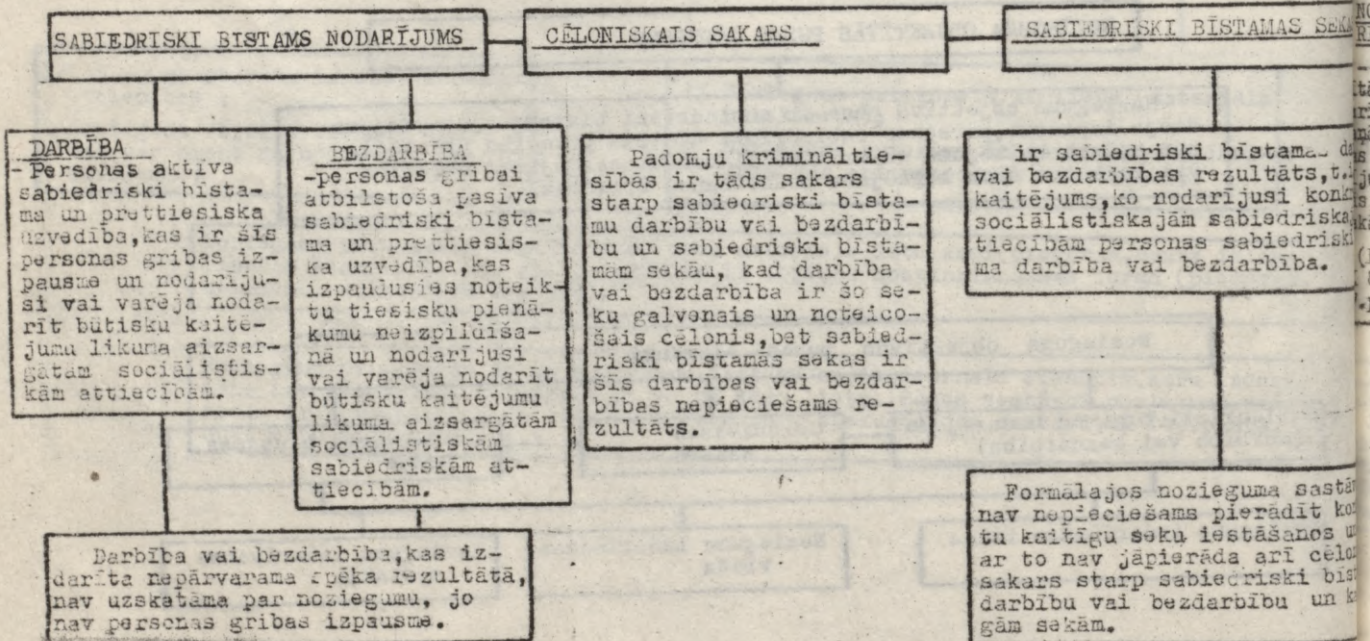
Nozieguma izdarīšanas laiks

Nozieguma izdarīšanas
vieta

Nozieguma izdarīšanas
apstākļi

NOZIEGUMA OBJEKTĪVĀ PUSE

OBLIGĀTIE ELEMENTI

NOZIEGUMA OBJEKTĪVĀ PUSE

FAKULTATĪVIE ELEMENTI

<u>NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS VEIDS</u> - ir likumā norādītā nozieguma izdarīšanas forma, piemēri, metodes, kas raksturo nodarījuma sabiedriskās bīstamības pakāpi. (Piem., Latv. PSR 85.p., 86.p., 87.p.)	<u>NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS LAIKS</u> - ir likuma norādījums uz nozieguma izdarīšanas laiku kā nepieciešamu nozieguma pamatsastāva pazīmi vai atbildību pastiprinošu apstākli un raksturo nodarījuma sabiedriskās bīstamības pakāpi. (Piem., Latv. PSR KK 77., 76.p. II d.)	<u>NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS APSTĀKLIS</u> - ir likuma norādījums uz nozieguma izdarīšanas situāciju, kas ir nozieguma pamatsastāva pazīme vai atbildību pastiprinošais apstāklis un raksturo nodarījuma sabiedriskās bīstamības pakāpi. (Piem., Latv. PSR KK 249.p. 3.p.kts, 251.p. 2.p.kts)	<u>NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS VIETA</u> - ir likuma norādījums uz nozieguma izdarīšanas vietu, kas ir pamatsastāva pazīme vai atbildību pastiprinošais apstāklis un raksturo nodarījuma sabiedriskās bīstamības pakāpi. (Piem., Latv. PSR KK 255.p.)	<u>NOZIEGUMA PRIEKŠMETS</u> - ir likuma norādījums uz lietām, vērtībām, priekšmetiem, sakarā ar kuriem vai kuru dēļ noziegums tiek izdarīts. (Piem., Latv. PSR KK 83., 149.panti)	<u>CIEŅUSĀIS NO NOZIEGUMA</u> - ir likuma norādījums uz personu, kurai nodarīts mantisks, fizisks vai morāls kaitējums, kas ir pamatsastāva pazīme vai ir atbildību pastiprinošais apstāklis un raksturo sabiedriskās bīstamības pakāpi. (Piem., Latv. PSR KK 186.p., 104.p., 122.p.)
--	---	--	--	--	--

Ja Kriminālkodeksa Sevišķās daļas panti satur pazīmes, kas raksturo nozieguma objektīvās puses fakultatīvos elementus, tad šīs pazīmes obligāti jākonstatē, kvalificējot noziegumu.

Ja šādas pazīmes nav likuma pantā paredzētas, tad fakultatīviem nozieguma objektīvās puses elementiem ir nozīme, tikai nosakot sodu.

SABIEDRISKI BĪSTAMA NODARĪJUMA JĒDZIENS UN VEIDI

Sabiedriski bīstams nodarījums ir nozieguma objektīvas puses pamatelements, kura pazīmes paredzētas katrā nozieguma sastāvā.

Ar sabiedriski bīstamu nodarījumu saprot krimināllikumā paredzētu darbību vai bezdarbību, kas apdraud padomju sabiedrisko vai valsts iekārtu, sociālistisko saimniecības sistēmu, sociālistisko īpašumu, pilsoņu personu un viņu politiskās, darba, mantiskās un citas tiesības, kā arī sociālistisko tiesisko kārtību.

Sabiedriski bīstama nodarījuma veidi

Sabiedriski bīstama darbība

Tās pazīmes ir :

Aktīva rīcības (uzvedī- bas)for- ma, (vie- na vai vairāku aktu iz- darīšana)	Sīs rīcības apzināts raksturs Tāpēc nepie- skaitāmas per- sonas aktīva rīcība nav uzskatāma par darbību kri- mināltiesis- kā nozīmē, jo persona uzpr- tina un nevar apzināties sa- vas uzvedības sabiedriski bīstamo rak- sturu	Saja rīcība izpaužas per- sonas griba Tāpēc nav uz- skatāma par darbību kri- mināltiesiskā nozīmē, ja per- sona rīkoju- šies nepārva- ramu dabas spēku vai ne- pārvaramas fiziskās pie- spēšanas re- zultātā	Si rīcība paredzēta krimināl- likumā (KK Sevišķās daļas kā- dā pantā vai Viess- vienības krimināl- likumā)
--	--	---	--

Sabiedriski bīstama bezdarbība

Tās pazīmes ir :

Pasīva rīcības (uzvedī- bas)for- ma (viena vai vai- rāku ak- tu neiz- darīšana)	Notiekta pienā- kuma izdarīt kā- du darbību neiz- pildīšana. Šāds pienākums var izrietēt: a/no likuma ; b/no līgumā uz- ņemtajam saisti- bām; c/no dienas- ta pienākumiem ; d/no profesijas; e/no brīvprātīgi uzņemtajam saisti- bām; f/no iepriek- šējās rīcības; g/no sociāl- tiskās sadalīšanas noteikumiem	Sīs ri- cības apzi- nāts rak- sturs	Saja rīci- bā iz- paužas perso- nas griba	Si cib par ta min lik
--	--	--	---	--------------------------------------

SABIEDRISKI BĪSTAMAS SEKAS

Ar sabiedriski bīstamām sekām saprot būtiska kaitējuma nodarīšanu ar krimināllikumu aizsargātām sociālistiskām sabiedriskām attiecībām personas sabiedriski bīstamas darbības vai bezdarbības rezultātā.

Sabiedriski bīstamas sekas ir nozieguma objektīvās puses obligāts elements, taču tā pazīmes nav paredzētas katrā nozieguma sastāvā.

- 04 -

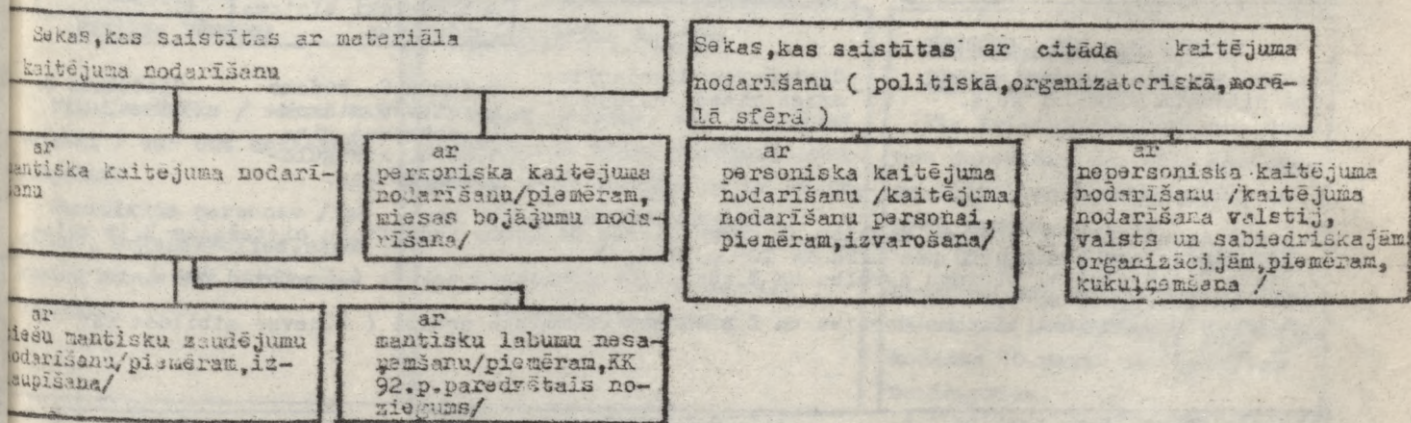
SABIEDRISKI BĪSTAMU SEKU VEIDI (PĒC TO RAKSTUROJUMA KRIMINĀLLIKUMOS)

Krimināllikumos aprakstītas sabiedriski bīstamas sekas. Tādas ir "materiālos" nozieguma sastāvos. Krimināllikumos aprakstītas ne vien sabiedriski bīstamo nodarījumu pazīmes, bet arī konkrētā kaitējuma raksturs ar likumu aizsargātiem objektiem. Ja šāda rakstura kaitējums netiek nodarīts, tad vainīgās personas rīcībā nav nozieguma sastāva vai arī nav pabeigts nozieguma sastāvs. (Piemēram, KK 104. pantā paredzēta novešana līdz pašnāvībai prezumē ne vien sabiedriski bīstamu nodarījumu (cietsirdīgu apiešanos ar cietušo vai sistemātisku personiskās ciešanas pazemošanu), bet arī noteiktas sekas - cietušā pašnāvību vai tās mēģinājumu)

Krimināllikumos neapraķstītās sabiedriski bīstamās sekas. Tādas ir "formālos" nozieguma sastāvos. Likumos aprakstītas tikai sabiedriski bīstamo nodarījumu pazīmes, bet šie nodarījumi neizbēgami nodara kaitējumu ar likumu aizsargātiem objektiem. Taču konkrēta kaitējuma raksturu likumdevējs nav ņēmis vērā, konstruējot nozieguma sastāvu. (Piemēram, KK 75. pantā paredzēta atbildība par izvairīšanos no kārtējā iesaukuma obligātajā aktīvajā karadienestā. Katrs šāds nodarījums apdraud PSR Savienības Bruņoto spēku komplektēšanas intereses.)

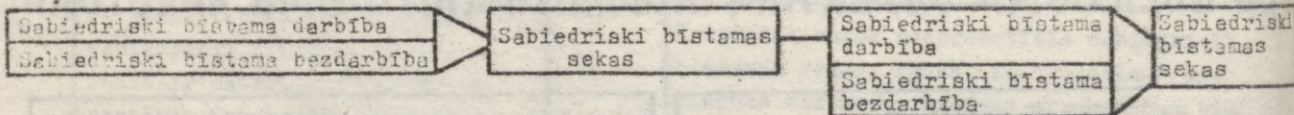
SABIEDRISKI BĪSTAMO SEKU VEIDI

(PĒC NOZIEGUMA OBJEKTAM NODARĪTĀ KAITĒJUMA RAKSTURA)

CĒLONISKAIS SAKARS

PIEMĒRS

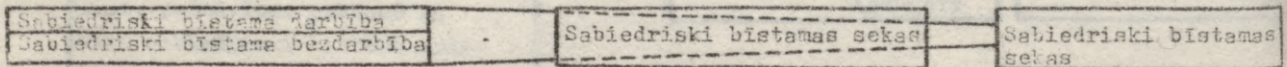
Pilsonis A. aiz dūsmām iesviedis pilsonim B. akmeni sejā.

Cietušajam B. nodarīts smags miesas bojājums.

Šoferis C., būdams iereibušā stāvoklī, sabrauca cietušo B., kas gulēja uz ietves.

Cietušais B. mirst.

1. Starp A. sabiedriski bīstamu darbību un smagu miesas bojājumu nodarīšonu cietušajam B. ir cēloniskais sakars (A. atbild pēc LPSR KK 105.p.II d.).
2. Starp C. sabiedriski bīstamu darbību un B. nāvi ir cēloniskais sakars (C. atbild pēc Latvijas PSR KK 213.p.III d.).
3. Starp A. sabiedriski bīstamu darbību un B. nāvi nav cēloniskā sakars (A. nevar atbildēt par B. nāvi).

Pilsonis A. aiz dūsmām iesviedis pilsonim B. akmeni sejā.

Cietušam B. nodarīts smags miesas bojājums: galvas kausa lūzums ar asins izplūdumu smadzenēs.

Pēc 2 mēnešiem B. mirst slimnīcā asins izplūdes rezultātā.

Starp A. sabiedriski bīstamu darbību un B. nāvi ir cēloniskais sakars (A. atbild pēc Latv. KK 105.p.II 1. vai pēc KK 15.p. un 98.p. atkarībā no nodoma saturā un nolūka).

NOZIEGUMA SUBJEKTS

Nozieguma subjekts ir persona, kas vainīga krimināllikumā paredzētā sabiedriski bīstama nodarījuma izdarīšanā un saucama par tā izdarīšanu pie kriminālatbildības.

PAR NOZIEGUMA SUBJEKTU VAR BUT

FIZISKA PERSONA

Tikai cilvēks / viens vai vairāki / var būt nozieguma subjekti.

Juridiskās personas / iestādes, organizācijas, uzņēmumi / nevar būt nozieguma subjekti.

PĒSKAITĀMA PERSONA

Tikai persona, kas nozieguma izdarīšanas brīdī varējusi apziņāties savu darbību un to vadīt, var būt nozieguma subjekts.

/ Latvijas PSR Kriminālkodeksa 11.pants /

PERSONA, KAS SASNIEGUSI LIKUMĀ NOTEIKTU VECUMU

Pie kriminālatbildības saucamas personas, kas līdz nozieguma izdarīšanai sasniegušas 16 gadu vecumu.

No 14 gadu vecuma personas saucamas pie kriminālatbildības tikai par Latvijas PSR Kriminālkodeksa 10.pantā norādītajiem noziegumiem.

SPECIĀLAIS NOZIEGUMA SUBJEKTS

Ir aprobežots personu loks, kas var būt noteiktu nozieguma kategoriju vai noteikta veida noziegumu subjekti.

Piemēram, tikai amatpersonas var būt amatnoziegumu subjekti / Latv.PSR KK 162.-167.p. /, tikai rūpniecības uzņēmuma direktors, galvenais inženieris un tehniskās kontroles daļas priekšnieks var būt Latv.PSR KK 147.panta subjekts.

NEPIESKAITĀMĪBA

Nepieskaitāmība ir tāds personas psihisks stāvoklis sabiedriski bīstama nodarījuma izdarīšanas laikā, kad viņa nav varējusi apzināties savu darbību vai to vadīt hroniskas gara slimības, gara darbības pārejošu traucējumu, plānprātības vai citāda slimīga stāvokļa dēļ.

(Latvijas PSR KK II.panta I daļa)

Persona, kas sabiedriski bīstama nodarījuma izdarīšanas laikā atradusies nepieskaitāmības stāvoklī, nav saucama pie kriminālatbildības.

(Latvijas PSR KK II.panta II daļa)

NEPIESKAITĀMĪBAS PAZĪMES

MEDICĪNISKĀS PAZĪMES

Hroniska gara slimība (piemēram, šizofrēnija).	Gara darbības pārejošs traucējums (piemēram, laukāli depresīvā psihoze).	Plānprātība (piemēram, debilitāte).	Citāda slimīga stāvoklis (piemēram, atsevišķi psihopātijas veidi).
--	--	-------------------------------------	--

JURIDISKĀS PAZĪMES

Personas nespēja apzināties savu darbību (intelektuālais moments).
Tas nozīmē nespēju saprast savu nodarījuma faktisko pusi vai nespēju saprast šī nodarījuma sabiedriski bīstamo raksturu.

Personas nespēja vadīt savu darbību (gribas moments).
Tas nozīmē nespēju atteikties no sabiedriski bīstamas darbības vai bezdarbības, pat apzinot tās sabiedriski bīstamo raksturu.

Nepieskaitāmības stāvoklis rodas, ja ir reizē viena no medicīniskajām un viena no juridiskajām pazīmēm.

Šādai personai pēc tiesas lēmuma var piemērot medicīnisko rakstura piespiedu līdzekļus, kurus nosaka Latv. PSR KK 55.pants.

NEPILNGADĪGO KRIMINĀLATBILDĪBA

Pie kriminālatbildības saucamas tikai personas, kas līdz nozieguma izdarīšanai sasniegušas sešpadsmit gadu vecumu.
(Latv.PSR KK IO.p.I d.)

Četrpadsmit līdz sešpadsmit gadus vecas personas saucamas pie kriminālatbildības tikai par šādiem noziegumiem :
(Latv.PSR KK IO.p.II d.)

1. Slepķavību (98.-103.p.).

2. Miesas bojājumu tiešu nodarīšanu, kas radījuši veselības satricinājumu (105.-108.p.un 109.p.I d.),

3. Izvarošanu (121.p.),

4. Laupīšanu (87.un 141.p.),

5. Atklātu zādzību (86.un 140.p.),

6. Zādzību (85.un 139.p.),

7. Ieapbrātīgu huligānismu (204.p. II un III d.),

8. Valsts, sabiedriskās vai pilsoņu personiskās mantas tiešu iznīcināšanu vai bojāšanu, kas radījuši smagas sekas (95.p.II d., 145.p.II d.),

9. Šaujamā ieroča, municijas vai sprāgstvielu izlaupišanu (219.p.),

10. Tīvu darbību, kas var būt par cēloni vilciena katastrofai (81.p.).

Nepilngadīgos, kas nav sasnieguši likumā paredzēto vecumu (16, resp., 14 gadus) nevar saukt pie kriminālatbildības un sodīt par krimināllikumos paredzētiem sabiedriski bīstamiem nodarījumiem. Nepilngadīgo lietu komisija viņiem piemēro audzināšanas rakstura piespiedu līdzekļus.

NEPILNGADĪGO

KRIMINĀLATBILDĪBAS

ĪPATNĪBAS

NOSAKOT SODU

Nāves sodu nevar piespriest personām, kas līdz nozieguma izdarīšanai nav saņēlušas astoņpadsmit gadu vecumu. (Latv.PSR KK 22.p.II d.)
Nosakot sodu personai, kas līdz nozieguma izdarīšanai nav saņēgusi astoņpadsmit gadu vecumu, brīvības atņemšanas laiks nedrīkst pārsniegt desmit gadus. (Latv.PSR KK 23.p.III d.)
Ar brīvības atņemšanas sodu notiesātie nepilngadīgie sodu izieš audzināšanas darbu kolonijās. (Latv.PSR KK 25.p.IV d.)
Notietinājumu un izsūtījumu nepiemēro personām, kas līdz nozieguma izdarīšanai nav saņēlušas astoņpadsmit gadu vecumu. (Latv.PSR KK 25.p.IV d.)
Ja nozieguma izdarītājs nepilngadīgais, tas ir atbildību mīkstinošs apstāklis. (Latv.PSR KK 36.p.6.punkts)
Nosakot sodu nepilngadīgajam, kuru pirmo reizi notiesā ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, tiesa var atlikt sprieduma izpildīšanu par brīvības atņemšanu uz laiku no šiem mēnešiem līdz diviem gadiem. (Latv.PSR KK 45.p.)

ATBRĪVOJOT NO SODA

Ja tiesa atzīst, ka personu, kas pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas izcēlusi noziegumu, kura nav lielas sabiedriskas bīstamības, iespējams labot, piemērojot tai kriminālsodu, tiesa var šādu personu pieņemt šā kodeksa 36.p.parezētos audzināšanas raketūras piespiedu līdzekļus, kas nav uzskatāmi par kriminālsodu. (Latv.PSR KK 10.p.III d.)
Ja nepilngadīgā izdarītā nozieguma sabiedriskā bīstamība nav liela un ja vainīgā labošana iespējama bez kriminālsoda piemērošanas, tad tiesai, prokuroram un ar prokurora pieprasījumu izmeklētajam ir tiesības izbeigt krimināllietu par nepilngadīgo vai arī tajos gadījumos, kad nozieguma fakts acīmredzams, šādu krimināllietu neierosināt un nodot materiālus vai izbeigto lietu Nepilngadīgo lietu komisijai. Nav pieļaujams atteikties ierosināt krimināllietu vai krimināllietu izbeigt un nodot to Nepilngadīgo lietu komisijai, ja pret to leģalist nepilngadīgais vai viņa likumīgais pārstāvis. (Latv.PSR KPK 8.p. un KK 10.p.IV d.)
Ja persona, kas par izdarīto noziegumu pirms 18 gadu vecuma saņemšanas notiesāta ar brīvības atņemšanu vai lēsošanas darbiem, pierādījusi, ka ir labojusies, tiesa pēc tam, kad šī persona izietusi faktiski ne mazāk kā vienu trešdaļu no noteiktā soda, tai var piemērot nosacītu pirmo šķēpi atbrīvošanu. (Latv.PSR KK 45.p.)

ATBILDĪBA PAR DZĒRUMĀ IZDARĪTU NOZIEGUMU

Atšķirībā no fizioloģiskā dzēruma stāvokļa (Latv.PSR KK I2.p.)

patoloģiskais dzērums stāvoklis, kas ir gara darbības pārējais traucējums, atņem cilvēkam iespēju apzināties savas darbības sabiedriski bīstamo raksturu un vadīt to.

Persona, kas šādā stāvoklī izdara sabiedriski bīstamu darbību, atzīstama par nepieskaitāmu. (Latv.PSR KK II.p.)

Persona, kas noziegumu izdarījusi dzērumā, nav atbrīvojama no kriminālatbildības. (Latv.PSR KK I2.p.)

Nosakot sodu, dzērumā izdarītu noziegumu atzīst par izdarītu atbildību pastiprinošos apstākļos.

Atkarībā no nozieguma rakstura tiesa var neatzīt to par atbildību pastiprinošu. apstākli. (Latv.PSR KK 37.p.II punkts)

Hroniskiem alkoholiķiem, kas izdarījuši noziegumu, tiesa biežus sodam par izdarīto noziegumu var piemērot medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus saskaņā ar Latv.PSR KK 57.p.

NOZIEGUMA SUBJEKTĪVĀ PUSE

SUBJEKTĪVĀS PUSES JĒDZIENS

Nozieguma subjektīvā puse ir nozieguma subjekta psihiska darbība, kurā atspoguļojas intelektuālā un gribas procesa nesaraucama vienotība un kura raksturo viņa psihisko attieksmi pret savu sabiedriski bīstamo darbību vai bezdarbību un tās sabiedriski bīstamām sekām.

SUBJEKTĪVĀS PUSES ELEMENTI

VAINA

- personas psihiska attieksme pret izdarīto sabiedriski bīstamo darbību un tās izraisītām sabiedriski bīstamām sekām nodoms vai neuzmanības formā.

MOTĪVS

- tas iekšējais pamudinājums, dzīva, tieksme, kas virza personas gribu uz nozieguma izdarīšanu. (Piemēram, mantkārība, atriebība, grāizsirdība)

NOLŪKS (MĒRKIS)

- tas ir mērķis, ko noziedznieks vēlas sasniegt nozieguma izdarīšanas rezultātā. (Piemēram, iedzīvošanās nolūkā)

VAINA

Pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai persona, kas vainīga nozieguma izdarīšanā, tas ir, kas ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarījusi krimināllikumā paredzētu sabiedriski bīstamu nodarījumu.

/ Latvijas PSR Kriminālkodeksa 3.pants /

NODOMS

Noziegums atzīstams par izdarītu ar nodomu (tiši), ja persona, kas to izdarījusi, ir apzinājusies savas darbības vai bezdarbības sabiedriski bīstamo raksturu, paredzējusi tās sabiedriski bīstamās sekas un vēlējusies tās vai apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos.

/ Latvijas PSR Kriminālkodeksa 8.pants /

NEUZMANĪBA

Noziegums atzīstams par izdarītu aiz neuzmanības, ja persona, kas to izdarījusi, ir paredzējusi savas darbības vai bezdarbības sabiedriski bīstamo seku iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi pieļāvusies, ka tās varēs novērst, vai arī nav paredzējusi šādu seku iestāšanās iespēju, kaut gan tai vajadzēja un tā varēja tās paredzēt.

/ Latvijas PSR Kriminālkodeksa 9.p. /

NODOMA VEIDI

TIEŠS NETIEŠS

Noziegums ir atzīstams par izdarītu ar tiešu nodomu, ja persona, kas to izdarījusi, ir apzinājušies savas darbības vai bezdarbības sabiedriski bīstamo raksturu, paredzējusi tās sabiedriski bīstamās sekas un vēlējusies tās.	Noziegums ir atzīstams par izdarītu ar netiešu nodomu, ja persona, kas to izdarījusi, ir apzinājusies savas darbības vai bezdarbības sabiedriski bīstamo raksturu, paredzējusi sabiedriski bīstamās sekas un apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos.
---	--

NEUZMANĪBAS VEIDI

PAŠPALĀVĪBA NEVĒRĪBA

Noziegums atzīstams par izdarītu aiz noziedzīgas pašpalāvības, ja persona, kas to izdarījusi, ir paredzējusi savas darbības vai bezdarbības sabiedriski bīstamo seku iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi palāvusies, ka tās varēs novērst.	Noziegums atzīstams par izdarītu aiz noziedzīgas nevērības, ja persona, kas to izdarījusi, nav paredzējusi šādu seku iestāšanās iespējas, kaut gan tai vajadzēja un tā varēja tās paredzēt.
--	--

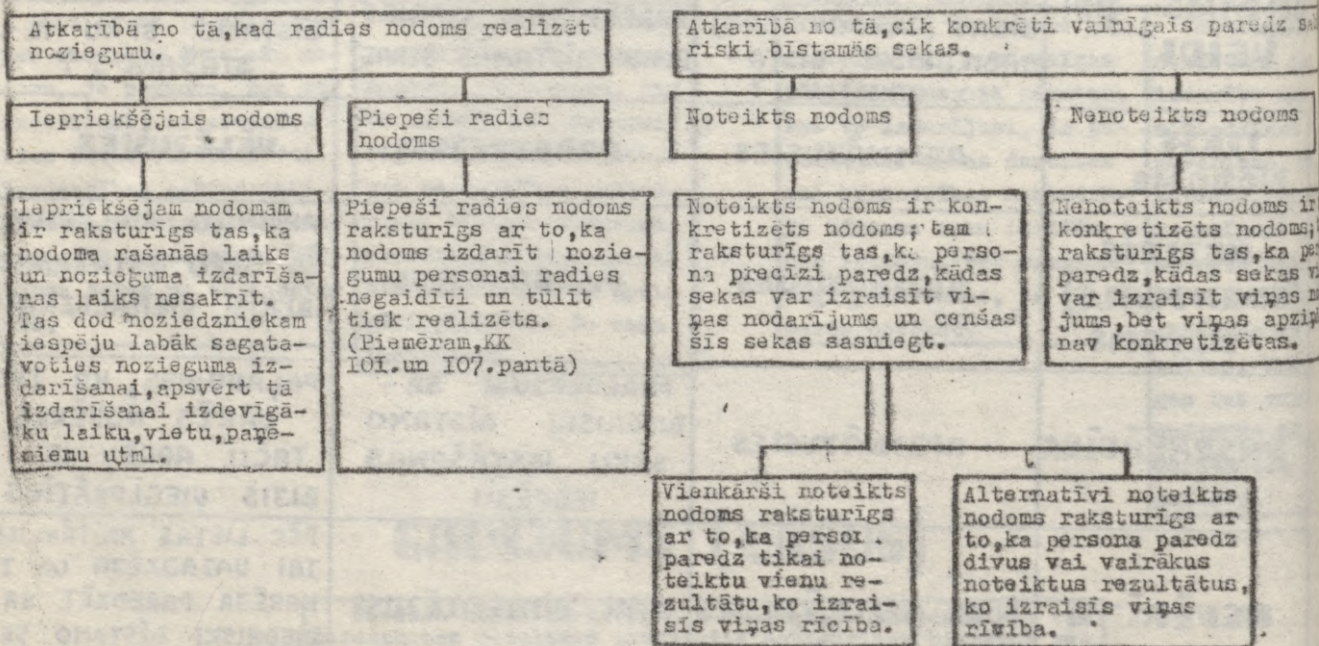
GADĪJUMS (CASUS)

Personu nevar uzskatīt par vainīgu, ja tās darbības vai bezdarbības rezultātā iestājušās sabiedriski bīstamās sekas viņa nav paredzējusi un tai nevajadzēja un tā arī nevarēja tās paredzēt.

VAINAS FORMU UN VEIDU SATURS

VAINAS FORMAS UN VEIDI		VAINAS INTELEKTUĀLAIS MOMENTS		GRIBAS MOMENTS
		VAI PERSONA APZINĀJUSIES SAVAS DARBĪBAS (BEZDARBĪBAS) SABIEDRISKI BĪSTAMO RAKSTURU?	VAI PERSONA PAREDZĒJUSI SABIEDRISKI BĪSTAMĀS SEKAS?	VAI PERSONA VĒLĒJUSIES SABIEDRISKI BĪSTAMO SEKU IESTĀŠANOS?
NODOMS	TIEŠS NODOMS	APZINĀJUSIES	PAREDZĒJUSI	VĒLĒJUSIES
	NETIEŠS (EVENTUĀLS) NODOMS	APZINĀJUSIES	PAREDZĒJUSI	APZINĀTI PIELĀVUSI ŠO SEKU IESTĀŠANOS, BIJUSI VIENALDZĪGA
NEUZMANĪBA	PAŠPALĀVĪBA	APZINĀJUSIES	PAREDZĒJUSI SABIEDRISKI BĪSTAMO SEKU IESTĀŠANĀS IESPĒJU	PALĀVUSIES, KA TĀS VARĒS NOVĒRST, TAČU APRĒKINS BIJIS VIEGLPRĀTĪGS
	NEVĒRĪBA	NAV APZINĀJUSIES	NAV PAREDZĒJUSI	PĒC LIETAŠ APSTĀKLIEM TAI VAJADZĒJA UN TĀ VARĒJA PAREDZĒT SABIEDRISKI BĪSTAMO SEKU IESTĀŠANĀS IESPĒJU

PADOMJU KRIMINĀLA LIKUMDOŠANĀ NEPARE- DZĒTIE (BET TIESU PRAKSĒ KONSTATĒJAMIE) NODOMA VEIDI

KĻŪDA UN TĀS IESPAIDS UZ PERSONAS VAINU UN KRIMINĀLATBILDĪBU

Kļūda ir personas nepareiza (kļūdaina) priekšstats
par izdarītā nodarījuma faktiskām vai juridiskām pazīmēm.

JURIDISKĀ KĻŪDA

ir personas nepareizs priekšstats
par viņas izdarītās darbības
(bezdarbības) tiesiskām sekām.

FAKTISKĀ KĻŪDA

ir personas nepareizs priekšstats
par viņas izdarītā nodarījuma
faktisko raksturu un sekām, kā arī
citiem faktiskiem apstākļiem, kuri
ir noziedzuma sastāva pazīmes.

FAKTISKO KĻŪDU VEIDI

KĻŪDA OBJEKTA	KĻŪDA NODARĪJUMA FAKTISKAJOS APSTĀKĻOS	KĻŪDA ATBILDĪBU PASTIPRINOŠOS APSTĀKĻU ĒSAMĪBĀ
Personas nodoms ir bijis apdraudēt vienu objektu, bet aiz kļūdas viņa apdraudējusi citu objektu. Šāda kļūda ietekmē jautājuma atrisināšanu par personas vainu un kriminālatbildību. Atbildība iestājas par tā nozieguma mēģinājumu, kuru persona vēlejusies izdarīt. Piemēram, persona vēlejusies nozagt valsts mantu, bet aiz kļūdas nozagusi personisko mantu. Atbildība iestājas par valsts mantas zādības mēģinājumu. (Latvijas PSR KK 15.p.II d. un 55.p.I d.)	Persona kļūdās viņas darbības vai bezdarbības raksturā, iespējamās sekās un cēloniskā sakara attīstībā. Šāda kļūda ietekmē jautājuma atrisināšanu par personas vainu un kriminālatbildību. Ja persona neapzinās, ka viņas darbība vai bezdarbība var apdraudēt likuma aizsargātās intereses un tāpēc būt par cēloni kaitīgām sekām, tātad viņa neapzinās savu nodarījuma sabiedrisko bīstamību, tāpat ja viņa neapzinās savas darbības (bezdarbības) faktiskos apstākļus vai cēloniskā sakara attīstību, tad atbildība vai nu iestājas par šā nodarījuma izdarīšanu aiz neuzmanības, ja viņai vajadzēja un viņa varēja savas darbības vai to seku sabiedrisko bīstamību paredzēt un ja pie tam šiem apstākļiem. KK noteicis atbildību par šāda nodarījuma izdarīšanu arī aiz neuzmanības, vai persona vispār atbrīvojama no atbildības par faktiski izdarīto sabiedriski bīstamo nodarījumu, ja nav vainīga. Ja persona kļūdaini uzskata, ka viņas nodarījuma faktiskie apstākļi ir tādi, ka apdraud vai var apdraudēt likuma aizsargātās intereses un tātad var būt par cēloni kaitīgām sekām un velas tās, tad atbildība iestājas par vēlāmā nozieguma mēģinājumu.	Persona kļūdaini uzskata, ka šis nodarījums ir atbildību pastiprinoši apstākļi, tātad viņa vēlejusies smagāku noziegumu nekā faktiski izdarīts, vai otrādi - ka nodarījumā nav atbildību pastiprinošu apstākļu (tātad viņa izdarīja mazāk smagu noziegumu nekā faktiski izdarītais). Šāda kļūda ietekmē jautājuma atrisināšanu par personas vainu un kriminālatbildību, ja persona neapzinās tādus savu nodarījuma faktiskos apstākļus un nav varējusi tos zināt, likumdevējs ko un kā tā par atbildību pastiprinošu atbildība iestājas par nozieguma izdarīšanu bez atbildību pastiprinošiem apstākļiem. Piemēram, ja personai ir bijis kļūdains priekšstats, ka izdarītā sieviete ir pilngadīga, viņa atbild pēc Latv. PSR KK 128.p.I d. Ja persona kļūdaini uzskata, ka šis nodarījums ir atbildību pastiprinoši apstākļi un velas izdarīt noziegumu pastiprinošos apstākļos, tad atbildība iestājas par šāda nozieguma izdarīšanas mēģinājumu.

JURIDISKO KLŪDU VEIDI

Klūda nodarījuma tiesiskā raksturā.

Klūda nodarījuma kvalifikācijā un soda mērā.

Klūdainš priekšstats par to, ka izdarītā darbība (bezdarbība) ir noziedzīga.

Klūdainš priekšstats par to, ka izdarītā darbība (bezdarbība) nav noziedzīga.

Klūdainš priekšstats par to, kādā KK pantā izdarītais noziegums paredzēts.

Klūdainš priekšstats par to, kāds sods, par izdarīto noziegumu paredzēts.

Persona, izdarot kādu darbību (bezdarbību), uzskata, ka izdarījusi noziegumu un viņai draud kriminālsods, kaut nodarījumā faktiski nav nozieguma pazīmju (šķietams noziegums).

Persona, kas izdarījusi kādu krimināllikumā paredzētu nodarījumu, neuzskata to par noziedzīgu un sodāmu.

Persona apzinās, ka izdara noziegumu, bet kļūdās par tā kvalifikāciju.

Persona apzinās, ka izdara noziegumu un par to paredzēts sods, bet kļūdās par soda veidu un mēru.

Par tādu darbību (bezdarbību) personu nevar saukt pie kriminālatbildības un sodīt.

Tāda persona saucama pie kriminālatbildības un sodāms saskaņā ar likumu.

Piemēram, vainīgais apzinās, ka noslepkavojis aiz atriebības sievieti-grūtnieci, bet neapzinās, ka tā saskaņā ar likumu ir slepkavība.

Piemēram, persona uzskata, ka par izvarīšanos no vecāku uzturēšanas nav paredzēts Kriminālkodeksa brīvības atņemšanas sods (Latv. PSR KK 119.p.).

Piemēram, kāda persona atrod mentu, kas pieder citai personai, un piesavinās to. Viņa pārliecināta, ka izdarījusi noziegumu. Taču Latvijas PSR KK atraduma piesavināšanas, ja tas ir personiskais īpašums, neatzīst par kriminālsodāmu nodarījumu (Latvijas PSR KK Sevišķās daļas 4.nodaļa).

Piemēram, gājējs, kas pārkāpis ielu satiksmes noteikumus, kā rezultātā bijušas smagas sekas, sodāms saskaņā ar Latvijas PSR KK 214.p., kaut viņš neuzskata savu nodarījumu par noziedzīgu un nezina, ka par to paredzēts sods.

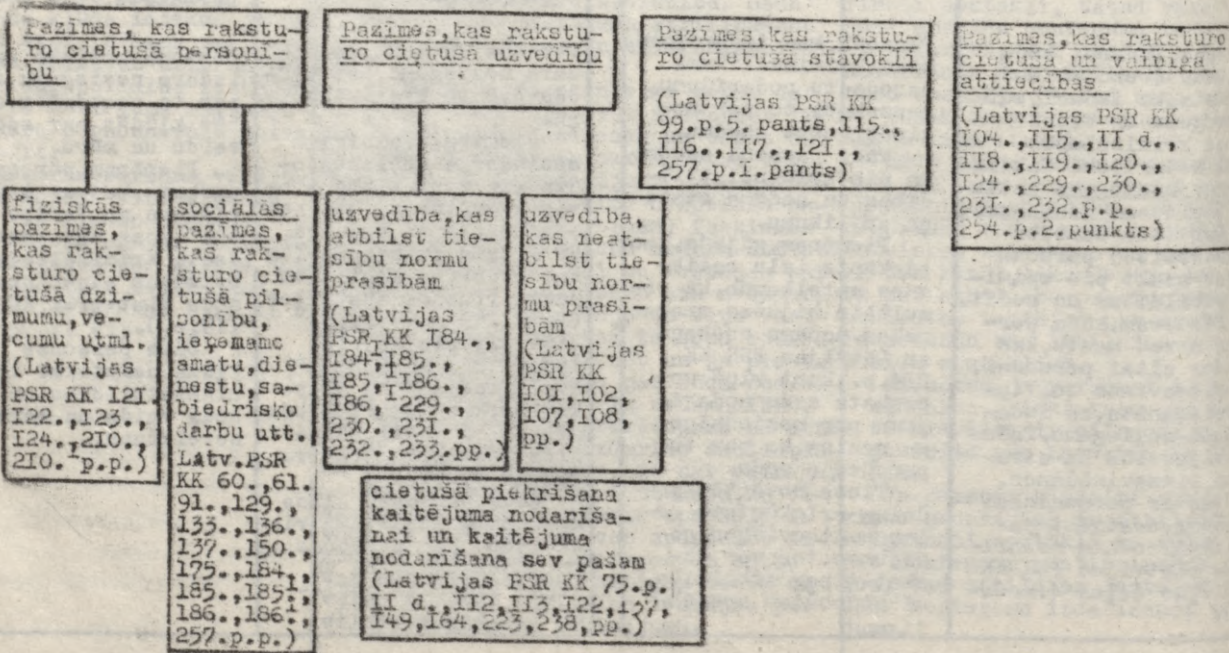
Piemēram, vainīgais apzinās, ka noslepkavojis aiz atriebības sievieti-grūtnieci, bet neapzinās, ka tā saskaņā ar likumu ir slepkavība, kas izdarīta bez atbildību pastiprinošiem apstākļiem (Latv. PSR KK 98.p.).

Sāda personas kļūda neietekmē kriminālatbildību un soda veida un mēra noteikšanu.

Tiesa novērtē kļūdaina priekšstata cēloņus. Atsevišķos gadījumos tos var uzskatīt par atbildību mīkstinošiem apstākļiem.

Sāda personas kļūda neietekmē jautājuma risinājumu par personas kriminālatbildību un viņas izdarītā nozieguma kvalifikāciju.

PAZĪMES, KAS RAKSTURO CIETUŠO PĒC LATVIJAS PSR KK

**APSTĀŅLI, KAS IZSLĒDZ NODARĪJUMA
SABIEDRISKO BĪSTAMĪBU UN
PRETTIESISKUMU**

APSTĀKLI, KAS IZSLĒDZ NODARĪJUMA SABIEDRISKO BĪSTAMĪBU UN PRETTIESISKU

Par noziegumu nav uzskatāma darbība, kas gan atbilst krimināllikumā paredzētā nodarījuma pazīmēm, bet kas izdarīta galējās nepieciešamības stāvoklī, tas ir, lai novērstu briesmas, kas draud padomju valsts interesēm, sabiedrības interesēm, konkrētajai personai vai citiem pilsoņiem un viņu tiesībām, ja šīs briesmas konkrētajos apstākļos nav bijis iespējams novērst ar citiem līdzekļiem un ja nodarītais kaitējums ir mazāks nekā novērsta.

(Latvijas PSR Kriminālkodeksa I4.p.)

Nav uzskatāma par noziegumu darbība, kas gan atbilst krimināllikumā paredzētā nodarījuma pazīmēm, bet izdarīta nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī, tas ir, aizsargājot pret sabiedriski bīstamu apdraudējumu padomju valsts intereses, savas vai citas personas tiesības vai personu tādējādi, ka apdraudētajam tiek nodarīts kaitējums, ja nie tam nav pārkāptas nepieciešamās aizstāvēšanās robežas.

(Latvijas PSR Kriminālkodeksa I3.p.I d.)

Pilsona rīcība, aizturot noziedznieku, ir tiesiska un par to neiestājas krimināla atbildība, pat ja šīs rīcības rezultātā noziedzniekam nepieciešamības dēļ nodarīts kaitējums.

(PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1966.g.26.jūlija dekrēta "Par atbildības pastiprināšanu par huligānismu" I6.pants,

PSRS Augstākās Tiesas Plēnuma 1969.g.4.decembra lēmuma Nr.II

"Par tiesu praksi, piemērojot likumu par nepieciešamo aizstāvēšanos" 5.p.)

NEPIECIEŠAMĀ AIZSTĀVĒŠANĀ

Nepieciešamā aizstāvēšanās ir padomju valsts interešu, sabiedrisko interešu, personas, kas aizstāvas, un tās tiesību, kā arī citu pilsoņu personas un to tiesību aizsardzība pret sabiedriski bīstamu apdraudējumu, nodarot kaitējumu uzbrucējam, ja nav pārkāptas nepieciešamās aizstāvēšanās robežas.

(Latvijas PSR KK I3.p.I d.)

Aizstāvēties no noziedzīga uzbrukuma ir katra pilsoņa tiesība un morāls pienākums.

NEPIECIEŠAMĀS AIZSTĀVĒŠANĀS TIESĪGUMA NOSACĪJUMI

KAS PĀRSTURO AIZSTĀVĒŠANOS

1. Aizstāvēšanās vērta uz padomju valsts interešu, sabiedrisko interešu, savu un citu personu tiesību vai personas aizsardzību.
2. Aizstāvēties tiek nodarīts kaitējums tieši uzbrucējam.
3. Aizstāvēties netiek pārkāptas nepieciešamās aizstāvēšanās robežas.

KAS PĀRSTURO UZBRUKUMU

1. Uzbrukumam jābūt sabiedriski bīstamam.
2. Uzbrukumam jābūt īstam, nevis šķietamam.
3. Uzbrukumam patiesi jāpastāv, t.i., jābūt tādām, kas tieši draud sākties vai jau sācies un vēl nav beidzies.

NEPIECIEŠAMĀS AIZSTĀVĒŠANĀS ROBEŽU PĀRKĀPŠANA

Par nepieciešamās aizstāvēšanās robežu pārkāpšanu atzīstama acīm redzama aizsardzības nesamērība ar apdraudējuma raksturu un bīstamību.

(Latvijas PSR KK 13.p. II d.)

Saskaņā ar likumu personai, kas aizstāvas, kriminālatbildība parkaitējuma nodarīšanu apdraudētājam iestājas vienīgi gadījumos, kad pārkāptas nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, tas ir, ja lietā konstatēts, ka persona aizstāvējusies ar tādiem līdzekļiem un metodēm, kuru piemērošanu acīm redzami nav prasījis apdraudējuma raksturs un bīstamība, ne arī reālie apstākļi, un nav bijis nepieciešams nodarīt apdraudētājam smagu kaitējumu.

(PSRS Augstākās Tiesas Plēnuma 1969.g. 4. decembra lēmuma Nr. II 2.punkts.)

NEPIECIEŠAMĀS AIZSTĀVĒŠANĀS ROBEŽU PĀRKĀPŠANAS SE

Kaitējuma nodarīšana personai, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, ir noziegums.

1. Par slopkevību, kas izdarīta, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, - soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam.
(Latv. PSR KK 102.p.)

2. Par smaga vai vidēji smaga miesas bojājuma nodarīšanu, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, - soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz sešiem mēnešiem.
(Latv. PSR KK 108.p.)

3. Nosakot sodu par citiem noziegumiem, to izdarīšanu aizsargājoties pret sabiedriski bīstamu apdraudējumu, kaut arī pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, atzīstama par atbildību mīkstināšu apstākļi.
(Latv. PSR KK 36.p. 5. p.kts.)

ŠKIETAMĀS AIZSTĀVĒŠANĀS JĒDZIENS UN JURIDISKĀS SEKAS

Šķietamās aizstāvēšanās stāvoklis ir tad, kad nav reāla sabiedriski bīstama apdraudējuma un persona tikai kļūdas pēc uzskata, ka tāds apdraudējums pastāv. Šai gadījumā, atkarībā no lietas apstākļiem, persona var atbildēt vai nu par neuzmanīgām darbībām, vai vispār nav saucama pie kriminālatbildības. Tomēr jāievēro, ka šķietamā aizstāvēšanās nav saistīta ar kriminālatbildību tikai tajos gadījumos, kad visa notikuma situācija devusi personai, kas lietojusi aizsardzības līdzekļus, pietiekamu pamatu pieņemt, ka pastāv reāls apdraudējums, un tā nav apzinājusies, ka tāds pieņēmums ir kļūdains.

Taču tajos gadījumos, kad persona šķietamās aizstāvēšanās apstākļos nodarījusi cietušajam tādu kaitējumu, kas pārsniedz reāla apdraudējuma apstākļos pieļaujamā kaitējuma robežas, tai jāatbild kā par nepieciešamās aizstāvēšanās robežu pārkāpšanu.

(PSRS Augstākās Tiesas Plēnuma 1969.gada
4.decembra lēmuma Nr.II 6.punkts)

GALĒJA NEPIECIEŠAMĪBA

Galēja nepieciešamība ir tāds personas stāvoklis, kad viņa pārkāpj likuma aizsargātās intereses vai neizpilda tiesiskus pienākumus, lai novērstu citām svarīgākajām interesēm draudošas briesmas, ja šīs briesmas konkrētajos apstākļos nav bijis iespējams novērst ar citiem līdzekļiem un ja nodarītais kaitējums ir mazāks nekā novērsta.

Galējas nepieciešamības stāvokli rada divu likuma aizsargātu interešu sadursme, kur vienu interešu saglabāšana var tikt panākta, tikai kaitējot otrām.

Novērst briesmas, kas draud padomju valsts interesēm, sabiedrības interesēm, konkrētajai personai vai citiem pilsoņiem un viņu tiesībām ir katra pilsoņa morāls pienākums, bet atsevišķos gadījumos dažām personu kategorijām tas ir tiesisks pienākums. Piemēram, karavīriem, ugunsdzēsējiem, milicijas darbiniekiem.

Personas nodarījums (darbība vai bezdarbība) atzīstams par izdarītu galējās nepieciešamības stāvokli, pastāvēt šādu nosacījumu kopumam:

Briesmu avots var būt kā cilvēka sabiedriski bīstama darbība vai bezdarbība, tā dabas stihiskie spēki, dzīvnieku uzbrukums vai paaugstinātas bīstamības avoti.

Briesmām jābūt istām, tas ir, reāli pastāvošām, bet ne šķietamām.

Briesmām patiesi jāpastāv, nevis jābūt gaīdāmām nākotnē.

Aizsardzības objekts var būt valsts intereses, sabiedriskās intereses, konkrēta persona vai citi pilsoņi un viņu tiesības.

Briesmas nav iespējams novērst ar citiem līdzekļiem.

Kaitējums tiek nodarīts ne briesmu avotam, kas vainīgs briesmu radīšanā, bet trešo personu interesēm.

Nodarītais kaitējums ir mazāks nekā novērsta.

NOZIEDZNIEKA AIZTURĒŠANA KĀ APSTĀKLIS, KAS IZSLĒDZ ATBILDĪBU PAR NODARĪJUMU

Noziedznieka aizturēšana PSRS un savienoto republiku kriminālās likumdošanas Pamatos un Latvijas PSR KK nav atzīta par patstāvīgu apstākli, kas izslēdz nodarījuma sabiedrisko bīstamību un prettiesiskumu.

Kaitējuma nodarīšana noziedzniekam sakarā ar viņa aizturēšanu izslēdz nodarījuma sabiedrisko bīstamību un prettiesiskumu, pastāvot šādiem nosacījumiem :

Aizturamais izdarījis vai mēģinājis izdarīt noziegumu, kuram ir liela sabiedriskā bīstamība.

Kaitējums noziedzniekam tieši nodarīts tūlīt pēc izdarītā nozieguma vai tā novēršanas.

Nodarītais kaitējums noziedzniekam atbilst izdarītā vai novērstā nozieguma smagumam.

Noziegumu izdarījuši persona mēģina izvairīties no aizturēšanas.

Vardarbības pielietošana konkrētajos apstākļos ir noziedznieka aizturēšanas nepieciešamais līdzeklis, citiem līdzekļiem noziedznieku aizturēt nevar.

Pilsoņu darbības noziedznieka aizturēšanā, lai novērstu noziedzīgo apdraudējumu, vai darbības, kas izdarītas tieši pēc apdraudējuma, lai nogādātu noziedznieku uz attiecīgām varas iestādēm, tišai jāuzskata par izdarītām nepieciešamās aizstāvēšanas stāvoklī. Kriminālatbildība par kaitējuma nodarīšanu noziedzniekiem šajos gadījumos var iestāties vienīgi apstākļos, ja darbības, ar kurām noziedzniekam nodarīts kaitējums, nav bijušas nepieciešamas viņa aizturēšanai, acīmredzami neatbilda apdraudējuma raksturam un bīstamībai un noziedznieka aizturēšanas apstākļiem.

(Latvijas PSR Augstākās Tiesas Plēnuma
1969.gada 4.decembra lēmuma Nr.II 5.punkts)

NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS STADIJAS

TĪŠA NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS STADIJAS

NEPABEIGTS NOZIEGUMS

PABEIGTS NOZIEGUMS

GATAVOŠANĀS NOZIEGUMAM

Par gatavošanos noziegumam atzistama līdzekļu vai rīku sameklēšana vai pielāgošana vai citāda tīša labvēlīgu apstākļu radīšana nozieguma izdarīšanai.

(Latvijas PSR KK 15.p.I d.)

Kvalificējot gatavošanos noziegumam, jāatsaucas uz KK 15.p.I d. un to KK sevišķās daļas pantu, kurā paredzēts pabeigts noziegums.

NOZIEGUMA MĒGINĀJUMS

Par nozieguma mēģinājumu atzistama tīša darbība, kas tieši vērsta uz nozieguma izdarīšanu, ja noziegums nav izdarīts līdz galam no vainīgā gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

(Latvijas PSR KK 15.p.II daļa.)

Kvalificējot nozieguma mēģinājumu, jāatsaucas uz KK 15.p.II d. un to KK sevišķās daļas pantu, kurā paredzēts pabeigts noziegums.

PABEIGTS NOZIEGUMS

Tas ir personas tīss nodarījums, kurā konstatējamas visas nozieguma sastāva pazīmes.

Kvalificējot pabeigtu noziegumu, jāatsaucas uz to KK Sevišķās daļas pantu, kurā tas paredzēts.

Par gatavošanos noziegumam un par nozieguma mēģinājumu sodu nosaka pēc likuma, kas paredz atbildību par konkrēto noziegumu. Nosakot sodu, tiesa ņem vērā vainīgā izdarītās darbības sabiedriskās bīstamības raksturu un pakāpi, noziedzīgā nodoma realizēšanas pakāpi un iemeslus, kuru dēļ noziegums nav izdarīts līdz galam.

(Latvijas PSR KK 15.p.III d.)

Nodoma atklāšana izdarīt noziegumu nav nozieguma izdarīšanas stadija un par to personu nevar saukt pie kriminālatbildības.

MĒGINĀJUMA VEIDI

Persona izdarījusi visu, ko viņa uzskatījusi par nepieciešamu vēlāmā rezultāta sasniegšanai, bet vēlāmais rezultāts (sabiedriski bīstamās sekas) nav iestājies no vainīgā gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

Persona no viņas gribas neatkarīgu iemeslu dēļ nav izdarījusi visu, ko viņa uzskatījusi par nepieciešamu, lai izdarītu noziegumu līdz galam.

Mēģinājums, kas vērsts pret neesošu objektu (t.s. nederīgu objektu) - personas kļūdainais priekšstats par to, ka viņa apdraud noteiktu objektu, kura faktiski nav.

Mēģinājums izdarīt noziegumu ar pederīgiem līdzekļiem - persona pielieto nozieguma izdarīšanai tādas līdzekļus, kas objektīvi nevar izraisīt vēlāmās sabiedriski bīstamās sekas.

Vainīgās personas kļūda apdraudējuma objekta un līdzekļu izvēlē.

LABPRĀTĪGA ATTEIKŠANĀS NO NOZIEGUM IZDARĪŠANAS UN AKTĪVA NOŽĒĻOŠANA

Labprātīga atteikšanās no nozieguma izdarīšanas izpaužas pasīvā uzvedības formā. Persona neizdara tās darbības, kuras viņa uzskata par nepieciešamām, lai sasniegtu vēlamo sabiedriski bīstamo rezultātu.

Tapēc labprātīga atteikšanās no nozieguma izdarīšanas iespējama gatavošanās stadijā un nepabeigta mēģinājuma stadijā.

Aktīva nožēlošana izpaužas aktīvā uzvedības formā. Persona izdara tādās darbības, kas, pēc viņas domām, ir nepieciešamas, lai novērstu gaidāmās sabiedriski bīstamās sekas, kuras viņa pati agrāk bija centusies sasniegt, vai kas var novērst jau nodarīto kaitējumu.

Aktīva nožēlošana neizslēdz kriminālatbildību. Tā, nosakot sodu, ir atbildību mīkstinošs apstāklis un atsevišķos gadījumos var būt par pamatu atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda.

LABPRĀTĪGA ATTEIKŠANĀS NO NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS

Labprātīga atteikšanās - tā ir personas pilnīga un brīvprātīga atteikšanās no uzsākta nozieguma izdarīšanas līdz galam, pastāvot faktiskai iespējai to izdarīt un sasniegt vēlamo rezultātu un apzinoties šo iespēju. (Latv. PSR KK 16.pants)

Labprātīgas atteikšanās no nozieguma izdarīšanas nosacījumi:

Persona pilnīgi atteikusies no nozieguma izdarīšanas (iesāktās noziedzīgās darbības pabeigšanas) nevis atlikusi tās izdarīšanu uz kādu laiku vai līdz izdevīgākai situācijai.

Nav uzskatāma par labprātīgu atteikšanos no nozieguma izdarīšanas atteikšanās no noziedzīgās darbības atkārtēšanas, ja iepriekšējā nav izraisīta vēlams kaitīgas sekas.

Atteikšanās no nozieguma izdarīšanas līdz galam nav bijusi uzspiesta no ārpusēs (no citiem cilvēkiem vai apstākļiem).

Pastāvējusi objektīva iespēja izdarīt vēlamo noziegumu līdz galam un sasniegt vēlams sekas, un pie tam persona šo iespēju ir apzinājusies.

Motīvi, kas pamudinājuši personu atteikties no iesāktās noziedzīgās darbības pabeigšanas, var būt dažādi, tai skaitā arī bailes no kriminālatbildības un soda.

Labprātīgas atteikšanās no nozieguma izdarīšanas juridiskās sekas:

Labprātīga atteikšanās no nozieguma izdarīšanas līdz galam ir apstāklis, kas novērš kriminālatbildību par nepabeigtu noziegumu.
(Latv. PSR KK 16.pants)

Persona, kas labprātīgi atteikusies no nozieguma izdarīšanas līdz galam, saucama pie kriminālatbildības tikai tajā gadījumā, ja tās faktiski izdarītajā nodarījumā ir cita nozieguma sastāvs.

Piemēram, persona iegādājusies ieroci, lai izdarītu slepkavību: no tās izdarīšanas viņa ir labprātīgi atteikusies, bet par nelikumīgu ieroču glabāšanu un iegādāšanos viņai ir jāatbild.

LABORATORIA ATTENTUS

NO. NOTICIA. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA
LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA	LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LABORATORIA ATTENTUS. LABORATORIA

LĪDZDALĪBA UN PIESAISTĪBA

LĪDZDALĪBAS JĒDZIENS UN PAZĪMES

LĪDZDALĪBAS JĒDZIENS

Par līdzdalību uzskatāma divu vai vairāku persona kopīga tiša piedalīšanās nozieguma izdarīšanā.
(Latv.PSR KK 17.p.I d.)

LĪDZDALĪBAS PAZĪMES

Divu vai vairāku personu piedalīšanās nozieguma izdarīšanā.

Kopīga piedalīšanās nozieguma izdarīšanā.

Piedalīšanās tiša nozieguma izdarīšanā.

Tiša piedalīšanās nozieguma izdarīšanā.

LĪDZDALĪBAS FORMAS

Līdzdalība bez iepriekšējas norunas

Sis līdzdalības veids raksturīgs ar to, ka viens līdzdalībnieks dabū zināt par otra līdzdalībnieka piedalīšanos nozieguma izdarīšanā kopīgi, noziegumam darbibai sākoties.

Piemēram, viena persona piekauj kādu citu un viņai pievienojas trešā persona un kopā ar viņu piekauj cietušo, nodarot videja smaguma miesas bojājumus.

Līdzdalības pēc iepriekšējas norunas

Sis līdzdalības veids raksturīgs ar to, ka starp līdzdalībniekiem pirms nozieguma izdarīšanas pastāvēja vienošanās par kopīgu nozieguma izdarīšanas plānu, lomu sadalīšanu, nozieguma izdarīšanas laiku u.c.

Piemēram, trīs personas ir norunājušas naktī aplaupīt noliktavu, pie kam viens no viņiem apņēmies piebraukt ar motociklu un aizvest nolaupītās mantas.

Atsevišķos noziegumos iepriekšēja noruna izdarīt noziegumu izveido šā nozieguma kvalificētu veidu.

Piemēram, Latv. PSR KK 85.p. II d., 139.p. II d. utt.

Noziedzīga organizācija

Sis līdzdalības veids raksturīgs ar to, ka divas vai vairākas personas iepriekš organizējušās noziedzīgas darbības piekopsēnai - parasti vairāku noziegumu izdarīšanai.

Šai organizācijai ir stabila grupas raksturs.

Banda

Banda ir apbruņota divu vai vairāku personu stabila grupa, kura organizējusies ar nolūku uzbrukt valsts, sabiedriskām iestādēm vai uzņēmumiem vai atsevišķām personām.

(Latv. PSR KK 72.p.)

Pretpadomju organizācija

Pretpadomju organizācija ir divu vai vairāku personu stabila grupa, kuras darbība vērstā uz sevišķi bīstamu valsts noziegumu sagatavošanu un izdarīšanu.

(Latv. PSR KK 67.p.)

LĪDZDALĪBAS VEIDI

LĪDZVAINĪBA

Līdzvainība ir tāda līdzdalības forma, kad divas vai vairākas personas kopīgi tieši piedalās nozieguma izdarīšanā, pie kam katra no šīm personām piedalās tās darbības tiešā izpildīšanā, ar kuru realizējas attiecīgā nozieguma sastāvs.

Piemēram, trīs personas sit cietušo, nodara viņam smagu miesas bojājumu un atņem viņam vērtīgas mantas. Šīs trīs personas ir līdzvainīgas laupīšanā (Latv. PSR KK 141.p.III d.).

Kvalificējot visu līdzvainīgo personu izdarīto noziegumu, jāatsaucas uz to Kriminālkodeksa Sevišķās daļas pantu, kurā paredzēts attiecīgs nozieguma sastāvs, bet nav jāatsaucas uz Kriminālkodeksa 17.pantu.

LĪDZDALĪBA VĀRDA TIEŠĀ (ŠAURĀKĀ) NOZĪMĒ

Līdzdalība vārda tiešā nozīmē ir tāda līdzdalības forma, kad divas vai vairākas personas kopīgi tieši piedalās nozieguma izdarīšanā, pie kam starp šīm personām lomas ir dalītas: darbības izdarīšanā, ar kuru attiecīgā nozieguma sastāvs tieši realizējas (izpildīšana), un darbības izdarīšanā ar kuru attiecīgā nozieguma sastāvs tieši nerealizējas, bet kas sasmērē tā realizāciju (organizēšana, atbalstīšana, uzkūdišana).

Piemēram, viena persona pamudina otru noslepkavot cilvēku aplaupīšanas nolūkā, bet ieroci atnes trešā persona. Visas trīs personas izdara slepkavību un laupīšanu līdzdalībā, bet tikai vienas personas darbība atbilst KK Sevišķās daļas pantam.

Kvalificējot tās personas nodarījumu, ar kuras darbību realizējas nozieguma sastāvs - izpildītāja darbību, jāatsaucas tikai uz attiecīgo KK Sevišķās daļas pantu, kurā šis noziegums paredzēts.

Kvalificējot pārējo līdzdalībasnoziegumus, jāatsaucas uz KK Sevišķās daļas pantu, kurā paredzēts attiecīgs noziegums un uz KK 17.panta attiecīgo daļu.

LĪDZDALĪBNIEKU VEIDI

PAR LĪDZDALĪBNIEKIEM ATZĪSTAMI

IZPILDĪTĀJS

ir persona, kas noziegumu tieši izdarījusi.

(Latv. PSR KK I7.p.III d.)

ORGANIZĒTĀJS

ir persona, kas nozieguma izdarīšanu organizējusi vai to pati vadījusi. (Latv. PSR KK I7.p.IV d.)

UZKŪDĪTĀJS

ir persona, kas pamudinājusi izdarīt noziegumu.

(Latv. PSR KK I7.p.V d.)

ATBALSTĪTĀJS

persona, kas veicinājusi nozieguma izdarīšanu :

LP SR KK I7.p.VI d.

dodot padomus, norādījumus (intelektuāla atbalstīšana),
dodot līdzekļus vai novēršot šķēršļus (fiziska atbalstīšana),
iepriekš apsolot noslēpt noziedznieku, nozieguma izdarīšanas rīkus un līdzekļus, nozieguma pēdas vai noziedzīgā kārtā iegūtos priekšmetus
(iepriekš apsoltā slēpšana).

LĪDZDALĪBNIEKU ATBILDĪBA

Kvalificējot līdzdalībnieku darbību, jāņem vērā, ka :

- izpildītāja darbība kvalificējama pēc Kriminālkodeksa Sevišķās daļas attiecīgā panta, neatsaucoties uz KK I7.pantu ;
- organizētāja darbība kvalificējama pēc tā paša Kriminālkodeksa panta, atsaucoties uz KK I7.panta IV daļu ;
- uzkūditāja darbība kvalificējama pēc tā paša Kriminālkodeksa panta, atsaucoties uz KK I7.panta V daļu ;
- atbalstītāja darbība kvalificējama pēc tā paša Kriminālkodeksa panta, atsaucoties uz KK I7.panta VI daļu ;

Nosakot sodu, tiesai jāņem vērā, kādā mērā
katrs līdzdalībnieks piedalījies noziegumā
un kāds ir viņa līdzdalības raksturs.

(Latvijas PSR Kriminālkodeksa I7.p.VII d.)

LĪDZDALĪBAS SPECIĀLI JĀUTĀJUMI

Izpildītāja ekscess

Ar izpildītāja ekscesu saprot gadījumus, kad izpildītājs pārkāpj pastāvošo vienošanos ar pārējiem līdzdalībniekiem par noteikta veida nozieguma izdarīšanu un izdara viens pats citu, smagāku noziegumu. Šādos gadījumos tikai viņš atbild par šā smagākā nozieguma izdarīšanu. Pārējie līdzdalībnieki atbild par savu piedalīšanos tajā noziegumā, par kura izdarīšanu pastāvēja vienošanās.

Piemēram, A, B un C vienojušies nozagt bēniņos uzglabātos velus. A. uzgāja bēniņos, lai pa logu noviestu velus saipus. B. stāvēja ārpusē un pa virsi nolaistos saipus satvēra. C. atveda ratus, lai velu aizvestu. A. ieraudzīja bēniņos cilvēku un, kad viņš mēģināja A. aizturēt, A. nosita viņu. Tad kopā ar B. un C. aizveda viņu. A. jāatbild par aplaupīšanu un slepkavību, kas izdarīta aiz mantkārības. B. un C. jāatbild par zādzību, ko izdarījusi grupa pēc iepriekšējas vienošanās.

Līdzdalībnieku labprātīga atteikšanās no nozieguma izdarīšanas

Ja labprātīgi atsakās no nozieguma izdarīšanas izpildītājs, bet pārējie līdzdalībnieki izdara visu, lai realitēti kopējo noziedzīgo nodomu, tad no kriminālatbildības atbrīvojams tikai izpildītājs, pārējie līdzdalībnieki saucami pie kriminālatbildības par gatavošanos noziegumam.

Piemēram, A. uzkuģdija B. aplaupīt veikalu, C. apsolījās aizvest nolaupīto uz savām mājām un noslēpt. B. labprātīgi atteicās no veikala aplaupīšanas un tāpēc atbrīvojams no kriminālatbildības. A. un C. jāatbild par gatavošanos veikala aplaupīšanai.

Ja labprātīgi atteikusies no nozieguma izdarīšanas pārējie līdzdalībnieki (viens vai vairāki), tad viņi atbrīvojami no kriminālatbildības. Izpildītāju un tos no pārējiem līdzdalībniekiem, kas nav labprātīgi atteikusies no nozieguma izdarīšanas, saucami pie kriminālatbildības par izdarīto noziegumu.

Neizdevusies uzkuģdīšana

Ja uzkuģdītājs dara visu, ko uzskata par nepieciešamu, lai pamudinātu kādu personu izdarīt noziegumu, bet pamudināt neizdodas un noziegumu neizdara, uzkuģdītājam jāatbild par gatavošanos šim noziegumam.

PIESAISTĪBA NOZIEGUMAM PIESAISTĪBAS JĒDZIENS

Piesaistība noziegumam ir tāda personas tiša rīcība, kura, kaut arī zināmā mērā saistīta ar izdarīto noziegumu, tomēr nav piepalīdzība nozieguma izdarīšanā. To personu darbība (beždarbība), kura ir saistīta ar noziegumu, atšķirībā no darbības līdzdalībā, nav noziedzīgā rezultāta cēlonis.

PIESAISTĪBAS VEIDI

IEPRIEKŠ NEAPSOLĪTA SLĒPŠANA

Ar nozieguma iepriekš neapsolītu slēpšanu saprot paša noziedznieka, nozieguma izdarīšanas rīku un līdzekļu, nozieguma pēdu vai noziedzīgā kārtā iegūtu priekšmetu tišu slēpšanu, kas nav bijusi apsoluta noziegumu izdarījušai personai ne pirms nozieguma izdarīšanas, ne arī nozieguma izdarīšanas brīdī.

Nozieguma iepriekš neapsolīta slēpšana ir kriminālsodāma rīcība tikai Latv. PSR KK 84.¹ un 182. pantos paredzētajos gadījumos. (KK 18.p.)

Pārējos gadījumos iepriekš neapsolīta slēpšana ir morāles normu pārkāpums.

Neziņošana par to, ka tiek gatavots vai izdarīts noziegums ir kriminālsodāma rīcība tikai Latv. PSR KK 84. un 183. pantā paredzētajos gadījumos. (KK 19.p.)

NEZIŅOŠANA

Ar neziņošanu saprot varas orgānu pārstāvju vai citu kompetentu orgānu pārstāvju savlaicīgu tišu neinformēšanu par droši zināmu gatavojamu vai izdarītu noziegumu, pastāvot reālai iespējai tādu informāciju sniegt.

Pārējos gadījumos neziņošana par to, ka tiek gatavots vai izdarīts noziegums, ir morāles normu pārkāpums.

NOZIEGUMA IZDARĪŠANAS PIELAUŠANA

Ar pielaušanu saprot nozieguma izdarīšanas nenovēršanu, ja to rīkojusies persona, kurai noziegums bija jānovērš un kurai bija reāla iespēja to novērš.

Par nozieguma izdarīšanas pielaušanu ir paredzēta tikai to amatpersonu kriminālatbildība, kurām bija speciāls pienākums novērst doto noziegumu. (Piemēram, KK 162.p.) pārējiem pilsoņiem šādi pienākumi ar likumu nav uzlikti.

Pārējos gadījumos nozieguma izdarīšanas pielaušana ir morāles normu pārkāpums.

EPRIEKŠ NEAPSOLĪTA NOZIEGUMU SLĒPŠANA R KRIMINĀLSODĀMS NODARĪJUMS ŠĀDOS GA- DĪJUMOS (LPSR KK 84.¹ un 182.p.):

Ja tiek izdarīti valsts noziegumi (KK 84. ¹ p.)		Ja tiek izdarīti citi noziegumi (KK 182.p.)	
Īpaši bīstami valsts noziegumi:	Citi valsts noziegumi:	KK 182.p.I un II d. paredzēti :	KK 182.p. III d.paredzēti :
Antenes nodevība(59.p.) Diegošana(60.p.) Rora akts (61.p.) Rora akts pret ārvalsts štāvi (62.p.) Versija (63.p.) Itniecība (64.p.) Organizatoriskasības,kas vērstas sevišķi bīstamu ts noziegumu iz-šanu (67.p.)	1)Banditions(72.p.) 2)Kontrabanda(73.p.) 3)Viltotas naudas vai vērtspapīru izgatavošana vai iz- platišana(82.p.) 4)Valūtas operāciju noteikumu pārkāpšana (83.p.)	Noziegumi,par kuriem likumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku,ilgā-ku par pieciem gadiem.	1)Gaisa kuga nolaupīšana (214².p.) 2)Narkotisko vielu neliku- mīga izgatavošana,iegādāša- nās,glabāšana,pārvedašana pārsūtīšana realizēšanas nolūkā vai realizēšana (222.¹) 3)Narkotisko vielu izlaupī-šana (222.p.)

ATSEVIŠKS (VIENOTS) NOZIEGUMS UN NOZIEGUMU DAUDZĒJĀDĪBA

NEZIŅOŠANA PAR NOZIEGUMA IZDARĪŠANU IR KRIMINĀLSODĀMS NODARĪJUMS ŠĀDOS GADĪJUMOS (LPSR KK 84. un 183. p.):

Ja tiek gatavoti vai izdarīti valsts noziegumi : (Latv. PSR KK 84.p.)		Ja tiek gatavoti vai izdarīti citi noziegumi :	
Sevišķi bīstami valsts noziegumi :	Citi valsts noziegumi :	KK 183.p. I d.paredzēti :	KK 183.p.II d.p.
1) Dzimtības nodevība (KK 59.p.) 2) Spiegošana (KK 60.p.) 3) Terora akts (KK 61.p.) 4) Terora akts pret ārvalsts pārstāvi (KK 62.p.) 5) Diversija (KK 63.p.) 6) Kaitniecība (KK 64.p.) 7) Organizatoriska darbība, kas vērsta uz sevišķi bīstamu valsts noziegumu izdarīšanu (67.p.)	1) Banditisms (72.p.) 2) Viltotas naudas vai vērtspapīru izgatavošana vai izplatīšana (82.p.)	1) Valsts vai sabiedriskās mantas izlaupīšana, izdarot zādzību (85.p.III d.) 2) Valsts vai sabiedriskās mantas izlaupīšana, izdarot atklātu zādzību (86.p.III d.) 3) Valsts vai sabiedriskās mantas izlaupīšana, izdarot vardarbīgu uzbrukumu (87.p.) 4) Valsts vai sabiedriskās mantas izlaupīšana, izšķērdējot vai ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli (88.p.III d.) 5) Valsts vai sabiedriskās mantas izlaupīšana, izdarot krāpšanu (89.p.III d.) 6) Valsts vai sabiedriskās mantas izlaupīšana sevišķi lielos apmēros (KK 89.p.) 7) Slepkavība ar nodomu (98.p.) 8) Slepkavība ar nodomu pastiprinošos apstākļos (99.p.) 9) Laupīšana (141.p.) 10) Šaujama ieroča, munīcijas vai sprāgstvielu izlaupīšana (219.p.II un III d.) 11) Sprāgstošu vai ātri uzliesmojošu vielu pārvadāšana gaisa kuģī, ja to izdarījis pasāžieris (221.p.II d.) 12) Pretošanās priekšniekam vai viņa piespēšana pārkāpt dienesta pienākumus (229.p.3.p.	1) Gaisa kuģa nolaušana (214.p.) 2) Narkotisku vielu likumīga izgatavošana, iegādāšanās, pārsūtīšana, realizēšanas un realizēšana (220.p.) 3) Narkotisko vielu laupīšana (222.p.)

ATSEVIŠKA (VIENOTA) NOZIEGUMA JĒDZIENS UN PAZĪMES

Par atsevišķu (vienotu) noziegumu atzīstams kā viens noziedzīgs nodarījums, (vienā darbība vai bezdarbība), kas satur arī viena nozieguma sastāva pazīmes, tā arī divi vai vairāki savstarpēji saistīti noziedzīgi nodarījumi (darbības vai bezdarbības), ko aptver vienots nodoms un kuri atbilst tikai viena nozieguma sastāva pazīmēm.

Atsevišķa (vienota) nozieguma pazīmes ir šādas :

faktiski viena noziedzīga nodarījuma izdarīšana vai faktiski vairāku savstarpēji saistītu noziedzīgu aktu izdarīšana, kas izraisa vienu kopēju rezultātu un ko aptver persoa's vienots nodoms

u n

noziedzīga nodarījuma pazīmju atbilstība tikai viena nozieguma sastāva pazīmju kopumam, proti, noziedzīgs nodarījums satur tikai vienu nozieguma sastāvu.

ATSEVIŠKA (VIENOTA) NOZIEGUMA VEIDI

ATSEVIŠĒS (VIENOTS)
VIENKARSS NOZIEGUMS

Par atsevišķu(vienotu) vienkāršu noziegumu atzīstams noziegums, kas realizēts ar vienu nodarījumu(darbības vai bezdarbības aktu) un atbilst tikai viena nozieguma sastāva pazīmēm (piemēram, A. aizgrāizsirdības izšāvis uz B. un nošāva viņu, šeit viena A. darbība atbilst Latv.PSR KK 98.p.pazīmēm).

ATSEVIŠĒS(VIENOTS)
KOMPLICĒTS NOZIEGUMS

Par atsevišķ.(vienotu) komplicētu noziegumu atzīstams noziegums, kas realizēts ar divām vai vairākām savstarpēji saistītām noziedzīgām darbībām (bezdarbības aktiem), kuras aptver vienots nodoms un kuras satur tikai viena nozieguma sastāva pazīmes. (Piemēram, A. uzpirka valūtu un to pārdeva par dārgāku cenu. Divas darbības-valūtas uzpirkšana un tālākpārdošana sastāda vienu(vienotu) noziegumu, kura pazīmes paredzētas Latv.PSR KK 83.p.I.d.)

SEVIŠKA (VIENOTA) KOMPLICĒTA NOZIEGUMA VEIDI

Atsevišķs(vienots) noziegums ar divām vai vairākām atsevišķām darbībām	Atsevišķs(vienots) noziegums ar dažādām alternatīvām darbībām	Atsevišķs(vienots) turpināts noziegums	Atsevišķs(vienots) ilgstošs noziegums	Atsevišķs(vienots) salikts noziegums
Atsevišķs(vienots) noziegums ar divām vai vairākām atsevišķām darbībām, kas pabeigta, bet katrā no tām likums prasītu atsevišķu patstāvīgu atbildību izdarītājam, kuras aptver personas vienots nodoms, (Piemēram, kukuļošanas saskaņā ar Latv.PSR KK 218.p. nepieciešama priekšmetu uzskaites un tālrunu numuru iedzīvotāju saraksta izveidošana nolūkā)	Atsevišķs(vienots) noziegums ar dažādām alternatīvām darbībām, kura pabeigta, bet katrā no tām likums prasītu atsevišķu patstāvīgu atbildību izdarītājam, taču arī divu vai vairāku alternatīvu darbību izdarīšana, ko aptver vienots nodoms, atbilstot pašam nozieguma sastāva pazīmēm. (Piemēram, LATV.PSR KK 218.p. paredzēta atbildība par ieroču, munīcijas un sprāgstvielu nelikumīgu izveidošanu, glabāšanu, iegādāšanos, izgatavošanu vai realizēšanu bez attiecīgas atļaujas. Katra atsevišķi izdarīta darbība izveido pabeigtu KK 218.p. sastāvu, bet arī divu vai vairāku 218.p.paredzēto darbību izdarīšana nemaina nozieguma kvalifikāciju)	Atsevišķs(vienots) turpināts noziegums ir tāds noziegums, kuru sastāda veselā savstarpēji viens otram sekojošu saistītu, vienādu noziedzīgu aktu ķēde, kas izraisa vienotas sekas, ko aptver vienots nodoms, un kas satur viena nozieguma sastāva pazīmes. (Piemēram, A.viltotais visos dokumentos savu dzimšanas gadu. Tas deva viņam iespēju ik mēnesi vairāku gadu laikā nelikumīgi saņemt pensiju) Turpināts noziegums ir vienota noziedzīga nodoma realizācijas forma.	Atsevišķs(vienots) ilgstošs noziegums ir tāds noziegums, kas izpaužas ilgstošā un nepārtrauktā viena noziedzīga nozieguma sastāva realizēšanā, (nepārtrauktā noziedzīgu darbību izdarīšanā vai tādā pašā nepārtrauktā noziedzīgā pienākumu ilgstošā neizpildīšanā). Tātad ilgstošs noziegums ir personas tīša uzvedības forma, kas atbilst viena likumā paredzēta nozieguma sastāva objektīvās puses specifiskām pazīmēm.	Atsevišķs(vienots) salikts noziegums ir tāds noziegums, kurš sastāv no diviem vai vairākiem noziedzīgiem aktiem, katrs no kuriem katrs no šiem noziedzīgiem aktiem paredzēts KK Seviskā daļā arī kā patstāvīgs noziegums sastāvs, bet šo divu noziegumu sastāvu pazīmes kopībā raksturo trešo patstāvīgo nozieguma sastāvu, bīstamāku par abiem atsevišķiem nozieguma sastāviem.

Noziēgumu daudzējādības pazīmes:

Viena noziedzīga nodarījuma faktiski izdarīšana, kas atbilst divu vai vairāku patstāvīgu nozieguma sastāvu pazīmēm (Piemēram, nozieguma daudzējādība ir, A. izvaro sievisti un reizē aplaiz viņas venerisku slimību - Latv. PSR KK 112.panta I.d. un 112.panta III d. /vai/ A. aizdedzina savu māju, zinot, ka tajā atrodas paralizēta sievasmāte, un tā šajā ugunsgrēkā iet arī bojā - Latv. PSR KK 146.pants un 98.pants)

Tātad noziegumu daudzējādība ir divu patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšana vai divu patstāvīgu nozieguma sastāv-
u realizēšana.

NOZIEGUMU DAUDZĒJĀDĪBAS VEIDI

ATKĀRTOTA NOZIEGUMU IZDARĪŠANA

Ar atkārtoti izdarītu noziegumu saprot tādas personas izdarītu noziegumu, kura iepriekš jau bijis izdarījis citu vai citus noziegumus, par kuriem nav iestājies kriminālatbildības noilgums.

NOZIEGUMU KOPIĒA

Ar noziegumu kopību saprot personas izdarītu vienu vai vairākus noziedzīgus nodarījumus, kas atbilst divu vai vairāku dažādu noziegumu sastāvu pazīmēm, ja šī persona nav notiesāta ne par vienu no šiem noziegumiem un nav arī iestājies kriminālatbildības noilgums.

NOZIEGUMU LEGĀLAIS RECIDĪVS

Ar nozieguma legālo recidīvu saprot personas izdarītu jaunu noziegumu, pēc notiesāšanas par agrāk izdarītu noziegumu saglabājas sodāmība par to.

ATKĀRTOTI IZDARĪTU NOZIEGUMU VEIDI (PĒC IZDARĪTO NOZIEGUMU SKAITA UN SAUSTARPĒJĀS SAISTĪBAS)

Vairākkārt izdarīti noziegumi	Sistemātiski izdarīti noziegumi	Amatveida vai nodarbošanās veida izdarīti noziegumi
1) Ar vairākkārt izdarītu noziegumu saprot tādas personas izdarītu noziegumu, kas iepriekš jau bija izdarījusi tādu pašu vienu vai vairākus patstāvīgus noziegumus, kuriem nav iestāties kriminālatbildības noilgums. Vairākkārt izdarīts noziegums šajā gadījumā neatšķiras no atkārtoti izdarīta nozieguma. (Piemēram, A. saņem vienu kukuli no B. un pēc kāda laika vips saņem otru kukuli no B. par citu darbības izdarīšanu B. interesēs vai arī A. saņem otru reizi kukuli no C. Šis noziegums izdarīts atkārtoti un vairākkārt - Latv. PSR KK 164.p.II d.) 2) Ar vairākkārt izdarītu noziegumu saprot arī tās personas vienlaicīgi izdarītus divus vai vairākus tādus pašus noziegumus. Vairākkārt izdarīts noziegums šajā gadījumā atšķiras no atkārtoti izdarīta nozieguma. (Piemēram, A. saņem vienlaicīgi kukulus no B. un C. par vienādas darbības izdarīšanu viņu abu interesēs. Šis noziegums izdarīts vairākkārt, bet nav izdarīts atkārtoti.) Tātad vairākkārt izdarīts noziegums ir plašāks jēdziens nekā atkārtoti izdarīts noziegums. Tas aptver ne vien atkārtoti izdarītu noziegumu, bet arī vairāku vienādu noziegumu vienlaicīgu izdarīšanu. (Piemēram, starpnieks kukuļošanā B. saņem no kukuļdevēja A. vienā reizē divus kukulus nodrošanai amatpersonām C. un D. un nodod katrai no tām personām reizē vai atsevišķi no A. saņemtos kukulus. A. jāatbild par vairākkārtēju kukuļdošanu, bet par vairākkārtēju starpniecību kukuļošanā.)	Ar sistemātiski izdarītu noziegumu saprot nozieguma izdarīšanu vismaz trīs reizes, kas liecina par nozieguma izdarījušās personas noteiktu prettiesiskas uzvedības tendenci. (Piemēram, Latv. PSR KK III.p.II d. paredzēta kriminālatbildība par sistemātisku piekraušanu, kam ir spīdzināšanas raksturs.) Sistemātiski izdarītu noziegumu kvalificē kā atkārtoti (vai vairākkārt) izdarītu noziegumu, ja likumā nav minēta nozieguma sistematiska izdarīšana kā nozieguma sastāva pamatsastāva vai kvalificētā sastāva pazīme. (Piemēram, sistematiski izdarīta krāpšana kvalificējama pēc Latv. PSR KK 142.p.II d. kā atkārtoti izdarīta krāpšana.)	Ar nozieguma izdarīšanu amatveidā vai ar noziedzīgas darbības nodarbošanās raksturu saprot vienādu noziegumu izdarīšanu sistemātiski, tātad ne mazāk par trim reizēm, kas sastāda nozieguma izdarījušās personas pamata vai papildu ienākuma avotu. Amatveida izdarītu noziegumu kvalificē kā atkārtoti (vai vairākkārt) izdarītu noziegumu, ja likumā nav minēta nozieguma izdarīšana amatveidā vai nodarbošanās veidā kā nozieguma pamatsastāva vai kvalificētā sastāva pazīme. (Piemēram, Latv. PSR KKI 51.p.I d. paredzēts kā pamatsastāva - nodarbošanās ar aizliegtu rūpalu, bet 149.p.II d. - paredzēts kvalificēts spekulācijas sastāvs - spekulācija, kurai ir nodarbošanās raksturs.)

NOZIEGUMU KOPĪBAS VEIDI

REĀLĀ NOZIEGUMU KOPĪBA

Ar reālo noziegumu kopību saprot divu vai vairāku atsevišķu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas satur dažādu nozieguma sastāvu pazīmes. (Piemēram, A.izvaroja sievieti. Pēc tam viņš paņēma cietušās somiņu ar naudu un aizgāja. Viņš izdarīja vienu pēc otra divus dažādus noziegumus, kas paredzēti Latv.PSR KK 121.p.I d. un 140.p.I.d.; A.izvaroja sievieti, Pēc trim dienām citai sievietei izrāva no rokām somiņu. Viņš izdarīja tāds pašus divus dažādus noziegumus.)

IDEĀLĀ NOZIEGUMU KOPĪBA

Ar ideālo nozieguma kopību saprot vienu noziedzīgu nodarījuma izdarīšanu, ar kuru veidus divus dažādus nozieguma sastāvus. (Piemēram, A.izvaroja sievieti, aplaizot cietušo ar vārdu slinību. Ar vienu vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu viņš izdarīja divus noziegumus, kas paredzēti Latv.PSR KK 121.p.I.d. un 112.p.3.d.)

NOZIEGUMU LEGĀLĀ RECIDĪVA VEIDI (PĒC NOZIEGUMU IZDARĪŠANAS RAKSTURĀ)

VISPĀRĪGS RECIDĪVS

Ar vispārīgu recidīvu saprot tādas personas izdarītu noziegumu, kura jau notiesāta par cita nevienbūtā nozieguma izdarīšanu un izcieš sodu vai kura jau izcietusi sodu par kādu nevienbūti agrāk izdarītu noziegumu, bet sodāmība par to nav dzēsta vai noņemta. Vispārīgs recidīvs reizē ir arī atkārtoti izdarīts noziegums - vienveidīgu vai arī nevienbūti izdarītu nevienveidīgu noziegumu izdarīšana. Atkarībā no tā vispārīgs recidīvs kvalificējams kā attiecīgā nozieguma pamatsastāvs vai kvalificēts sastāvs. (Piemēram, A., kas izcietis sodu par valsts mantas izlaupīšanu, izdarot krāpšanu, pēc Latv.PSR KK 89.p.I daļas par "starpniecību kukuļošanu" tika notiesāts pēc 164.p.I daļas, jo abi A. izdarītie noziegumi ir nevienbūti un nevienveidīgi. Cits piemērs, A., kas izcietis sodu par valsts mantas izlaupīšanu, izdarot krāpšanu, pēc Latv.PSR KK 89.p.I daļas par "personiskās mantas cādzību" notiesāts pēc 139.p.II daļas (kvalificēts sastāvs), jo A. izdarījis vienveidīgu noziegumu).

Vispārīgs recidīvs ietekmē soda noteikšanu. Saskaņā ar Latv.PSR KK 37.panta I daļu par atbildību pastiprinošu apstākli, nosakot sodu, atzīstama nozieguma izdarīšana atkārtoti. Vispārīgs recidīvs ietekmē arī atbrīvošanu no krimināltbildības pret sabiedrisko galvojumu - sabiedriskā galvojumā nevar nodot personu, kurai par agrāk izdarīto noziegumu sodāmība nav noņemta vai dzēsta. Vispārīgs recidīvs ietekmē arī soda izciešanas noteikšanu labošanas darbu kolonijā. Ja viņam jau agrāk izcietis brīvības atņemšanas sodu, viņam nosaka stingrā režīma koloniju (Latv.PSR KK 25.pants).

SPECIĀLS RECIDĪVS

Ar speciālu recidīvu saprot tādas personas izdarītu noziegumu, kura notiesāta par citu tādu pašu (vienbūti) noziegumu un izcieš sodu par to vai kura jau izcietusi sodu par agrāk izdarītu tādu pašu (vienbūti) noziegumu, bet sodāmība par to viņai nav dzēsta vai noņemta.

Speciāls recidīvs reizē ir arī atkārtoti izdarīts noziegums - vienbūti noziegumu atkārtota izdarīšana. Tāpēc noziegums kvalificējams kā speciāls recidīvs, ja tas ir likumā īpaši paredzēts, kā nozieguma atkārtota izdarīšana, ja speciāls recidīvs nav likumā paredzēts kā īpašs kvalificēts nozieguma sastāvs, bet atkārtoti izdarīts noziegums ir likumā paredzēts kā kvalificēts nozieguma sastāvs. Ja arī atkārtota nozieguma izdarīšana nav atzīta par kvalificēto nozieguma sastāvu, speciāls recidīvs kvalificējams kā nozieguma pamatsastāvs. (Piemēram, A. apkrāpis pircējus un izcietis sodu pēc Latv.PSR KK 150.p.I daļas. Pēc soda izciešanas viņš atkal apkrāpa pircējus. Viņu notiesāja pēc Latv.PSR KK 150.p. II daļas par speciālu recidīvu - noziegumu izdarījusi persona, kas jau agrāk sodīta par tādu pašu noziegumu. Cits piemērs, A. izvarojis sievieti un izcietis sodu pēc Latv.PSR KK 121.p. I daļas. Pēc soda izciešanas viņš atkal izvaroja sievieti. Viņu notiesāja pēc Latv.PSR KK 121.p. II daļas par izvarošanu, ko izdarījusi persona, kas jau agrāk izdarījusi šādu noziegumu. Likumdevējs speciālu recidīvu nav paredzējis kā kvalificētu nozieguma sastāvu.)

NOZIEGUMU LEGĀLĀ RECIDĪVA VEIDI (PĒC IZDARĪTO NOZIEGUMU UN SODĀMĪBU SKAITA IZDARĪTO NOZIEGUMU SABIEDRISKĀS BĪSTAMĪBAS PAKĀPES)

VIENTKĀRŠS RECIDĪVS

Recidīvu atzīst par vienkāršu, ja noziegumu izdara persona, kurai ir jau viena sodāmība par kādu agrāk izdarītu noziegumu.

VAIRĀKKARTEJS RECIDĪVS

Recidīvu atzīst par vairākkārtēju, ja noziegumu izdara persona, kurai ir jau divas vai vairākas sodāmības par agrāk izdarītiem noziegumiem.

PENITENCIARŠ RECIDĪVS

Recidīvu atzīst par penitenciāru, ja noziegumu izdara persona, kura agrāk izcietusi brīvības atņemšanas sodu.

SEVIŠKI BĪSTAMS RECIDĪVS

Recidīvu atzīst par sevišķi bīstamu Latv. PSR KK 24. pantā paredzētajos gadījumos, ņemot vērā izdarīto noziegumu bīstamību, sodāmību skaitu un piespriestā soda veidu un mēru.

NOZIEGUMU IZDARĪJUŠĀS PERSONAS ATZĪŠANA PAR SEVIŠKI BĪSTAMU RECIDĪVISTU

Recidīvistu var atzīt par sevišķi bīstamu tiesa savā spriedumā saskaņā ar PSRS un savienoto republiku kriminālās likumdošanas pamatu 23. panta un Latvijas PSR KK 24. panta noteikumiem.

Izskatot jautājumu par personas atzīšanu par sevišķi bīstamu recidīvistu, tiesa ņem vērā:

Vainīgā personību

Izdarīto noziegumu sabiedriskās bīstamības pakāpi

Izdarīto noziegumu motīvus

Noziedzīgo nodomu realizēšanas pakāpi

Piedalīšanās pakāpi un raksturu nozieguma izdarīšanā

Citus lietas apstākļus

Izlemjot jautājumu par personas atzīšanu par sevišķi bīstamu recidīvistu, ņem vērā:

Sodāmība par noziegumu, ko šī persona izdarījusi pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas

Sodāmība par noziegumu, par kuru persona notiesāta bez brīvības atņemšanas

Sodāmība, kas nopemta vai dzēsta likumā noteiktā kārtībā

Personas atzīšanu par sevišķi bīstamu recidīvistu atceļ, ņemot vērā sodāmību.

PAR SEVIŠKI BĪSTAMU RECIDĪVISTU TIESNĀ VAR ATZĪT :

Personu, kas agrāk bijusi notiesāta ar brīvības atņemšanas sodu par noziegumiem, kas uzskaitīti Latv.PSR KK 24.panta I punktā, un atkal izdarījusi kādu no minētajiem noziegumiem, par ko tā tiek notiesāta ar brīvības atņemšanu uz laiku ne mazāku par pieciem gadiem.

Personu, kas agrāk bijusi jebkurā secībā divas reizes notiesāta ar brīvības atņemšanu par noziegumiem, kas uzskaitīti Latv.PSR KK 24.panta 2.punktā, un atkal izdarījusi kādu no minētajiem noziegumiem, par ko tiek notiesāta ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par trim gadiem.

Personu, kas agrāk jebkurā secībā trīs vai vairāk reizes bijusi notiesāta ar brīvības atņemšanu par noziegumiem, kas uzskaitīti Latv.PSR KK 24.panta 3.punktā, un atkal izdarījusi šajā punktā minēto noziegumu, par ko tā tiek notiesāta ar brīvības atņemšanu.

Personu, kas izcietis brīvības atņemšanas sodu par kādu no Latv.PSR KK 24.panta 2.un 3.punktā minētajiem noziegumiem un atkal izdarījusi tišu noziegumu, par ko tā tiek notiesāta ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne mazāku par pieciem gadiem.

Noziegumu uzskaitījumu, par kuru izdarīšanu personu var atzīt par sevišķi bīstamu recidīvistu sk.pielikumā Nr.

NOZIEDZNIEKA ATZĪŠANAS PAR SEVIŠKI BĪSTAMU RECIDĪVISTU JURIDISKĀS SEKAS

Ar noziedznieka atzīšanu par sevišķi bīstamu recidīvistu saistītas šādas juridiskās sekas :

Sevišķi bīstamiem recidīvistiem atzīti par sevišķi bīstamiem recidīvistiem, izcietis sodu sevišķa režīma labošanas darbu kolonijās; siavietes, kas atzītas par sevišķi bīstamām recidīvistēm izcietis sodu stingra režīma labošanas darbu kolonijās. (Latv.PSR KK 23.pants)

Sevišķi bīstamiem recidīvistiem var noteikt brīvības atņemšanu uz visu soda laiku vai tā daļu, ieskaitot cietumā. (Latv.PSR KK 23.pants)

Sevišķi bīstamu recidīvistu izdarītos noziegumus atzīst par kvalificētiem noziegumiem sastāviem. Tādi kvalificēti noziegumi sastāvi paredzēti šādos Latv.PSR KK pantos : 85.p.3.d.; 86.p.3.d.; 87.p.3.d.; 89.p.3.d.; 99.p.9.pants; 105.2.d.; 106.p.2.d.; 121.p.3.d.; 139.p.3.d.; 140.p.3.d.; 141.p.3.d.; 142.p.3.d. Šie KK panti, kas paredz sevišķi bīstamu recidīvistu atbildību par nozieguma izdarīšanu, piemērojami, ja persona likumā noteiktajā kārtībā bijusi atzīta par sevišķi bīstamu recidīvistu pirms nozieguma izdarīšanas.

Dažu noziegumu pamatsastāva subjektu var būt tikai sevišķi bīstams recidīvists. Piemēram, Latv.PSR KK 72.p. nozieguma subjekts ir persona, kas notiesāta par smagiem noziegumiem un sevišķi bīstams recidīvists.

Sodamības dzešana sevišķi bīstamiem recidīvistiem nav paredzēta. Sodamības noņemšana sevišķi bīstamiem recidīvistiem iespējama, ja viņastopu gadu laikā no soda izciešanas dienas neizdara jaunu noziegumu un ja turklāt tiesa konstatē, ka notiesātais labojies un nav nepieciešams uzskatīt viņu par sodītu. (Latv.PSR KK 54.p.7.punkts)

Sevišķi bīstamiem recidīvistiem nav ieteicama atzīšana par sevišķi bīstamiem recidīvistiem, izcietis sodu sevišķa režīma labošanas darbu kolonijās; siavietes, kas atzītas par sevišķi bīstamām recidīvistēm izcietis sodu stingra režīma labošanas darbu kolonijās. (Latv.PSR KK 23.pants)

Sevišķi bīstamiem recidīvistiem nav ieteicama atzīšana par sevišķi bīstamiem recidīvistiem, izcietis sodu sevišķa režīma labošanas darbu kolonijās; siavietes, kas atzītas par sevišķi bīstamām recidīvistēm izcietis sodu stingra režīma labošanas darbu kolonijās. (Latv.PSR KK 50.1.p.1.punkts)

Neviens no amnestijām neparedz sevišķi bīstamu recidīvistu atzīšanu par sevišķi bīstamu recidīvistu, izcietis sodu sevišķa režīma labošanas darbu kolonijās; siavietes, kas atzītas par sevišķi bīstamām recidīvistēm izcietis sodu stingra režīma labošanas darbu kolonijās. (Latv.PSR KK 50.1.p.1.punkts)

RECEIVED IN THE OFFICE OF THE RECORDS AND COMMUNICATIONS

1. Name of the person or organization (Print name in full)		2. Address (Print address in full)		3. City (Print city)	
4. State (Print state)		5. Zip (Print zip)		6. Telephone (Print telephone number)	
7. Title (Print title)		8. Date (Print date)		9. Time (Print time)	
10. Subject (Print subject)		11. Remarks (Print remarks)		12. Signature (Print signature)	

MĀCĪBA PAR
S O D U

MĂCIBĂ PAR
S O D U

SODA JĒDZIENS UN VEIDI

SODA JĒDZIENS

Sods pēc padomju krimināltiesībām ir valsts piespiedu līdzeklis, ko saskaņā ar krimināllikumu piemēro tiesa valsts vārdā noziegumu izdarījušai personai, sagādājot tai zināmas ciešanas vai aprobežojot tiesības un izsakot valsts vārdā šīs personas un viņas izdarītā noziedzīga negatīvu novērtējumu, veicot tādā ceļā ne vien sodīšanas, bet arī labošanas un pāraugušības uzdevumus.

Sodīšana ir padomju valstij un sabiedrībai nodarītas ļaundarbības sekas

Sodīšana saistīta noziedzniekam ar zināmām ciešanām, ierobežojumiem labumu izmantošanā vai tiesībās

Sodīšanas bardzība atbilst izdarītā noziedzīga sabiedriskai bīstamībai

SODA PAZĪMES

Kriminālsods ir valsts piespiedu līdzeklis

Kriminālsodu piemēro tikai tiesa

Kriminālsodu piemēro tikai personai, kas vainīga konkrēta noziedzīga izdarīšanā

Sodīšana saistīta ar zināmu ciešanu sagādāšanu vai ierobežojumu radīšanu tiesājamam

Kriminālsoda veids un mērs noteikts tikai krimināllikumos

Kriminālsodu piemēro tiesa valsts vārdā (PSR Savienības vārdā-PSR Savienības tiesās; savienotās republikas vārdā-šīs savienotās republikas tiesās)

Kriminālsoda izpaužas noziedzīgā nodarījuma un to izdarījušās personas morāli politiskais nosodījums, izteikts valsts vārdā

Kriminālsoda piemērošanas tiesiskās sekas ir sodmība

SODA MĒRKIS

Sodu piemēro ne vien lai sodītu par izdarīto noziegumu, bet soda mērķis ir arī labot notiesātos un tos pāraudzināt, lai tie godīgi izturētos pret darbu, precīzi pildītu likumus, cienītu socialistiskās sadzīves noteikumus. Soda mērķis ir arī panākt, lai tiklab notiesātie, kā arī citas personas neizdarītu noziegumus.
(Latvijas PSR KK 20.p.I d.)

Labot un pāraudzināt notiesāto un panākt, lai viņš neizdarītu jaunu noziegumu -

SPECIĀLĀ PREVENCIJA

Panākt, lai citi svērtīgi sabiedrības locekļi neizdarītu noziegumus -

ĢENERĀLĀ PREVENCIJA

Soda mērķis nav sagādāt fiziskas ciešanas vai pazemot cilvēka cieņu.

(Latvijas PSR KK 20.p.II d.)

SODU SISTĒMA

Sodu sistēma ir noteiktā kārtībā izvietots sodu veidu izsmēlošs uzskaitījums, ko tiesas var piemērot personām, kas vainīgas noziegumu izdarīšanā.

Sodu sistēma dota Latvijas PSR Kriminālkodeksa 21.pantā, kurā paredzēti šādi soda veidi :

- I) Brīvības atņemšana.
- 2) Nometinājums.
- 3) Izsūtījums.
- 4) Labošanas darbi bez brīvības atņemšanas.
- 5) Tiesības atņemšana iepaņemt noteiktus amatus vai tiesības atņemšana uz zināmu nodarbošanos.
- 6) Atbrīvošana no amata.
- 7) Naudas sods.
- 8) Sabiedriskais nopelums.
- 9) Nosūtīšana uz disciplinārā bataljonu.
- 10) Mantas konfiskācija.
- II) Vecāku tiesību atņemšana.
- I2) Militārās dienesta pakāpes vai speciālā nosaukuma atņemšana.

I Z Ņ Ē M U M A soda veids - N Ā V E S S O D S.

SODU VEIDI

TIKAI PAMATSODI

- 1/ Brīvības atņemšana,
- 2/ labošanas darbi bez brīvības atņemšanas,
- 3/ nosūtīšana uz disciplināro bataljonu,
- 4/ sabiedriskais nopēlums.

PAMATSODI UN PAPILDSODI

- 1/ Nometinājums,
- 2/ izsūtījums,
- 3/ tiesības atņemšana iepēmt noteiktus amatus vai tiesības atņemšana uz zināmu nodarbošanos,
- 4/ atbrīvošana no amata,
- 5/ naudas sods.

TIKAI PAPILDSODI

- 1/ Mantas konfiskācija,
- 2/ vecāku tiesību atņemšana,
- 3/ militārās dienēsta pakāpes vai speciālā nosaukuma atņemšana.

IZNĒMUMA SODA VEIDS - NĀVES SODS

Nāves sodu - nošaušanu - kā izpēmuma soda veidu līdz tā pilnīgai atcelšanai atļauts piemērot miera laikos tikai par šādiem noziegumiem :

Dzintenes nodevība LPSR KK 59.p.	Spieģošana LPSR KA 60.p.	Terora akts LPSR KA 61.p.	Terora akts pret ārvalstu nārstāvi LPSR KK 62.p.	Diversija LPSR KA 63.p.	Sevišķi bīstams valsts noziegums, kas izdarīts pret citu darbaļaužu LPSR KK 68.p.	Baudītisms LPSR KK 72.p.	Darbības, kas dezorganizē LPSR darbu labošanas iestādes KK 72.	Viltotas naudas vai vērtspapīru izgatavošana vai izplatīšana LPSR KK 82.p.2.d.	Valūtas operāciju noteikumu pārkāpšana LPSR KK 83.p.2.d.	Valsts vai sabiedriskas mantas izlaupīšana sevišķi lielos apmēros LPSR KK 89.p.	Slepka vība ar nodomu pastiprināt apstākļos LPSR KK 99.p.	Izvarošana par ierīnīšos apstākļos LPSR KK 121.p.3.d.	Kukuļņemšana pastiprināšos apstākļos LPSR KK 134.p.2.d.	Milicijas darbinieka vai tautas brīvprātīgā kaitības sarga dzīvības apdraudējums KK 186.p.	Gaisa kuģa nolaupīšana LPSR KK 214.p.	Pretotāšanās priekāniekam vai viņa piespēšana pārkaņt dienesta pienākumus KK 223.p.	Militārisks noziegums
Sevišķi bīstami valsts noziegumi	Citi valsts noziegumi	Noziegumi pret soc. īpašumu	Noziegumi pret personu	Amatnoziegumi	Noziegumi pret pārvaldes kārtību	Militārisks noziegums											

Noziegumi pret sa
biedrisko "drošību"
sabiedrisko kārtību
un iedz.veselību

NĀVES SODA PIEMĒROŠANA KARA LAIKĀ

Kara laikā vai kaujas apstākļos nāves sodu var piemērot visos gadījumos, kad to var piemērot miera laikā, un bez tam vēl šādos krimināllikumos paredzētos gadījumos :

Izvairīšanās no mobilizācijas LPSR KK 76.p.2.d.

Nepaklausība LPSR KK 227.p.3.d.

Pretošanās priekšniekam vai viņa piespiedšana pārkāpt dienesta pienākumus LPSR KK 229.p.3.d.

Vardarbīga rīcība pret priekšnieku LPSR KK 231.p.2.d.

Dezertēšana LPSR KK 236.p.4.d.

Patvaļīga karaspēka daļas atstāšana kaujas apstākļos LPSR KK 237.p.

Izvairīšanās no kara-dienesta pašam sevi sakropļojot vai citādā veidā LPSR KK 238.p.2.d.

Kara mantas tīša iznīcināšana vai bojāšana LPSR KK 240.p.3.d.

Sarūzes dienesta reglamentā noteikumu pārkāpšana LPSR KK 244.p.6.d.

Kaujas dežūras noteikumu pārkāpšana LPSR KK 246.p.4.d.

Varas ļaunprātīga lietošana, varas pārkāpšana un nolaidīga izturēšanās pret dienestu LPSR KK 249.p.3.d.

Kara vēšanas līdzekļu nodošana vai atstāšana ienaidniekam LPSR KK 250.p.

Boja ejošā kara kufs atstāšana LPSR KK 251.p.2.d.

Kaujas lauka patvaļīga atstāšana vai atteikšanās lietot ieroci LPSR KK 252.p.

Ļaunprātīga padotības g-stā LPSR KK 253.p.

Marodēšana LPSR KK 255.p.

Vardarbība pret iedzīvotājiem karadarbības rajonā LPSR KK 256.p.

CITI VALSTS
NOZIEGUMI

MILITĀRIE NOZIEGUMI

NĀVES SODU NEVAR PIEMĒROT

Nāves sodu nevar piespriest personām:	kas līdz nozieguma izdarīšanai nav sasniegušas astoņpadsmit gadu vecumu ,
	sievietēm, kas nozieguma izdarīšanas laikā vai sprieduma taisīšanas brīdī bijušas grūtniecības stāvoklī.
Nāves sodu nevar piemērot sievietei:	kas sprieduma izpildīšanas brīdī ir grūtniecības stāvoklī.
	Latvijas PSR Kriminālkodeksa 22.panta II daļa.

BRĪVĪBAS ATŅĒMŠANA

Brīvības atņemšana ir notiesāto piespiedu izolācija no sabiedrības uz tiesas spriedumā noteikto laiku, ievietojot īpašās labošanas darbu iestādēs labošanas darbu līdzekļu piemērošanai, lai viņus labotu un pāraudzinātu.

Pamats brīvības atņemšanas soda izciešanai un labošanas darbu līdzekļu piemērošanai notiesātajiem ir tikai likumīgā spēkā stāties tiesas spriedums.

Tiesu spriedumu par brīvības atņemšanu izpilda PSRS Iekšlietu ministrijas un Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas labošanas darbu iestādes un orgāni, kas Latvijas PSR teritorijā izpilda tiesu spriedumus. Par sprieduma izpildi un soda izciešanas vietu nekavējoties paziņo tiesai, kura taisījusi spriedumu.

Personām, kuras izcieš brīvības atņemšanu, ir likumos noteiktie PSRS pilsoņu pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas sprieduma un režīma, kādu šī soda veida izciešanai nosaka PSR Savienības un savienoto republiku labošanas darbu likumdošanas pamati un Latvijas PSR Labošanas darbu kodekss.

BRĪVĪBAS ATŅĒMŠANAS LAIKS

Brīvības atņemšana nosakāma uz laiku no trim mēnešiem līdz desmit gadiem

Brīvības atņemšana nosakāma uz laiku, ilgāku par desmit gadiem, bet ne ilgāku par piecpadsmit gadiem PSR Savienības un Latvijas PSR likumdošana paredzētajos gadījumos :

Brīvības atņemšanas laiks nosakāms gados un mēnešos. Tikai sodu saskaitīšanas un aizstāšanas gadījumos, brīvības atņemšanas laiku skaita arī dienās.

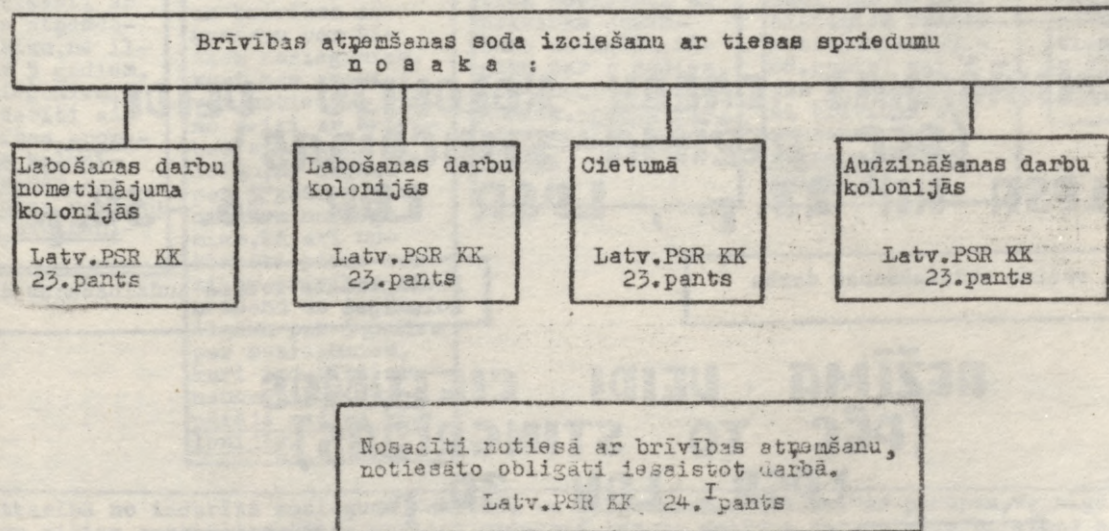
par sevišķi smagiem noziegumiem

par noziegumiem, kam bijušas sevišķi smagas sekas

sevišķi bīstami recidivistiem

Personai, kas līdz nozieguma izdarīšanai nav sasniegusi astoņpadsmit gadu vecumu, brīvības atņemšanas laiks nedrīkst pārsniegt desmit gadus

BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS SODA IZCIEŠANAS VEIDI

LABOŠANAS DARBU KOLONIJU VEIDI (PĒC REŽĪMA STINGRĪBAS)

LPSR KK 23. p., LPSR LDK 22.-27. p.

Labošanas darbu nomestīnājuma kolonijas personām, kas izdarījušas noziegumus aizneuzmanības

Vispārēja režīma kolonijas

Pastiprināta režīma kolonijas

Stingra režīma kolonijas

Sevišķa režīma kolonijas

AUDZINĀŠANAS DARBU KOLONIJU VEIDI (PĒC REŽĪMA STINGRĪBAS)

LPSR KK 23. p., LPSR LDK 36.-38. p.

Vispārēja režīma audzināšanas darbu kolonijas

Pastiprināta režīma audzināšanas darbu kolonijas

REŽĪMA VEIDI CIETUMOS (PĒC TO STINGRĪBAS)

LPSR LDK 30. p.

Vispārējais režīms

Stingrais režīms

VĪRIEŠIEM BRĪVĪBAS ATNEMŠANAS SODU NOSAKA (LPSR KK 23.p.)

kas pirmo reizi tiek notiesāti ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par 5 gadiem, par noziegumiem, kuri izdarīti aiz neuzmanības, - nometinājuma kolonijās personām, kas izdarījušas noziegumus aiz neuzmanības.

kas pirmo reizi tiek notiesāti ar brīvības atņemšanu par tiem noziegumiem, kuri nav smagi, vai notiesāti pirmo reizi ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par 3 gadiem, par smagiem noziegumiem, kā arī notiesāti pirmo reizi ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par 5 gadiem par noziegumiem, kuri izdarīti aiz neuzmanības, - vispārēja režīma kolonijās.

kas pirmo reizi tiek notiesāti ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par 3 gadiem, par smagiem noziegumiem, - pastiprināta režīma kolonijās.

kas tiek notiesāti par sevišķi bīstamiem valsts noziegumiem (59.-68.pants) vai jau agrāk izcietuši brīvības atņemšanas sodu, - stingra režīma kolonijās.

kas atzīti par sevišķi bīstamiem recidivistiem, - sevišķa režīma kolonijās.

Atkarībā no izdarītā nozieguma rakstura un sabiedriskās bīstamības pakāpes, vainīgā persontošas un citiem apstākļiem, tiesa, norādot pieņemta lēmuma motivus, var noteikt brīvības atņemšanas soda izciešanu:

1/pirmo reizi notiesātajiem ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par 10 gadiem, par noziegumiem, kuri izdarīti aiz neuzmanības - brīvības atņemšanas soda izciešanu nometinājuma kolonijās.

2/notiesātajiem, kas nav atzīti par sevišķi bīstamiem recidivistiem, - jebkura veida labošanas darbu kolonijās, izņemot sevišķa režīma.

SIEVIETĒM BRĪVĪBAS ATNEMŠANAS SODU NOSAKA (LPSR KK 23. p.)

kas notiesātas pirmo reizi uz laiku, ne ilgāku par 5 gadiem, par noziegumiem, kas izdarīti aiz neuzmanības, - nometinājuma kolonijās personām, kas izdarījušas noziegumus aiz neuzmanības.

kas notiesātas par visiem citiem noziegumiem (tātad par noziegumiem, kas izdarīti aiz neuzmanības uz laiku, ilgāku par 5 gadiem, vai arī uz laiku, ne ilgāku par 5 gadiem, bet atkārtoti, kā arī par visiem noziegumiem, kas ar nodomu izdarīti pirmo reizi vai atkārtoti), ja vien viņas nav atzītas par sevišķi bīstamām recidivistēm, - vispārēja režīma kolonijās.

kas atzītas par sevišķi bīstamām recidivistēm, kā arī tām, kas notiesātas par sevišķi bīstamiem valsts noziegumiem (59.-68. pants), stingra režīma kolonijās.

Atkarībā no izdarītā nozieguma rakstura un sabiedriskās bīstamības pakāpes, vainīgā personības un citiem lietas apstākļiem tiesa, norādot pieņemtā lēmuma motīvus, var noteikt brīvības atņemšanas soda izciešanu:

1/ pirmo reizi notiesātajām ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par 10 gadiem, par noziegumiem, kuri izdarīti aiz neuzmanības, brīvības atņemšanas soda izciešanu - nometinājuma kolonijās.

2/ notiesātajām, kas nav atzītas par sevišķi bīstamām recidivistēm, - jebkura veida labošanas darbu kolonijās, kas paredzētas sievietēm.

VĪRIEŠU DZIMUMA NEPILNGADĪGAJIEM BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS SODU NOSAKA (LPSR KK 23. p.) :

Vispārēja režīma kolonijās, ja viņi pirmo reizi tiek notiesāti par noziegumiem, kuri nav smagi, vai notiesāti pirmo reizi ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, par smagiem noziegumiem.

Pastiprināta režīma kolonijās, ja viņi jau agrāk izcietuši brīvības atņemšanas sodu, kā arī tiem, kas notiesāti ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par trim gadiem par smagiem noziegumiem.

Atkarībā no izdarītā nozieguma rakstura un sabiedriskās bīstamības pakāpes, vainīgā personības un citiem lietās apstākļiem, tiesa, norādot pieņemtā lēmuma motivus, var noteikt notiesātajiem vīriešu dzimuma nepilngadīgajiem brīvības atņemšanu vispārēja režīma audzināšanas darbu kolonijās pastiprināta režīma koloniju vietā.

SIEVIEŠU DZIMUMA NEPILNGADĪGAJĀM BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS SODU NOSAKA (LPSR KK 23. p.) :

t i k a i.
vispārēja režīma kolonijās

**BRĪVĪBAS ATŅEMŠANU, IESLOGOT CIETUMĀ,
VĀR NOTEIKT
(LPSR HK 23. p., LPSR LDK 28. - 35. p.):**

uz visu soda laiku

uz soda daļu

Sevišķi bīstamiem
recidivistiem (24.p.)

Personām, kas pēc astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas izdarījušas sevišķi bīstamu valsts noziegumu (59.-68.p.).

Personām, kas pēc astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas izdarījušas citus smagus noziegumus, par kuriem notiesātas ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par pieciem gadiem.

Personām, kas pārvietot no darbošanas darbu telpās, kurās ir ierīkoti, vajadzības gadījumā, saskaņā ar Latvijas Republikas likuma Nr. 70. p. uz laiku, ilgāku par trim gadiem.

Personām, kas noziegumā izdarīšanas laikā nav sasniegušas astoņpadsmit gadu vecumu, brīvības atņemšana, ieslogot cietumā, nav piemērojama.

NOSACĪTA NOTIESĀŠANA AR BRĪVĪBAS ATŅĒMŠANU, NOTIESĀTO OBLIGĀTI IESAISTOT DARBĀ (LPSR KK 24.p.)

Tiesa v a r notiesāt personu ar brīvības atņemšanu nosacīti, obligāti iesaistot to darbā uz paredzēto soda laiku vietās, ko noteic iestādes, kas pārzina sprieduma izpildišanu, pastāvot šādiem nosacījumiem:

ši persona ir pilngadīga un darba spējīga

ši persona notiesāta pirmo reizi ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem par tišu noziegumu

ši persona notiesāta pirmo reizi ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem par noziegumu, kas izdarīts aiz mūžamības

Izņemot jautājumu par nosacītu notiesāšanu ar brīvības atņemšanu, tiesa ņem vērā:

izdarītā nozieguma raksturu un sabiedriskās bīstamības pakāpi

vainīgā personību

citus lietas apstākļus

iespeju vainīgo labot un pāraudzināt, neizoleējot no sabiedrības, taču realizējot uzraudzību pār viņu.

Tiesai spriedumā jānorāda nosacītas notiesāšanas ar brīvības atņemšanu motīvi.

Piemērojot nosacītu notiesāšanu ar brīvības atņemšanu, notiesāto obligāti iesaistot darbā, tiesa var viņam noteikt papildsodus Latvijas PSR KK paredzētajos gadījumos un kārtībā.

NOSACĪTAS NOTIESĀŠANAS AR BRĪVĪBAS ATŅĒMŠANU, NOTIESĀTO OBLIGĀTI IESAISTOT DARBĀ, NEPIEMĒROŠANA

Nosacīta notiesāšana ar brīvības atņemšanu, notiesāto obligāti iesaistot darbā, nav piemērojama:

1) personām, kuras notiesātas par sevišķi bīstamu valsts noziegumu (59.-58.p.); banditismu (72.); tišu slepkavību (izņemot slepkavību, kas paredzēta KK 101. un 102.p.); tišu smagu miesas bojājumu (izņemot smagu miesas bojājumu, kas paredzēts 107. un 108.p.); izvarošanu, ko izdarījusi personu grupa vai kam bijušas sevišķi smagas sekas, kā arī par nepilngadīgās izvarošanu (121.p.III d.); sevišķi ļaunprātīgu huligānismu (204.p.III d.).	2) personām, kam līdztekus sodam par izdarīto noziegumu noteikta piespiedu ārstošana pret alkoholismu vai narkomāniju, kā arī personām, kas nav izgājušas veselības slimības ārstēšanas pilnu kursu.	3) notiesātajiem ārzemniekiem un bezvalstniekiem	4) personām, a) kas noteiktajā kārtībā atzītas par I, II un III grupas invalīdiem, b) grūtniecēm, c) sievietēm, kuru apgādībā ir bērni līdz divu gadu vecumam, d) sievietēm pēc 55 gadu vecuma sasniegšanas, e) vīriešiem pēc 60 gadu vecuma sasniegšanas.	5) obligāta kara dienesta karavīriem, kas izdarījuši noziegumus.
--	--	--	---	--

Nosacītas notiesāšanas ar brīvības atņemšanu, notiesāto obligāti iesaistot darbā, j u r i d i s k ā s s e k a s (Latv. KK 24.p.):

Ja nosacīti notiesātais izvairās no darba vietā, ko noteikušas iestādes, kas pārzina sprieduma izpildišanu, vai sistemātiski vai ļaunprātīgi pārkāpj darba disciplīnu, sabiedrisko kārtību vai viņam paredzētos dzīvošanas noteikumus, viņš ar tiesas lēmumu tiek nosūtīts spriedumā noteiktā brīvības atņemšanas soda izciešanai. Šādā gadījumā laiks, kad notiesātais izvairījies no darba, netiek ieskaitīts, bet laiku, kad viņš strādājis, tiesa var daļēji vai pilnīgi ieskaitīt soda izciešanas laikā, skaitot dienu pret dienu.

Ja nosacīti notiesātais tiesas noteiktajā brīvības atņemšanas laika izdarījis tišu noziegumu, par kuru viņš notiesā ar brīvības atņemšanu, tiesa nosaka viņam sodu pēc 39.p.paredzētajiem noteikumiem.

IZSŪTĪJUMS

IZSŪTĪJUMA JĒDZIENS

Izsūtījums ir notiesātā izraidīšana no vias dzīves vietas ar aizliegumu dzīvot noteiktos apvidos. / Latv.PSR KK 25.panta II daļa /

Izsūtījumu var piespriest kā pamatsodu uz laiku no viena līdz pieciem gadiem / KK 25.p.III d. /

Izsūtījumu var piemērot kā papildsodu uz laiku no viena līdz pieciem gadiem / KK 25.p.III d. /

Izsūtījumu kā papildsodu var piemērot tikai likuma īpaši norādītos gadījumos / KK 25.p.IV d. /

Izsūtījums kā pamatsods Latvijas PSR Kriminālkodeksā pasleik nav paredzēts.

Izsūtījums kā papildsods Latvijas PSR Kriminālkodeksā nav paredzēts.

Izsūtījuma soda izpildes kārtība paredzēta Latvijas PSR Labošanas darbu kodeksa 96.-99.pantos.

Izsūtījumu nedrīkst piemērot :

Personām, kas līdz nozieguma izdarīšanai nav sasniegušas astoņpadsmit gadu vecumu.

Grūtniecēm

Sievietēm, kuru apgādībā atrodas bērni līdz astoņu gadu vecumam.

IZSŪTĪTAS PERSONAS PATVAĻĪGA ATGRIEŠANAS APVIDOS, KUR TAI AIZLIEGTA DZĪVOT

Par izsūtītas personas patvaļīgu atgriešanos apvidos, kur tai aizliegta dzīvot - soda ar izsūtījuma aizstāšanu ar noteiktājamu neizciestā soda termiņa apmēru / KK 179.p. /

NOMETINĀJUMS

Nometinājums ir notiesāta izraidīšana no viena dzīves vietas, obligāti nometinot viņu noteiktā apvidū.

/ Latvijas PSR KK 25.panta I daļa /

Nometinājumu var piespriest kā pamatsodu uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem

Nometinājumu var piespriest kā papildsodu uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem.
Nometinājumu kā papildsodu var piemērot tikai likumā īpaši norādītos gadījumos.

Latv.PSR KK 25.p.IV d.

Nometinājums kā pamatsods Latvijas PSR KK ir paredzēts tikai šādos pantos : 65., 69., 84., 179., 205., 208., 212. I un II d.

Nometinājums kā papildsods Latvijas PSR Kriminālkodeksa Sevišķā daļā paredzēts šādos pantos : 59.-68., 72., 73., 81., 82., 83., 84.I., 89., 121.III d. 164.p.II d., 164.p.II d., 165.p.II d., 186.

Nometinājuma soda izpildes kārtība noteikta Latvijas PSR Labošanas darbu kodeksa 86.-95.p.p.

Nometinājumu nedrīkst piemērot :

Personām, kas līdz nozieguma izdarīšanai nav sasniegušas astoņpadsmit gadu vecumu

Grūtniecēm

Sievietēm, kuru apgadība atrodas bērni līdz astoņu gadu vecumam

Bēgšana no nometinājuma vietas

Par bēgšanu no nometinājuma vietas vai ceļa uz nometinājuma vietu, -- soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem.

Latv.PSR KK 180.pants

LABOŠANAS DARBI BEZ BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS

Labošanas darbi bez brīvības atņemšanas nosakāmi uz laiku no viena mēneša līdz vienam gadam, un šo sodu izcieš saskaņā ar tiesas spriedumu vai nu notiesātā darba vietā, vai citās vietās notiesātā dzīves vietas rajonā.

No tās personas izpēlņas, kam piespriesti labošanas darbi bez brīvības atņemšanas, ietur atvilkumus par labu valstij tiesas spriedumā noteiktajā apmērā piecu līdz divdesmit procentu robežās.

/ Latvijas PSR Kriminālkodeksa 26.panta I un II d./

Labošanas darbu bez brīvības atņemšanas v e i d i :

Labošanas darbi notiesātā darba vietā .

Labošanas darbi citās vietās notiesātā dzīves vietas rajonā pēc to iestāžu norādījuma, kas pārzina šos darbus.

Notiesāšanas ar labošanas darbiem bez brīvības atņemšanas s e k a s :

Personām, kas notiesātas ar labošanas darbiem bez brīvības atņemšanas, soda izciešanas laikā izdara atvilkumus no izpēlņas valsts izdevumiem apmēros, kas noteikti ar tiesas spriedumu.

Personas, kas notiesātas ar labošanas darbiem, aizliegts atlaist no darba uz pašu vēlēšanos, bet ar iestāžu atļauju, kuru pārzina ir šī soda veida izpilde.

Labošanas darbu bez brīvības atņemšanas izciešanas laiku neieskaita notiesātā vispārējā un nepārtrauktajā darba stāžā.

Ar tiesas lēmumu šo laiku var iekaitēt vispārējā darba stāžā, ja šī persona sociāli strādājusi un priekšzinīgi uzvedusies

Personām, kas notiesātas ar labošanas darbiem bez brīvības atņemšanas, soda izciešanas laikā izciešanas laikā kārtējo atvaļinājumu nepiešķir. Soda izciešanas laiku neieskaita stāžā, kas dod tiesības saņemt atvaļinājumus un darba algas piemaksas.

Personām, kas izcieš labošanas darbus bez brīvības atņemšanas, pārejošas darba nespējas, grūtniecības un dzemdību pabalstus aprēķina no izpēlņas, atskaitot ar tiesas spriedumu noteiktos atvilkumus.

LABOŠANAS DARBU BEZ BRĪVĪBAS ATŅĒMŠANAS SODA NEPIEMĒROŠANA

Darba nespējīgām personām vai personām, kas kļuvis darba nespējīgas jau pēc tiesas sprieduma taisīšanas, tiesa labošanas darbu vietā nosaka naudas sodu vai sabiedrisku nopelumu (vai arī atbrīvo tās no soda LPSR KK 52.pantā paredzētajā kārtībā.

/Latv.PSR KK 26.p.III d./

Labošanas darbi bez brīvības atņemšanas karavīriem aizstājami ar turešanu virs dzē uz laiku līdz diviem mēnešiem.

/Latv.PSR KK 31.p. II d./

ĻAUNPRĀTĪGAS IZVAIRĪŠANĀS NO SODA AR LABOŠANAS DARBIEM SEKAS :

Ja persona, kas notiesāta ar labošanas darbiem bez brīvības atņemšanas, ļaunprātīgi izvairās no soda izciešanas, tiesa var neizciesto labošanas darbu laiku aizstāt ar brīvības atņemšanu uz tādu pašu laiku.

TIESĪBAS ATŅĒMŠANA IENĒMT NOTEIKTUS AMATUS vai TIESĪBAS ATŅĒMŠANA UZ ZINĀMU NODARBOŠANOS

Šo sodu var piespriest, ja tiesa atzīst, ka pēc vainīgā izdarīto noziegumu rakstura, kuri saistīti ar viņa amatu vai nodarbošanos, nav iespējams saglabāt vainīgajam tiesību iegemt noteiktus amatus vai tiesību uz zināmu nodarbošanos.

(Latvijas PSR KK 27.p.II d.)

Tiesības atņemšanu iegemt noteiktus amatus vai tiesības atņemšana uz zināmu nodarbošanos tiesa var noteikt uz laiku no viena līdz piecām gadēm tiklab kā pamatsodu, tā arī kā papildsodu.

(Latvijas PSR KK 27.p.I d.)

Kā pamatsods tiesības atņemšana iegemt noteiktus amatus vai tiesības atņemšana uz zināmu nodarbošanos paredzēta Latvijas PSR Kriminālkodeksa seviskāš daļas 150.p.I un II d.

Kā papildsods tiesības atņemšana iegemt noteiktus amatus vai tiesības atņemšana uz zināmu nodarbošanos paredzēta Latvijas PSR KK seviskāš daļas II 6.p.II d., 150.p.II d. un 213.p.I un II d., bet tiesa var piemērot šo papildsodu arī seviskāš daļas pantos neparedzētajos gadījumos.

Ja persona notiesāta ar brīvības atņemšanu, nosakot papildsodu - aizliegt iegemt noteiktu amatu vai aizliegt zināmu nodarbošanos, tad šis aizliegums attiecas tiklab uz laiku, kamēr persona izcieš brīvības atņemšanas sodu, kā arī pēc tā izciešanas uz laiku, kāds noteikts spriedumā. Nosakot šo papildsodu kopā ar citiem pamatsoda veidiem, papildsoda izciešanas laiku skaita no brīža, kad sāks izciest pamatsods.

(Latvijas PSR KK 27.p.III d.)

NAUDAS SODS

Naudas sods ir naudas piedziņa, ko tiesa uzliiek likumā noteiktajos gadījumos un apmēros kā pamatsodu vai papildsodu.

(Latvijas PSR KK 29.p.)

Naudas soda apmēru nosaka atkarībā no izdarītā nozieguma smaguma un ievērojot vainīgā mantas stāvokli.

(Latvijas PSR KK 29.p.II d.)

Manta, kas nav izņemama, izpildot spriedumu daļā par konfiskāciju sašķepā ar šā kodeksa 32.pantu, nav izņemama, arī piedzenot naudas sodu.

(Latvijas PSR KK 29.p.III d.)

Ja nav iespējams piedzīt naudas sodu kā pamatsodu, to aizstāj ar labošanas darbiem, reķinot par desmit rubļiem naudas soda vienu mēnesi labošanas darbu, bet ne vairāk kā vienu gadu labošanas darbu.

(Latvijas PSR KK 29.p.IV d.)

Aizstāt naudas sodu ar brīvības atņemšanu un brīvības atņemšanu ar naudas sodu nav atļauts.

(Latvijas PSR KK 29.p.V d.)

ATBRĪVOŠANA NO AMATA

Atbrīvošanu no amata var noteikt kā pamatsodu vai papildsodu, ja tiesa atzīst par neiespējamu atstāt netiesāto amatā, kādu viņš ienēmis nozieguma izdarīšanas brīdī vai netiesāšanas brīdī.
(Latvijas PSR KK 28.p.)

Kā pamatsodu atbrīvošanu no amata Latvijas PSR Kriminālkodeksa paredz tikai šādos pantos: 131., 133., 134.p.1 d., 135.p., 147.p., 150.p., 158., 162.p.1 d 162¹.p.1 d., 163.p. 166.p., 167.p., 171.p., 172.p.

Kā papildsods atbrīvošana no amata Latvijas PSR Kriminālkodeksā nav paredzēta, bet tiesa to var piemērot pēc sava ieskata, ja atzīst par neiespējamu atstāt netiesāto amatā.

SABIEDRISKAIS NOPĒLUMS

Sabiedriskais nopēlums ir nopēlums, ko tiesa publiski izsaka vainīģējam, vajadzības gadījumā darot to zināmu sabiedrībai presē vai citādā veidā.

(Latvijas PSR KK 30.p.)

Sabiedriskais nopēlums piemērojams tikai kā pamatsods.

Latvijas PSR Kriminālkodekss paredz sabiedrisku nopēlumu kā pamatsodu šādos pantos: II0.p.II d., III.p.I d., II5., II6.p.I d., I25.p.I d., I27.p.I d., I28.p.I d., I38.p., I76.p.II d., I95.p., I99.p.

VECĀKU TIESĪBU ATŅEMŠANA

Vecāku tiesību atņemšanu var piemērot kā papildsodu, ja tiesa konstatējusi, ka tiesājamais launprātīgi izmantojis vecāku tiesības vai launprātīgi izvairījies no vecāku pienākumu izpildīšanas.

(Latvijas PSR KK 33.p. I d.)

Vecāku tiesību atņemšanu var noteikt uz laiku no viena līdz pieciem gadiem.

(Latvijas PSR KK 33.p. II d.)

Notiesājot kādu personu ar brīvības atņemšanu un nosakot tai kā papildsodu vecāku tiesību atņemšanu, šī tiesību atņemšana attiecas uz laiku, kamēr izcieš brīvības atņemšanas sodu, un pēc tā izciešanas uz laiku, kāds noteikts spriedumā. Nosakot šo papildsodu kopā ar citiem pamatsodu veidiem, papildsoda izciešanas laiks jāaprēķina no brīža, kad sākas pamatsoda izciešana.

(Latvijas PSR KK 33.p. III d.)

MANTAS KONFISKĀCIJA

Mantas konfiskācija ir notiesātā personiskajā īpašumā esošās visas mantas vai tās daļas piespiedu pārņemšana valsts īpašumā bez atlīdzības.

(Latvijas PSR KK 32.p.I d.)

Mantas konfiskācija ir tikai P A P I L D S O D S .

Mantas konfiskāciju var piemērot tikai PSR Savienības likumdošanā paredzētajos gadījumos, bet par mērkārtīgiem noziegumiem - arī Latvijas PSR likumdošanā paredzētajos gadījumos.

(Latvijas PSR KK 32.p.II d.)

Ja konfiscē mantas daļu, tad tiesai jānorāda, kāda mantas daļa tiek konfiscēta vai jānosauk konfiscējamie priekšmeti.

Latvijas PSR Kriminālkodeksā mantas konfiskācija kā papildods paredzēts šādos pantos : 59., 60., 61., 62., 63., 64., 72., 73., 79., 82., 83., 85.p.III d., 86.p.III d., 87., 88.p.III d., 89.p.III d., 89.p.III d., 93.p.II d., 141.p.II d. un III d., 142.p.II un III d., 145.p.II d., 148., 149.p.II d., 149.^Ip., 149.^{II}p., 150.^Ip.II d., 151.p.II d., 164.^Ip. II d., 165.p.II d., 195.^Ip., 212.p. I d., 214.²p., 219.p.II d., 222.p., 222.⁴p.

Nav konfiscējami notiesatajam un personam, kuras atrodas viņa apgādībā, nepieciešamie priekšmeti saskaņā ar sarakstu, kas pievienots Latvijas PSR Kriminālkodeksam kā pielikums.

SKAT. PIELIKUMU N:2

Konfiscējot mantu, valsts neatbild par notiesātā parādām un saistībām, ja tādi radušies pēc tam, kad izmeklēšanas vai tiesu iestādes veikušas pasākumus mantas saglabāšanai, turklāt ja tie radušies bez šo iestāžu piekrišanas. Attiecībā uz pretenzijām, kas jāapmierina uz konfiscētās mantas rēķina, valsts atbild tikai aktīva apmērā, turklāt pretenziju apmierināšanas secīgumā jāievēro noteikumi, kādi paredzēti Latvijas PSR Civilkodeksā un Civilprocesa kodeksā.

(Latvijas PSR KK 32.p.IV un V d.)

MILITĀRO DIENESTA PAKĀPĒJU UN SPECIĀLO NOSAUKUMU, KĀ ARĪ ORDEŅU, MEDAĻU UN GODA NOSAUKUMU ATŅEMŠANA

NOTIESĀJOT PAR SMAGIEM NOZIEGUMIEM, TIESA VAR

Personai, kurai ir militārā dienesta pakāpe vai speciāls nosaukums, atņemt šo militāro dienesta pakāpi vai speciālu nosaukumu.

(Latvijas PSR KK 34.p.I d.)

Griezties pie valsts orgāniem, lai notiesātam tiktu atņemts ordenis vai medaļa, goda nosaukums, ko piešķīris PSRS Augstākās Padomes Prezidijs, Latvijas PSR vai citas savienotās republikas vai autonomās republikas APF, vai militārā dienesta pakāpe, speciāls nosaukums, ko piešķīris PSRS Augstākās Padomes Prezidijs, PSRS Ministru Padome, Latvijas PSR vai citas savienotās republikas Ministru Padome.

(Latvijas PSR KK 34.p.II d.)

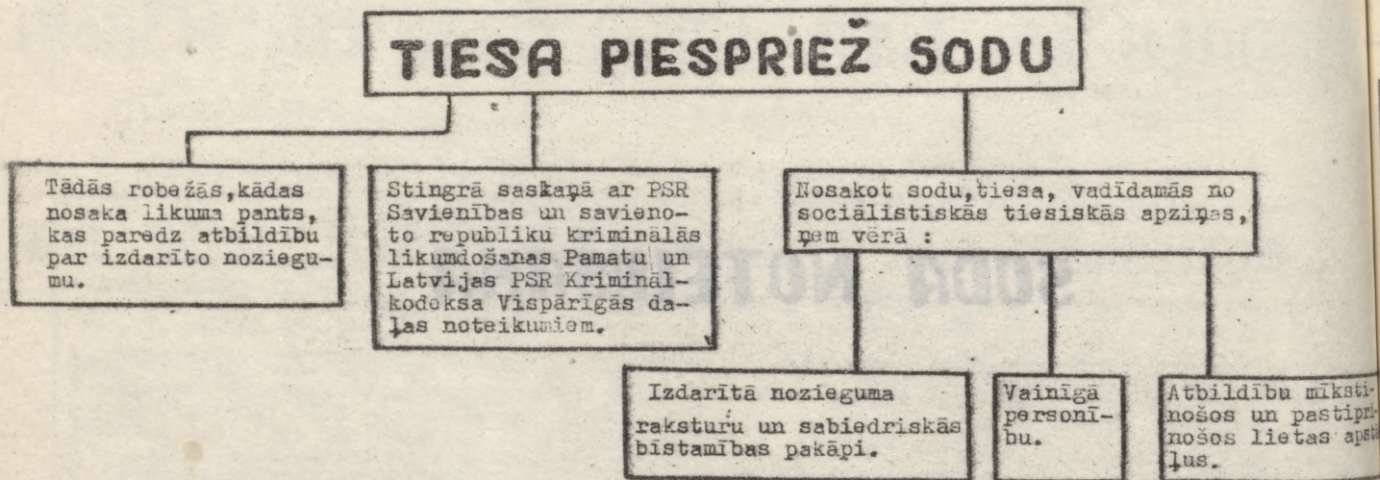
MILITARY SPECIALS IN SPECIALS IN SPECIALS IN SPECIALS

NOTES: The following information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose.

1. The following information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose.	2. The following information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose.
3. The following information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose.	4. The following information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose.
5. The following information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose.	6. The following information is for your information only. It is not to be used for any other purpose. The information is for your information only. It is not to be used for any other purpose.

SODA NOTEIKŠANA

SODA NOTEIKŠANAS VISPĀRĪGIE PRINCIPI

ATBILDĪBU MĪKSTINOŠI APSTĀKĻI

Nosakot sodu, par atbildību mīkstinošiem atzīstami šādi apstākļi:

kas raksturo nozieguma subjektu

Vainīgais novērtēts izdarīta nozieguma kaitējuma sekas vai labprātīgi atliktinaģis nodarīto zaudējumu, vai novērtis nodarīto kaitējumu.

Noziegums izdarīts stipra psihiska uzbudinājuma ietekmē, ko izraisījis cietais prettiesiska darbība.

Noziegumu izdarījis nepilngadīgais.

Noziegumu izdarījis sievietē grūtniecības stāvoklī.

Noziegums izdarīts, ja vainīgais atzīst, ka noziedzīgo izdarību vai pieprasījis par vainību.

kas raksturo nozieguma subjektīvo pusi

Noziegums izdarīts smagu personisku vai ģimenes apstākļu segadīšanas dēļ.

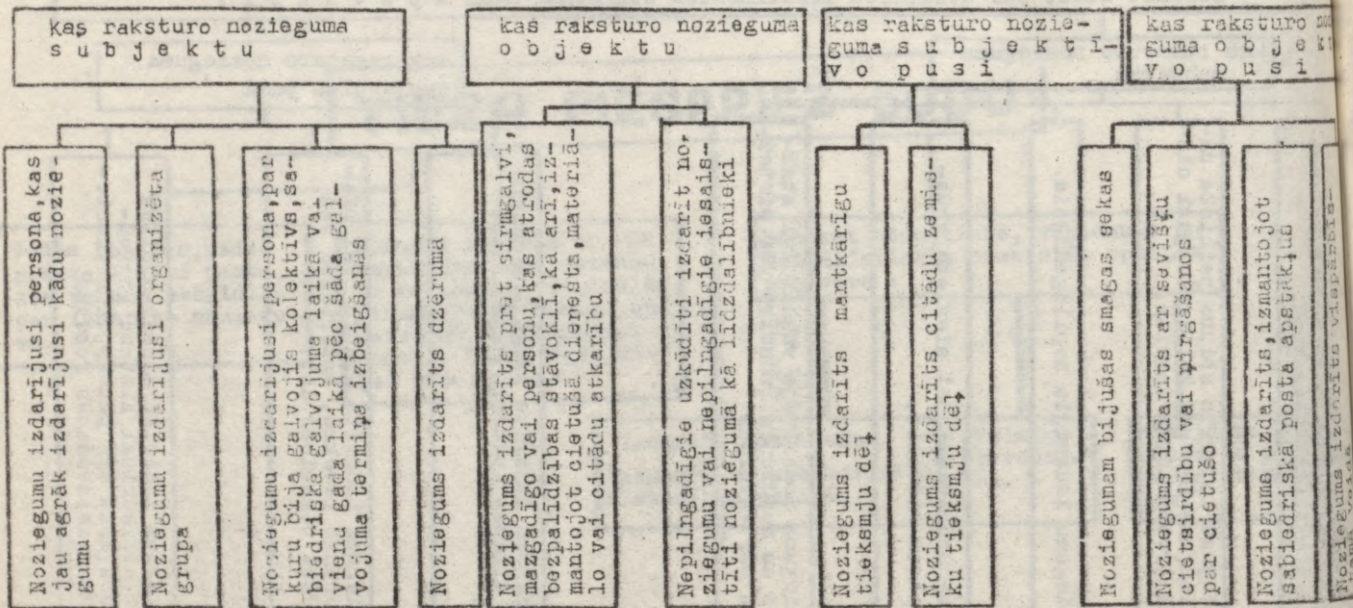
Noziegums izdarīts draudu vai piespieduma ietekmē, materiālas vai citādas atkarības dēļ.

Noziegums izdarīts, aizsargājoties pret sabiedriski bīstamu apdraudējumu, kura arī pārkāpjot nepieciešams aizsargāt robežas.

Nosakot sodu, tiesa var ņemt vērā arī šādos mīkstinājošos apstākļus, kas likumā nav norādīti.

ATBILDĪBU PASTIPRINOŠI APSTĀKĻI

Nosakot sodu, par atbildību pastiprinošiem atzīstami šādi apstākļi :

Šis pastiprinošo apstākļu uzskaitījums ir izsmēlošs

SODA NOTEIKŠANA VAIRĀKU NOZIEGUMU IZDARĪŠANAS GADĪJUMĀ

Ja kāda persona atzīta par vainīgu divu vai vairāku noziegumu izdarīšanā, kuri paredzēti krimināllikumā dažādos pantos, un ja tā ne par vienu no šiem noziegumiem nav notiesāta, tiesa, noteikusi sodu atsevišķi par katru noziegumu, galīgi nosaka sodu pēc to kopības.

Ietverot vieglāko sodu smagākajā

VAI

Pilnīgi vai daļēji saskaitot piespriestos sodus tajās robežās, kādas noteiktas likuma pantā, kas paredz smagāko sodu.

Pamatsodam var pievienot ikvienu papildsodu, kurš paredzēts tajos likuma pantos, kas nosaka atbildību par noziegumiem, kuru izdarīšanā persona atzīta par vainīgu.
(Latvijas PSR KK 38. p. II d.)

Tādā pašā kārtībā sods nosakāms, ja pēc sprieduma taisīšanas konstatēts, ka notiesātais vainīgs vēl arī citā noziegumā, ko viņš izdarījis pirms sprieduma taisīšanas pirmajā lietā. Šai gadījumā soda laikā ieskaitāms sods, kas pilnīgi vai daļēji izciests jau pēc pirmā sprieduma.

(Latvijas PSR KK 38. p. III d.)

SODA NOTEIKŠANA PĒC VAIRĀKIEM SPRIEDUMIEM

Ja notiesātais pēc sprieduma taisišanas, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziegumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno soda daļu, kas vēl nav izciesta pēc iepriekšējā sprieduma.

(Latvijas PSR KK 39.p.I d.)

Saskaitot sodus šai pantā paredzētajā kārtībā, soda kopējais laiks nedrīkst pārsniegt šā veida sodam noteikto maksimālo laiku.

(Latvijas PSR KK 39.p.II d.)

Saskaitot brīvības atņemšanas sodus, soda kopējais laiks nedrīkst pārsniegt desmit gadus.

Par noziegumiem, par kuriem likumā atļauts noteikt brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par desmit gadiem, brīvības atņemšanas soda kopējais laiks nedrīkst pārsniegt piecpadsmit gadus.

Saskaitot vai aizstājot dažāda veida pamtsodus, piemēro šādus noteikumus:

Saskaitot dažāda veida sodus, tiesa izraugās galīgo sodu pēc visstingrākā soda veida.

Brīvības atņemšanas soda viena diena atbilst vienai dienai disciplinārajā bataljonā, trim dienām nometinājumā, izsūtījumā vai labošanas darbos bez brīvības atņemšanas.

Tādi soda veidi kā tiesības atņemšana ienemt noteiktus amatus vai tiesības atņemšana uz zināmu nodarbošanos, atbrīvošana no amata, naudas soda un sabiedriskais nopārlums tiek izpildīti patstāvīgi.

Dažāda veida papildsodi tiek izpildīti patstāvīgi.

Ja brīvības atņemšanas, nometinājuma, izsūtījuma, labošanas darba bez brīvības atņemšanas laikus saskaita vai sodus aizstāj, tad laiku skaita dienām, mēnešiem un atbilstošos gadījumos gadiem.

SODU SASKAITĪŠANAS UN AIZSTĀŠANAS NOTEIKUMI (LPSR KK 40.p.)

Nepieciešamība saskaitīt un aizstāt sodus rodas tiesai, nosakot sodus par vairākiem noziegumiem (Latv.PSR KK 38.p.) vai pēc vairākiem spriedumiem (Latv.PSR KK 39.p., 24.¹p., 42.p., 43.p., 45.p., 50.p., 50.p., 51.p. paredzētajos gadījumos).

Saskaitot vai aizstājot dažāda veida pamatsodus, piemēro šādus noteikumus:

Saskaitot dažāda veida pamatsodus, tiesa izraugās galīgo sodu pēc visstingrākā soda veida.

(Latv.PSR KK 40.p.1.punkts)

Brīvības atņemšanas soda viena diena atbilst vienai dienai disciplinārajā bēstaijā, trim dienām nomatinājumā, izsūtījumā vai labošanas darbos bez brīvības atņemšanas.

(Latv.PSR KK 40.p.2.p.)

Ja pamatsodi, kas jāsaskaita, ir labošanas darbs, tiesības atņemšana, izsūtījums, nomatinājums vai tiesības atņemšana uz zināmu nodarbošanos, atbrīvošana no amata, naudas sods un sabiedriskais nopelums, tie tiks izpildīti patstāvīgi.

(Latv.PSR KK 40.p.2.p.)

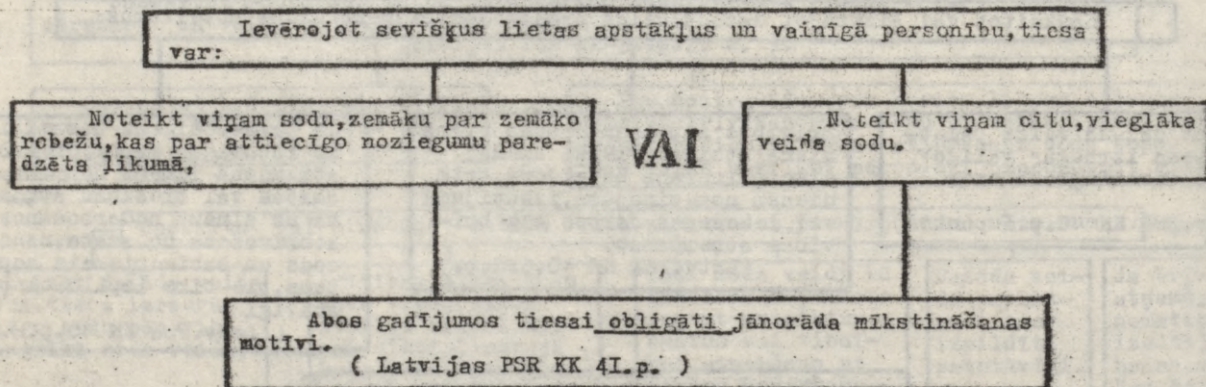
Ja brīvības atņemšanas, nomatinājuma, izsūtījuma, labošanas darbu bez brīvības atņemšanas laikus saskaita vai sodus aizstāj, tad laiku skaita dienām, mēnešiem un atbilstošos gadījumos gadiem.

(Latv.PSR KK 40.p.4.p.)

Dažāda veida papildsodi tiek vienmēr izpildīti patstāvīgi.

(Latv.PSR KK 40.p.3.p.)

VIEGLĀKA SODA NOTEIKŠANA PAR LIKUMĀ PAREDZĒTO

NOSACĪTA NOTIESĀŠANA UN SPRIEDUMA IZPILDES ATLIKŠANA

NOSACĪTA NOTIESĀŠANA

Ja tiesa, piespriežama brīvības atņemšanu vai labošanas darbus un ņemot vērā lietas apstākļus un vainīgā personību, iegūst pārliecību, ka nav lietderīgi likt vainīgajam izciest sodu, tā var vainīgo notiesāt nosacīti, spriedumā norādot nosacītās notiesāšanas motīvus.

Nosacīti notiesājot, tiesa nolemj spriedumu neizpildīt, ja tiesas noteiktajā pārbaudes laikā notiesātais neizdarīs jaunu tišu noziegumu.

(Latvijas PSR KK 42.p.I d. un II d.)

Nosacītās notiesāšanas gadījumā tiesa nosaka vainīgajam pārbaudes laiku no viena līdz pieciem gadiem.

(Latv.PSR KK 42.p.II d.)

Nosacīti notiesājot, nevar piemērot citādus papildsodus kā tikai naudas sodu.

(Latv.PSR KK 42.p.VI d.)

NOSACĪTAS NOTIESĀŠANAS SEKAS

Ja nosacīti notiesātais tiesas noteiktajā pārbaudes laikā neizdara jaunu tišu noziegumu, tiesa nolemj spriedumu neizpildīt.

Ja nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu tišu noziegumu, par ko viņu notiesā ar brīvības atņemšanu, tiesa nosaka viņam sodu pēc Latvijas PSR Kriminālkodeksa 39.p.paredzētajiem noteikumiem, t.i., jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno soda daļu, kas vēl nav izciesta pēc iepriekšējā sprieduma.

(Latv.PSR KK 42.p.VII d.)

NOSACĪTI NOTIESĀTO PERSONU PĀRRAUDZĪBA UN AUDZINĀŠANA

Nosacīti notiesāto personu uzvešanas pār-
rauga un audzināšanas darbu ar tām veic notie-
sātas personas darba vai mācību vietas sabied-
riskā organizācija vai darbaļaužu kolektīvs;
bet attiecībā uz personu, kas nestrādā un nemā-
cās, - vietējā darbaļaužu deputātu padome.

Sos pienākumus pret nepilngadīgajiem
veic viņu vecāki vai aizbildņi.

(Latv.PSR KK 42.p.III d.)

Ņemot vērā lietas apstākļus, vainīgā per-
sonību, kā arī vainīgā darba vietas sabiedris-
ko organizāciju vai strādnieku, kalpotāju un
kolhoznieku kolektīva lūgumus notiesāt viņu
nosacīti, tiesa var nodot nosacīti notiesāto
šim organizācijām vai kolektīvam pāraudzina-
šanai un labošanai.

(Latv.PSR KK 42.p.IV d.)

Ja nosacīti notiesātais ar
priekšzīmīgu uzvešanos pierādīs, ka
viņš ir labojies, tad, ja būs pagājis
ne mazāk par pusi no tiesas noteik-
tā pārbaudes laika, tiesa pēc sabied-
riskās organizācijas vai darbaļaužu
kolektīva, vai tās personas lūguma,
kam uzdots uzraudzīt nosacīti notie-
sāto, var samazināt viņam noteikto
pārbaudes laiku vai atcelt atlikušo
pārbaudes laiku.

(Latv.PSR KK 42.p.V d.)

SPRIEDUMA IZPILDĪŠANAS ATLIKŠANA

Latvijas PSR spēkā esošajā likumdošanā paredzēta sprieduma izpildes atlikšana šādos gadījumos:

Sprieduma izpildes atlikšana nepilngadīgajam (Latv.PSR KK 43. pants un Latv.PSR KPK 362. pants)

Sprieduma izpildes atlikšana karavīram vai karadienestam pakļautai personai kara laikā (Latv.PSR KK 43. pants un Latv.PSR KPK 362. panta 1. daļas 4. punkts)

Ja piespriesta brīvības atņemšana, nometinājums, izsūtījums vai labošanas darbi bez brīvības atņemšanas, tiesa var atlikt sprieduma izpildīšanu vēl šādos gadījumos (Latv.PSR KPK 362. panta 1. daļas 1, 2, 3 punkti)

Ja notiesātais saslimis ar smagu slimību, kas kavē soda izciešanu, sprieduma izpildīšanu var atlikt, kamēr viņš izveselosies

Ja notiesātais atrodas grūtniecības stāvoklī, sprieduma izpildīšanu var atlikt uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu pēc dzemdībām

Ja tūlītēja soda izciešana var radīt sevišķi smagas sekas notiesātajam vai viņa ģimenei sakarā ar ugunsgrēku vai citu stihisku postu, vienīgā darba spējīga ģimenes locekļa smagu slimību vai nāvi un citos izņēmuma gadījumos, sprieduma izpildīšanu var atlikt uz tiesas noteikta laika, bet ne ilgāk par trim mēnešiem

Sprieduma izpildīšanu nav atļauts atlikt personām, kas notiesātas par smagiem noziegumiem, un sevišķi bīstamiem recidivistiem.

SPRIEDUMA IZPILDES ATLIKŠANA NEPILNGADĪGAJAM

Nosēkot brīvības atņemšanas sodu nepilngadīgajam, tiesa var atlikt sprieduma izpildi šādos gadījumos :

ja nepilngadīgais notiesāts ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem

u n

ja nepilngadīgais notiesāts ar brīvības atņemšanu pirmo reizi

Izlemjot šo jautājumu, tiesa ņem vērā :

Izdarīta noziedzuma raksturu un sabiedriskās bīstamības pakāpi

Vainīgā personību

Citus lietas apstākļus

Iespēju vainīgo labot un pāraudzināt bez izolēšanas no sabiedrības

Tiesā šādos gadījumos var atlikt sprieduma izpildi uz laiku no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem ; var atlikt arī papildsodu izpildi.

Atliekot sprieduma izpildi nepilngadīgajam, tiesa var uzlikt par pienākumu papildsodā :

noteiktā laikā iestāties darbā vai mācību iestādē

atbildzināt nodarīto kaitējumu

SPRIEDUMA IZPILDĪŠANAS ATLIKŠANA KARAVĪRAM VAI KARADIENTESTAM PAKLAUTAI PERSONAI KARA LAIKĀ (LPSR KK 43.p.)

Nosakot brīvības atņemšanas sodu kara laikā karavīram vai karadienestam pakļautai personai, kas iesaucama vai mobilizējama, tiesa v a r atlikt sprieduma izpildīšanu līdz karadarbības beigām,

nosūtot notiesāto uz aktīvo armiju.
Šādos gadījumos tiesa var atlikt arī papildsodu izpildīšanu.

Sprieduma izpildīšanu n e d r i k s t atlikt :

personām, kas notiesātas par smagiem
noziegumiem

beviski biešiem recidivistiem

SPRIEDUMA IZPILDES ATLIKŠANAS JURIDISKĀS SEKAS

Ja uz aktīvo armiju nosūtītais notiesātais
būs nelokāms socialistiskās Dzimtenes aiz-
stāvis, tad pēc attiecīgās kara pavēlniecī-
bas lūguma tiesa v a r :

Ja persona, kurai sprieduma izpildīšana atlikta,
izdara jaunu noziegumu, tiesa pievieno jauna-
jam sodam agrāk piespriesto sodu pēc Latv.PsR
KK 39.pantā paredzētiem noteikumiem.

atbrīvojot viņu no soda

aizstāt sodu ar
citu, vieglāku
sodu

NEPILNGADĪGĀ, KURAM ATLIKTA BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS SODA IZPILDE, UZVEDĪBAS KONTROLE

Notiesāto nepilngadīgo uzvedību, kuriem spriedums par brīvības atņemšanu atlikts, kontrolē rajona(pilsētu) darbaļu deputātu padomju izpildu komiteju Nepilngadīgo lietu komisijas un iekšlietu iestādes saskaņā ar PSRS un Latvijas PSR likumdošanu.

Nepilngadīgo lietu komisijas pastāv pie rajona(pilsētas) darbaļu deputātu padomju izpildu komitejām un Nepilngadīgo lietu inspekcijas pie rajona(pilsētas) darbaļu deputātu padomju izpildu komitejas iekšlietu daļas.

(LPSR Augstākās Padomes Prezidijs 1967.gada 28.III dekrēts par "Nolikuma par nepilngadīgo lietu komisijām" apstiprināšanu un PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1977.gada 15.II dekrēts "Par nepilngadīgo lietu inspekcijām")

Tiesā var uzlikt par pienākumu noteiktam darbaļu kolektīvam vai personai ar viņu piekrišanu noņemt notiesātā uzvedību un veikt viņa audzināšanu.

SPRIEDUMA IZPILDES ATLIKŠANAS NEPILNGADĪGAJAM JURIDISKĀS SEKAS

Ja notiesātais laikā, uz kuru tiesa atlikusi sprieduma izpilde, ar priekšzīmīgu uzvedību un godīgu attieksmi pret darbu un mēcībām pierāda savu labošanos, tad pēc rajona (pilsētas) darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas Nepilngadīgo lietu komisijas un iekšlietu iestādes iesnieguma tiesa var atņemt sodu no soda atbrīvot. ¹
(Latvijas PSR KK 43. panta IV daļa)

Jautājumu par notiesātā atbrīvošanu no soda izlemj rajona (pilsētas) tautas tiesa pēc notiesātā dzīves vietas. ¹
(Latvijas PSR KPK 362. panta II daļa)

Ja notiesātais, kuram sprieduma izpilde atlikta, nepilda tiesas noteiktos pienākumus vai pieļauj sabiedriskās kārtības pārkāpumus, par kuriem piemēroti administratīvie ietekmēšanas līdzekļi, tad pēc rajona (pilsētas) darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas Nepilngadīgo lietu komisijas un iekšlietu iestādes iesnieguma, tiesa var pieņemt lēmumu par sprieduma izpildes atlikšanas atcelšanu un par notiesātā nosūtīšanu sprieduma noteiktā brīvības atņemšanas soda izciešanai. ¹
(Latvijas PSR KK 43. panta V daļa)

Jautājumu par sprieduma izpildes atlikšanas atcelšanu un par notiesātā nosūtīšanu izciest spriedumā noteikto brīvības atņemšanas sodu izlemj rajona (pilsētas) tautas tiesa pēc notiesātā dzīves vietas. ¹
(Latvijas PSR KPK 362. panta III daļa)

Ja notiesātais, kuram sprieduma par brīvības atņemšanu izpilde atlikta, izdara jaunu noziegumu, tiesa jaunajam sodam pievieno agrāk noteikto sodu pēc noteikumiem, kādi paredzēti Latvijas PSR KK 39. pantā. ¹
(Latvijas PSR KK 43. panta VI daļa)

IEPRIEKŠĒJĀ APCIETINĀJUMA IESKAITĪŠANA (LPSR KK 44. p.)

Iepriekšējais apcietinājums ir drošības līdzeklis pret apsudzēto, tiesājamo, kā arī pret aizdomās turēto sakarā ar tādu noziegumu, par kuru saskaņā ar likumu kā sodu var noteikt brīvības atņemšanu.

(Latv. PSR KPK 413. p.).

Iepriekšējā apcietinājuma pamats ir izmeklētāja vai izziņas izdarītāja lēmums, kuru sankcionējis prokurors, prokurora lēmums vai arī tiesas spriedums vai lēmums par iepriekšējo apcietinājumu kā drošības līdzekli.

Iepriekšējā apcietinājuma vietas ir izmeklēšanas izolatori; atsevišķos gadījumos vietums, iepriekšējā apcietinājuma kamera, arī turesana virssardzē.

Iepriekšējo apcietinājumu tiesa ieskaits s o d a l a i k ā :

Notiesājot ar brīvības atņemšanu un nosūtīšanu uz disciplināro bataljoni,
- d i e n u p r e t d i e n u

Notiesājot ar labošanas darbiem, nomocinājumu vai izsūtījumu,
- d i e n u p r e t t r i m d i e n ā m

Piespriežot citus sodus tiesa, ieskaitot iepriekšējo apcietinājumu, vai attiecīgi mīkstina vai pilnīgi atbrīvo no soda izciešanas.

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBIL- DĪBAS UN ATBRĪVOŠANA NO SODA

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBILDĪBAS

Atbrīvot no kriminālatbildības noziegumu izdarījušo personu var krimināllikumos paredzētajos gadījumos tikai tiesa, prokurors un ar prokurora piekrišanu izmeklētājs un izziņas iestāde.

ATBRĪVOŠANAS NO KRIMINĀLATBILDĪBAS VEIDI

Atbrīvošana no kriminālatbildības sakarā ar to, ka pats noziedzīgs nodarījums vai to izdarījuši persona nav vairs sabiedriski bīstama.

(Latv.PSR KK 47.p.
I daļa)

Atbrīvošana no kriminālatbildības sakarā ar to, ka izdarītajam noziegumam nav lielas sabiedriskas bīstamības un vainīgās personas labošanās un pāraudzināšana iespējama, nepiemērojot kriminālsodu (Latv.PSR KK 47.p.III daļa).
Šai gadījumā var piemērot vienu no šādiem lēmumiem :

Atbrīvošana no kriminālatbildības sakarā ar kriminālatbildības noilgumu (Latv.PSR KK 45.pants)

Par personas saukšanu pie administratīvās atbildības.

Par lietas materiālu nodošanu izskatīšanai biedru tiesā.

Par lietas materiālu nodošanu izskatīšanai Nepilngadīgo lietu komisijā.

Par personas nodošanu sabiedriskajā galvojamā sabiedriskajai organizācijai vai darbu lauku kolektīvam.

Atbrīvot no kriminālatbildības noziegumu izdarījušu personu var arī Latv.PSR KK Sevišķajā daļā paredzētajos gadījumos

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBILDĪBAS SAKARĀ AR TO, KA PATS NOZIEDZĪGAIS NODARĪJUMS VAI TO IZDARĪJUSĪ PERSONA NAV VAIRS SABIEDRISKI BĪSTAMI

Personu, kas izdarījusi noziegumu var atbrīvot no kriminālatbildības, ja tiks atzīts, ka lietas izmeklēšanas vai iztiesāšanas laikā grozījumos apstākļu dēļ nodarījums, ko vainīgais izdarījis, zaudējis sabiedriski bīstamo raksturu vai šī persona pati vairs nav sabiedriski bīstama. (Latv.PSR KK 47.p.I d.)

Ar mainījušiem apstākļiem, kuru dēļ agrāk izdarītais noziegums zaudējis sabiedriski bīstamo raksturu vai pats vainīgais vairs nevar tikt atzīts par sabiedriski bīstamu personu, saprotami **a p s t ā k ļ i**:

kas mainījušies valsts mērogā vai atsevišķos uzņēmumos un iestādēs, kolhozos, padomju saimniecībās un mācību iestādēs (objektīvi apstākļi), piemēram, kara izbeigšanās, kolhozu apvienošanās.

kas mainījušies atsevišķas personas gimenē vai personiskajā dzīvē (subjektīvi apstākļi), piemēram, atstātais bez uzraudzības nepilngadīgais pēc nozieguma izdarīšanas ievietots internātskolā un sāk kārtīgi mācīties un priekšzīmīgi uzvesties.

Atbrīvot no kriminālatbildības **v a r :**

**Prokurors
u n**

T i e s a

ar prokurora pie-
krišanu izmeklētājs

ar prokurora pie-
krišanu izziņas
iestāde

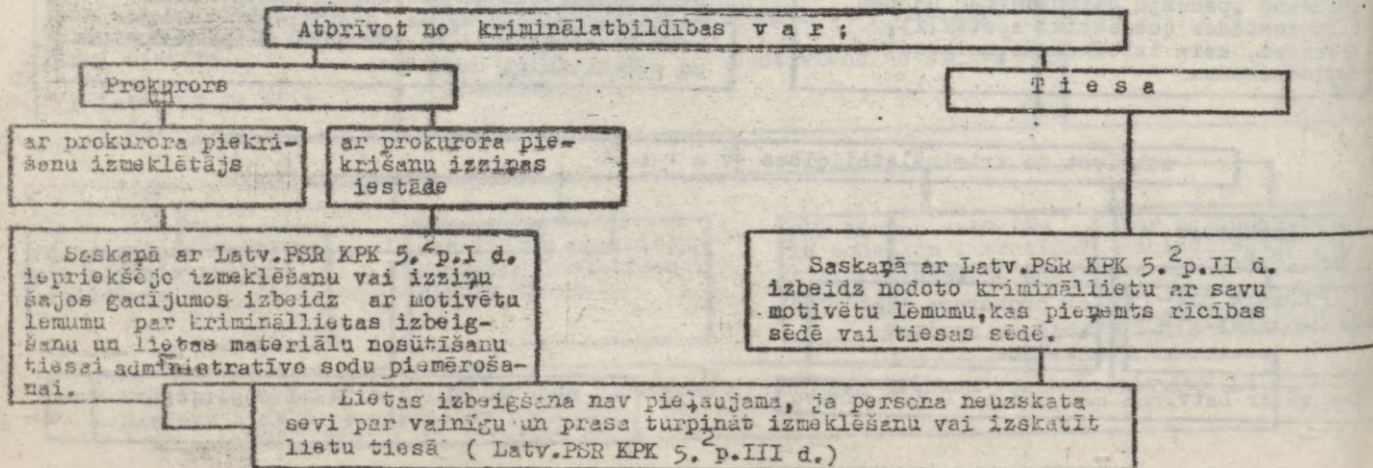
Saskaņā ar Latv.PSR KPK 208.p.II d.4.punktu

Saskaņā ar Latv.PSR KPK 230.p.rocības sēde
vai 304.p.II d. tiesas sēdē.

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBILDĪBAS, SAUCOT VAINĪGO PIE ADMINISTRATĪVĀS ATBILDĪBAS (47.)

Personu, kas izdarījusi noziegumu, kam nav lielas sabiedriskas bīstamības, var atbrīvot no kriminālatbildības un saukt pie administratīvās atbildības, ja tiks atzīts, ka tās labošanās un pāraudzināšana iespējama, nepiemērojot kriminālsodu.

Atbrīvošana no kriminālatbildības, saucot pie administratīvās atbildības, pieļaujama vienīgi lietās par noziegumiem, par kuriem likumā paredzēts brīvības atņemšanas sods, ne ilgāks par vienu gadu, vai cits mazāks sods.

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBILDĪBAS, NODODOT LIETU BIEDRU TIESAI (48.p.)

Personu var atbrīvot no kriminālatbildības un soda, nododot lietu izskatīšanai biedru tiesā, ja viņa ir izdarījusi :

mazsvarīgu noziegumu, proti,

Ja viņa izdarījusi :

1) tīšu vieglu miesas bojājumu, kas nav radījis veselības satricinājumu (109.p.II d.), piekaušanu (III.p.I.d.), nepetīšu, kolektīva locekli apkaunojošu izdomājumu izplatīšanu tajā pašā kolektīvā (127.p.I d.), goda aizskaršanu (128.p.I d.);

2) citu nodarījumu, par kuru saskaņā ar Latv.PSR KK Sevišķās daļas pantu atļauts lietot sabiedriskās ietekmēšanas līdzekļus;

3) citu mazsvarīgu noziegumu.

Latv.PSR KK Sevišķās daļas šādos pantos atļauts lietot sabiedriskās ietekmēšanas līdzekļus : 94., 110 p.II d., 114.p., 115.p.I d., 116p.I d., 118., 119., 120., 136., 144., 154., 161.p.I un III d., 199., 206., 212.p.II d.

ja viņa šādu noziegumu izdarījusi pirmo reizi

ja viņu var labot ar sabiedriskās ietekmēšanas līdzekļiem, nepieņemot kriminālsodu

Atbrīvot no kriminālatbildības var :

Prokurors

un

Tiesā

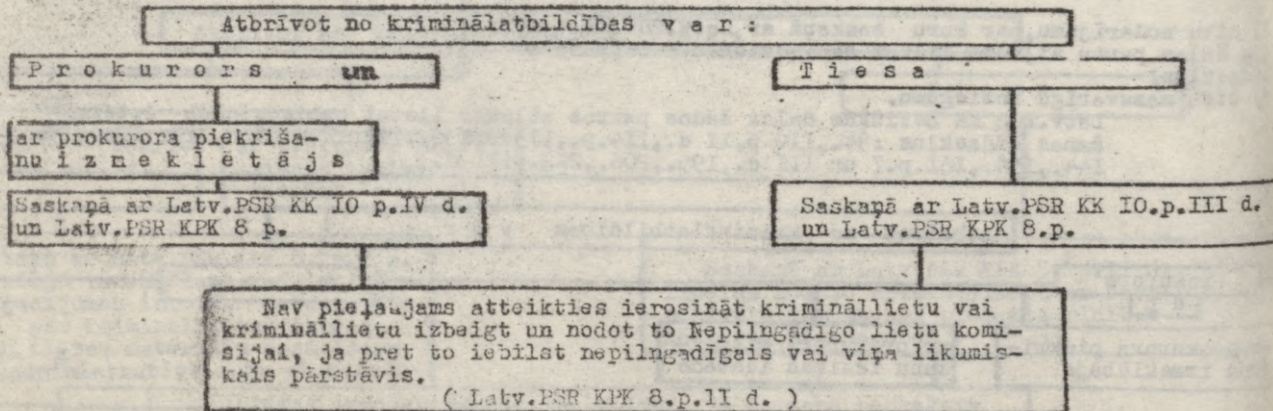
ar prokurora piekrišanu izmeklētājs

ar prokurora piekrišanu izziņas iestāde

Saskaņā ar Latv.PSR KPK 7.pantu

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBILDĪBAS, NODODOT MATERIĀLU VAI IZBEIGTU LIETU NEPILNGADĪGO LIETU KOMISIJAI (10.p.)

Ja nepilngadīgā izdarītā nozieguma sabiedriskā bīstamība nav liela un ja vainīgā labošana iespējama bez kriminālsoda piemērošanas, tad krimināllietu pret nepilngadīgo var izbeigt vai pat to neierosināt, bet izbeigto lietu vai materiālus nodot Nepilngadīgo lietu komisijai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanai. Tiesa var tāpat piemērot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus, kas nav uzskatāmi par kriminālsodu.

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBILDĪBAS PRET SABIEDRISKO GALVOJUMU (49. p.)

Personu, kas izdarījusi noziegumu, var atbrīvot no kriminālatbildības un soda, nododot viņu pret sabiedrisko galvojumu, ja ir šādu nosacījumu K O P U M S :

Personas izdarītajām noziedzīgajām darbībām nav lielas sabiedriskas bīstamības

Pašai personai nav lielas sabiedriskas bīstamības

Vainīgā darbībā nav bijušas smagas sekas

Vainīgais pats vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto

Ir sabiedriskās organizācijas vai darbaļaužu kolektīva lūgums šo personu atbrīvot no kriminālatbildības un soda, nododot viņu sabiedriskajā galvojumā pāraudzināšanai un labošanai

Ja persona, par kuru dots sabiedriskais galvojums, gada laikā nav iesaistojusī kolektīva uzticību, ir pārkāpusī solījumu, ka ar priekšzīmīgu uzvešanos un godīgu darbu pierādīs savu labošanos, nav pakļāvusies sociālistiskās sadzīves noteikumiem vai pametusi darba kolektīvu ar nolūku izvairīties no sabiedriskās ietekmes, tad sabiedriskā organizācija vai darbaļaužu kolektīvs, kas uzņēmušies par viņu galvojumu, pieņem lēmumu par atsacīšanos no galvojuma un nosūta šo lēmumu prokuratūrai vai tiesai izskatīt jautājumu par krimināllietas atjaunošanu.

(Latvijas PSR KK 49.p.IV d.)

Personu nevar nodot sabiedriskajā galvojumā šādos gadījumos:

Ja viņa izdarījusi noziegumu ar lielu sabiedrisku bīstamību.

Ja noziegumam bijušas smagas sekas.

Ja persona otrreiz izdarījusi tiešu noziegumu un par agrāk izdarīto noziegumu bijusi notiesāta, un sodāmība nav noņemta ne arī atzēsta.

Ja persona agrāk bijusi nodota sabiedriskajā galvojumā sakarā ar nozieguma izdarīšanu.

KRIMINĀLATBILDĪBAS NOILGUMS (45.p.)

Neviena personu nevar saukt pie kriminālatbildības, ja no dienas, kad tā izdarījusi noziegumu, pagājis šāds laiks :

Sēši mēneši no tāda nozieguma izdarīšanas dienas, par kuru var ierosināt lietu pēc cietušā sūdzības.

(Latv.PSR KK 109.p., 111.p.I d., 127.p., 128.p.I d.)

Trīs gadi no tāda nozieguma izdarīšanas dienas, par kuru pēc likuma var piespriest brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem, vai tādu sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.

Pieci gadi no tāda nozieguma izdarīšanas dienas, par kuru pēc likuma var piespriest brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem.

Desmit gadi no tāda nozieguma izdarīšanas dienas, par kuru pēc likuma var piespriest smagāku sodu nekā brīvības atņemšana uz pieciem gadiem.

Jautājumu par noilguma piemērošanu personai, kas izdarījusi noziegumu, par kuru pēc likuma var piespriest nāvīgo sodu, izlemj tiesa. Ja tiesa uzskata par iespējamu piemērot noilgumu, nāvīgo sodu tomēr nevar piespriest un tas aizstājams ar brīvības atņemšanu. (Latv.PSR KK 45.p. IV d.)

NOILGUMA PĀRTRAUKŠANA

Noilgums tiek pārtraukts, ja līdz norādīto termiņu notecēšanai attiecīgā persona izdara jaunu noziegumu, par kuru pēc likuma var piespriest brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par diviem gadiem, šai gadījumā noilgumu var skaitīt no jaunā nozieguma izdarīšanas brīža.

(Latv.PSR KK 45.p.II d.)

NOILGUMA APTURĒŠANA

Noilgums tiek apturēts, ja persona, kas izdarījusi noziegumu, izvairās no izmeklēšanas un tiesas. Šādos gadījumos noilguma tecējums atjaunojas no tā brīža, kad šī persona tiek aizturēta vai pati pieteicas par vainīgu.

(Latv.PSR KK 45.p.III d.)

Pie tam šo personu nevar saukt pie kriminālatbildības, ja no nozieguma izdarīšanas laika pagājuši piecpadsmit gadi un noilgumu nav pārtraucis jauns noziegums.

(Latv.PSR KK 45.p.III d.)

ATBRĪVOŠANA NO KRIMINĀLATBILDĪBAS PSR SA- VIENĪBAS LIKUMDOŠANĀ UN LATVIJAS PSR KK EVIŠKĀS DAĻAS PANTOS PAREDZĒTAJOS GADĪ- JUMOS

Bez KK Vispārīgā daļā paredzētas personu atbrīvošanas no kriminālatbildības, KK Seviš-
kā daļā paredzēti vēl i p a š i atbrīvošanas gadījumi :

Nāv saucams pie kriminālatbildības PSR Savienības pilsonis, ko ārvalsts izlikšanas iestādes savervējušas nai-
tīgas darbības veikšanai pret PSR Sa-
vienību, ja viņš neko nav darījis, lai
pildītu doto noziedzīgo uzdevumu, un
ir brīvprātīgi paziņojis varas orgā-
niem par saviem sakariem ar ārvalsts
izlikšanas iestādēm. (Latv. PSR KK
29.p.II d.)

Persona, kas devusi kukuli,
atbrīvojas no kriminālatbil-
dības, ja tai kukulis izspiests
vai ja šī persona pēc kukuļa
došanas labprātīgi paziņo par
notikušo. (Latv. PSR KK 165.p.
III d.)

Personu, kas brīvprātīgi
nodevusi šaujamo ieroci, mu-
nīciju vai sprāgstvielas, ko
ta glabājis bez attiecīgas
atļaujas, atbrīvo no krimi-
nālatbildības. (Latv. PSR KK
218.p.II d.)

ATBRĪVOŠANA NO SODA

Atbrīvot no soda noziegumu izdarījušo personu un atbrīvot no soda izciešanas notiesāto, kā arī mīkstināt piespriesto sodu, izņemot atbrīvošanu no soda vai soda mīkstināšanu amnestijas un apžēlošanas kārtībā, var tikai tiesa krimināllikumos norādītajos gadījumos un kārtībā.
(Latv.PSR KK 53.pants)

Atbrīvošanas no soda veidi:

Atbrīvošana no soda, sakarā ar notiesāto, ja šā sprieduma izpildīšanas nolikumu (Latv. PSR KK 46.p.)	Atbrīvošana no soda sakarā ar to, ka personu nevar uzskatīt par sabiedriski bīstamu (Latv. PSR KK 47.p.II d.)	Nosacīta pirms-termiņa atbrīvošana no soda un soda aizstāšana ar vieglāku sodu (Latv. PSR KK 50.pants)	Nosacīta atbrīvošana no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā (Latv. PSR KK 50.2 pants)	Nosacīta pirms-termiņa atbrīvošana no soda un soda aizstāšana ar vieglāku sodu personām, kas izdarījušas noziegumu pirms astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas (Latv. PSR KK 51.pants)	Atbrīvošana no soda izciešanas sakarā ar saslimšanu ar citu smagu neatstājamu slimību (Latv. PSR KK 52.p.I d.)	Atbrīvošana no soda izciešanas sakarā ar saslimšanu ar citu smagu neatstājamu slimību (Latv. PSR KK 52.p.II d.)
--	---	--	--	--	--	---

NOTIESĀJOŠĀ SPRIEDUMA IZPILDĪŠANAS NOILGUMS

Notiesājošs spriedums nav izpildāms, ja tas, skaitot no dienas, kad tas stāties likumīgā spēkā, nav izpildīts šādos termiņos (Latvijas PSR KK 46.panta I daļa)

Divus gadus - ja piespriesta brīvības atņemšana uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem, vai sods, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.

Piecos gadus - ja piespriesta brīvības atņemšana uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem.

Desmit gadus - ja piespriests smagāks sods nekā brīvības atņemšana uz pieciem gadiem.

Jautājumu par noilguma piemērošanu personai, kurai piespriests nāves sods, izlemj tiesa. Ja tiesa neuzskata par iespējamu piemērot noilgumu, nāves sods tiek aizstāts ar brīvības atņemšanu.

(LPSR KK 46.p.3.d.)

NOILGUMA PĀRTRAUKŠANA

Noilgums tiek pārtraukts, ja notiesātais izvairās no soda izciešanas. (KK 46.p.II d.)

VAI

Noilgums tiek pārtraukts, ja līdz noilguma termiņu notecēšanai notiesātais izdara jaunu noziegumu, par kuru tiesa piespriedusi brīvības atņemšanas sodu uz laiku, ne mazāku par vienu gadu, nometinājumu vai izsūtījumu uz laiku, ne mazāku par trim gadiem.

/ LPSR KK 46.p.III d./

Ja notiesātais izvairījies no soda izciešanas, noilgumu sāk skaitīt no tā brīža, kad viņš ierodas izciest sodu, vai no brīža, kad notiesātais tiek aizturēts.

Ja notiesātais izdaries jaunu noziegumu, noilgumu sāk skaitīt no tā izdarīšanas brīža.

Notiesājošais kriminālsprindums nav izpildāms, ja no tā taisīšanas laika pagājuši piecpadsmit gadi, un noilgums nav pārtraucis jauns noziegums.

ATBRĪVOŠANA NO SODA SAKARĀ AR TO, KA NOZIEGUMU IZDARĪJUŠĀS PERSONAS NEVAR UZSKATĪT PAR SABIEDRISKI BĪSTAMĀM (LPSR KK 47.p.10)

Personas, kas izdarījušas noziegumus,
.v a r atbrīvot no s o d a:

sakarā ar vainīgā turpmāko
nevainojamo uzvešanos un godīgo
attieksmi pret darbu

šo personu lietas iztiesāšanas
laikā nevar uzskatīt par sabied-
riski bīstamu

š ā d o s g a d ī j u m o s :

tiesa rīcības sēdē izbeidz lietu
saskaņā ar Latv.PSR KPK 236.pantu

v a i

tiesa taisa notiesājošu spriedumu,
nepiespriežot sodu saskaņā ar
Latv.PSR KPK 304.panta II daļu

NOSACĪTA PIRMSTERMĪNA ATBRĪVOŠANA NO SODA UN SODA AIZSTĀŠANA AR VIEGLĀKU SODU (LATVIJAS PSR KK 50. PANTS)

Personu var pirms termiņa nosacīti atbrīvot no soda vai aizstāt soda neizciesto daļu ar vieglāku sodu, pastāvot šādiem nosacījumiem:

Persona notiesāta ar

- 1/ brīvības atņemšanu;
- 2/ nosacīti notiesāta ar brīvības atņemšanu, obligāti iesaistot darbā;
- 3/ nomatinājumu;
- 4/ izsūtījumu;
- 5/ labošanas darbiem;
- 6/ nosūtīšanu uz disciplināro bataljonu.

Personu atbrīvota no brīvības atņemšanas vietām, obligāti iesaistot darbā.

Persona izcietusi ne mazāk par:

- 1/ pusi,
 - 2/ divām trešdaļām vai
 - 3/ trīs ceturtdaļām
- no tiesas piespriedē soda - atkarībā no izdarītā nozieguma smaguma.

Personas ar priekšzīmīgu uzvešanos un godīgu attieksmi pret darbu ir pierādījuši savu labveselību.

PIESPRIESTĀ SODA DAĻAS IZCIEŠANA

Persona izcietusi ne mazāk par :
1/pusi ; 2/divām trešdaļām ;
3/trīs ceturtdaļām no tiesas
piesprieštā soda-atkarībā no
noziedzuma smaguma

Nosacītu pirmtermiņa atbrīvošanu no soda vai neizciestās soda daļas aizstāšanu ar vieglāku sodu var piemērot, kad notiesātais faktiski izcietis ne mazāk kā pusi no tiesas noteiktā soda, ja likums neprasa, lai notiesātais faktiski izciestu ne mazāk kā divas trešdaļas no noteiktā soda, un ja likums neprasa, lai notiesātais faktiski izciestu ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no noteiktā soda.

Nosacītu pirmtermiņa atbrīvošanu no soda vai neizciestās soda daļas aizstāšanu ar vieglāku sodu var piemērot, kad notiesātais faktiski izcietis ne mazāk kā divas trešdaļas no noteiktā soda :

1/ ja viņš notiesāts ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par trim gadiem ;
2/ ja viņš par tišu noziegumu jau agrāk izcietis sodu brīvības atņemšanas vietās un pirms sodamības dzēšanas vai noņemšanas izdarījis jaunu tišu noziegumu, par ko viņš notiesāts ar brīvības atņemšanu ;

3/ ja viņš soda izciešanas laikā brīvības atņemšanas vietā izdarījis tišu noziegumu, par ko notiesāta ar brīvības atņemšanu, u n ja likums neprasa, lai notiesātais faktiski izcietu ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no noteiktā soda

Nosacītu pirmtermiņa atbrīvošanu no soda vai neizciestās soda daļas aizstāšanu ar vieglāku sodu var piemērot, kad notiesātais faktiski izcietis ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no noteiktā soda :

1/ ja viņš notiesāts pēc Latv.PSR KK 72.panta; 72. panta; 82. panta II daļas; 83. panta III daļas; 89. panta; 87. panta II daļas un 141. panta II un III daļas; 121. panta III daļas; 164. panta II daļas; 164. panta II daļas un 165. panta II daļas; 186. panta; 204. panta III daļas; 214. panta; 219. panta III daļas un 222. panta II daļas; 222. panta II un III daļas;

2/ ja viņš agrāk par tišu noziegumu bijis notiesāts ar brīvības atņemšanu un viņam bija piemērota nosacīta pirmtermiņa atbrīvošana no soda vai neizciestās soda daļas aizstāšana ar vieglāku sodu, un ja viņš pirms neizciestā soda laika izbeigšanas izdarījis jaunu tišu noziegumu, par ko notiesāts ar brīvības atņemšanu, u n ja likums neprasa, lai notiesātais faktiski izciestu ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no noteiktā soda.

MĀRĪBA, KĀDĀ JĀNĒSĀKA NOSACĪTA PIRMSTERMIŅĀ ATBRĪVOŠANA NO SODA UN SODA AIZSTĀŠANA AR VIEGLĀKU SODU

Nosacīti pirmstermiņa atbrīvošanu no soda un soda neizciešanas daļas aizstāšanu ar vieglāku sodu izdara rajona (pilsētas) tautas tiesa pēc soda izpildes vietas uz iestādes, kur pārzina soda izpildi, un rajona darbaļaužu deputātu komitejas Novēlējuma komisijas iesnieguma pamatā, bet personām, kas nosacīti atbrīvotas no brīvības atņemšanas vietām, obligāti jāsaista darbā, nosacīti atbrīvotas no brīvības atņemšanas vietām, obligāti jāsaista darbā, arī pēc notiesāšanas darba vietas administrācijas vai sabiedrisko organizāciju kopēšanas iesnieguma.

Nosacīti pirmstermiņa atbrīvošanu no soda un neizciešanas daļes aizstāšanu ar vieglāku sodu personām, kas izcieš sodu disciplinārā bataljonā, piemēro tiesa, kur notiesātais izcieš sodu, disciplinārā bataljona pavalnieka iesnieguma.

Nosacīti pirmstermiņa atbrīvojot notiesāto no soda vai aizstājot viņam sodu ar vieglāku sodu, viņu var atbrīvot arī no papildsodiem - nometinājuma, izsūtījuma, tiesības atņemšanas ierēmt noteiktus amatus vai tiesības atņemšanas uz zināmu nodarbošanos.

Piemērojot nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda vai neizciešanas daļes aizstāšanu ar vieglāku sodu, tiesa var konkrētam darbaļaužu kolektīvam ar tā piekrišanu uzlikt par pienākumu pārraudzīt nosacīti pirmstermiņa atbrīvoto personu, tiesas noteiktā soda neizciešanas daļes laikā vai pārraudzīt personu, kam neizciestā soda daļa aizstāta ar vieglāku sodu, un veikt tās audzināšanas darbu.

Aizstājot neizciesto brīvības atņemšanas soda daļu ar nometinājumu, izsūtījumu vai labošanas darbiem, tie nosakāmi tā laika ietvaros, ko likums paredz šiem soda veidiem, un tie nedrīkst pārsniegt neizciesto brīvības atņemšanas laiku.

NOSACĪTAS PIRMSTERMIŅA ATBRĪVOŠANAS NO SODA JURIDISKĀS SEKAS (LPSR KK 50.p.)

Ja persona, kam bijusi piemērota nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana, neizciestās soda daļas laikā neizdara jaunu noziegumu, viņai neizciestā soda daļa nekad nav jāizcieš.

Ja persona, kam bijusi piemērota nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana, neizciestās soda daļas laikā izdara jaunu noziegumu aiz neuzmanības vai arī jaunu tišu noziegumu, par kuru viņa notiesā ar sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, tad viņai neizciestā soda daļa nekad nav jāizcieš.

Ja persona, kam bijusi piemērota nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana, neizciestās soda daļas laikā izdara tišu noziegumu, par kuru to notiesā ar brīvības atņemšanu, tiesa nosaka viņai sodu pēc Latv. PSR KK 59.pantā paredzētajiem noteikumiem, t.i., jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno soda daļu, kas nav izciesta pēc iepriekšējā sprieduma (Latv.PSR KK 50.p. II daļā)

SACĪTAS PIRMSTERMĪNA ATBRĪVOŠANAS NO 1 UN SODA AIZSTĀŠANAS AR VIEGLĀKU ODU NEPIEMĒROŠANA (LATVIJAS PSR KK 50¹p.)

Nosacīta pirmstermīna atbrīvošana no soda un soda aizstāšana ar
vieglāku sodu n a v piemērojama :

sevišķi bīstamam
indivīdam

Personai, kas notiesāta par
sevišķi bīstamu valsts no-
ziegumu (59.-68.panti)

Personai, kas notiesāta
par tišu slepkavību pa-
stiprinošos apstākļos
(99.pants, 229.panta
3.punkts, kā arī 72.,
72^I un 186.^Ipanti, ja
minētajos pantos pare-
dzētie nodarījumi saīs-
tīti ar tišu slepkavību
pastiprinošos apstākļos)

Personai, kam nā-
ves sods aizstāts
ar brīvības atņem-
šanu apzēģošanas
vai amnestijas
kārtībā.

NOSACĪTA ATBRĪVOŠANA NO BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS VIETĀM, NOTIESĀTO OBLIGĀTI IESAISTOT DARBĀ (LATVIJAS PSR KK 50.² p. 1. un 1d.)

Personām, kas izcieš sodu brīvības atņemšanas vietās, var piemērot nosacītu atbrīvošanu no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā, pastāvot šādiem nosacījumiem:

Persona, kas izcieš sodu brīvības atņemšanas vietā, ir pilngadīga

Persona, kas izcieš sodu brīvības atņemšanas vietā, ir darba spējīga

Persona izcieš sodu labošanas darbu kolonijās un cietumā.

Nevar piemērot nosacītu atbrīvošanu no brīvības atņemšanas vietām, ja persona izcieš brīvības atņemšanas sodu no metinājuma kolonijās personām, kas izdarījušas noziegumus aiz neuzmanības, kā arī no metinājuma kolonijās

Personas tālaka labošanās un pāraudzināšana iespējama, neizolējot viņu no sabiedrības, taču realizējot uzraudzību pār to

Persona izcietusi ne mazāk par:
1) vienu trešdaļu;
2) pusī;
3) divām trešdaļām;
4) trīs ceturtdaļām no noteiktā soda - atkarībā no izdarītā nozieguma smaguma un citiem apstākļiem;

PIESPRIESTĀ SODA DAĻAS IZCIEŠANA

Nosacītu atbrīvošanu no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā, var piemērot, ja viņš notiesāts uz laiku līdz desmit gadiem, ņemot vērā un ja viņš faktiski izcietis ne mazāk kā vienu trešdaļu no noteiktā soda.	Nosacītu atbrīvošanu no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā, var piemērot, ja viņš notiesāts uz laiku, ilgāku par desmit gadiem, un faktiski izcietis ne mazāk kā <u>pusi</u> no noteiktā soda.	Nosacītu atbrīvošanu no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā, var piemērot, ja viņš notiesāts pēc KK 72.p., 72.p., 82.p., II d., 83.p., III d., 89.p., 87.p., III d., 141.p., II un III d., 121.p., III d., 164.p., II d., 164.p., II d., 165.p., III d., 186.p., 204.p., III d., 214.p., 219.p., III d., 222.p., II d., 222.p., II un III d., vai agrāk viņam bija piemērota pirmtermiņa atbrīvošana no brīvības atņemšanas un viņš neizcietā soda laikā izdarījis jaunu tīšu noziedzumu, par ko notiesāts ar brīvības atņemšanu, un faktiski izcietis ne mazāk par divām trešdaļām no noteiktā soda.	Nosacītu atbrīvošanu no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā, var piemērot, kad viņš faktiski izcietis ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no noteiktā soda, ja viņš: 1) atzīts par sevišķi bīstamu recidivistu; 2) notiesāts par sevišķi bīstamu valsts noziedzumu; 3) notiesāts par tīšu slepkavību pastiprinātos apstākļos (99.p., 229.p., III p., 72.p., 72.p., 186.p.); 4) ja viņam naves soda aizstāts ar brīvības atņemšanu spīdzināšanas vai amnestijas kārtībā.
--	---	---	---

KĀRTĪBA, KĀDĀ JĀNOSAKA NOSACĪTA ATBRĪVOŠANA NO BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS VIETĀM, NOTIESĀTO OBLIGĀTI IESAISTOT DARBĀ

Nosacītu atbrīvošanu no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā, tiesa piemēro vietā, kur notiesātais izcieš sodu, pēc iestādes, kas pārzina soda izpildi, un vietējās darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas Novērošanas komisijas kopēja iesnieguma. (Latv. PSR KK 50. p. III d.)

Iesniegumu, nepieprasot krimināllietu, izskata tiesas sēdē, kurā piedalās prokurors, kā arī Novērošanas komisijas pārstāvis, iestādes, kas pārzina soda izpildi, pārstāvis un notiesātais.
(Latv. PSR KPK 365. I p. II d.)

Ja tiesa noraidījis iesniegumu, to var atkārtot pēc sešiem mēnešiem.

(Latv. PSR KPK 365. I p. III d.)

NOSACĪTAS ATBRĪVOŠANAS NO BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS VIETĀM, NOTIESĀTO OBLIGĀTI IESAISTOT DARBĀ, NEPIEMĒROŠANA (LATVIJAS PSR KK 50.² p 4d.)

Nosacīta atbrīvošana no brīvības atņemšanas vietām, notiesāto obligāti iesaistot darbā, nav piemērojama:

Personām, kam līdztekus sodam par izdarīto noziegumu tiek noteikta piespiedu ārstēšana pret alkoholismu vai narkomāniju, kas nav izgājušas veneriskas slimības ārstēšanas pilnu kursu.

Notiesātajiem ārvalstniekiem un bezpavalstniekiem.

Personām, kas sistemātiski vai ļaunprātīgi pārkāpj soda izciešanas režīma prasības.

NOSACĪTAS ATBRĪVOŠANAS NO BRĪVĪBAS ATŅEMŠANAS VIETĀM, NOTIESĀTO OBLIGĀTI IESAISTOT DARBĀ, JURIDISKĀS SEKAS

Ja nosacīti atbrīvotais no brīvības atņemšanas laikā, kad viņš obligāti iesaistīts darbā, neizdara jaunu noziegumu, viņam brīvības atņemšanas sods nav jāizcieš.

Ja nosacīti atbrīvotais no brīvības atņemšanas laikā, kad viņš obligāti iesaistīts darbā, izdara jaunu noziegumu aiz neuzmanības vai jaunu tišu noziegumu, par kuru viņu notiesā ar sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, viņam brīvības atņemšanas sods, no kura viņš bijis nosacīti atbrīvots, nav jāizcieš.

Ja nosacīti atbrīvotais laikā, kad viņš obligāti iesaistīts darbā, izdarījis tišu noziegumu, par kuru viņu notiesā ar brīvības atņemšanu, tiesa nosaka viņam sodu pēc Latv.PSR KK 39.pantā paredzētiem noteikumiem, t.i., jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno no izcieto brīvības atņemšanas sodu (Latv.PSR KK 50.²p.VI d.).

**NOSACĪTA PIRMSTERMIŅA ATBRĪVOŠANA NO SODA
UN SODA AIZSTĀŠANA AR VIEGLĀKU SODU PER-
SONĀM, KAS IZDARĪJUŠAS NOZIEGUMU PIRMS AS-
TŌNPADSMIT GADU VECUMA SASNIEGŠANAS
(LPSR KK 51.p.)**

Notiesātajiem par noziegumiem, kurus tie izdarījuši pirms astoņpadsmit gadu vecuma sa-
sniegšanas, var piemērot nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda un neizciestās soda daļas
aizstāšanu ar vieglāku sodu, pastāvot šādiem nosacījumiem :

Persona notiesāta
brīvības atņem-
šanai vai labošanas
darbiem

Notiesātā persona ar
priekšzīnīgu uzvešanos
un godīgu attieksmi
pret darbu un mācībām
pierādījusi savu labošanos

Notiesātā persona faktiski izcietusi ne mazāk kā
1) vienu trešdaļu ; 2) pusi ; 3) divas trešdaļas
no spriedumā noteiktā soda, atkarībā no izdarītā
nozieguma sabiedriskās bīstamības pakāpes

PIESPRIESTĀ SODA DAĻAS IZCIEŠANA

1/3

Nosacītu pirmtermiņa atbrīvošanu no soda vai neizcietās soda daļas aizstāšanu ar vieglāku sodu var piemērot notiesātajiem par noziegumu, kas izdarīts pirms astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas, pēc tam, kad viņi jau faktiski izcietuši ne mazāk kā vienu trešdaļu no noteiktā soda, ja likumā nav paredzēta puses no noteiktā soda izciešana vai divu trešdaļu no noteiktā soda izciešana.

1/2

Nosacītu pirmtermiņa atbrīvošanu no soda vai neizcietās soda daļas aizstāšanu ar vieglāku sodu var piemērot pēc tam, kad tās faktiski izcietušas ne mazāk kā pusi no noteiktā soda, personām:

- 1) kas notiesātas ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne mazāku par pieciem gadiem, kurš izdarīts pirms astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas;
- 2) kas par tišu noziegumu agrāk izcietušas sodu brīvības atņemšanas vietās un pirms sodamības dzešanas vai noņemšanas, nesasniedzot astoņpadsmit gadu vecumu, izdarījušas jaunu tišu noziegumu, par ko tās notiesātas ar brīvības atņemšanu;
- 3) kas pirms astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas, izciešot sodu brīvības atņemšanas vietās, izdarījušas tišu noziegumu, par ko tās notiesātas ar brīvības atņemšanu, ja likumā nav paredzēta puse no noteiktā soda izciešana vai divu trešdaļu no noteiktā soda izciešana.

2/3

Nosacītu pirmtermiņa atbrīvošanu no soda vai neizcietās soda daļas aizstāšanu ar vieglāku sodu var piemērot pēc tam, kad tās faktiski izcietušas ne mazāk kā divas trešdaļas no noteiktā soda, personām:

- 1) kuras agrāk par tišu noziegumu bijušas notiesātas ar brīvības atņemšanu un kurām bija piemērota nosacīta pirmtermiņa atbrīvošana no soda vai neizcietās soda daļas aizstāšana ar vieglāku sodu, ja šīs personas pirms astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas un pirms neizcietā soda laika izbeigšanās izdarījušas jaunu tišu noziegumu, par ko tās notiesātas ar brīvības atņemšanu;
- 2) kuras notiesātas par noziegumiem, kas izdarīti pirms astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanas un paredzēti šādos Latv. PSR KK pantos: 72., 87. p. II d., 141. p. II un III d., 99., 121. p. III d., 186., 204. p. III d., 214. p. 219. p. III d., ja likumā nav paredzēta divu trešdaļu no noteiktā soda izciešana.

ĀRTĪBA, KĀDĀ JĀNOSĀKA NOSACĪTA PIRMSTERMIŅĀ ATBRĪVOŠANA NO SODA UN SODA AIZSTĀŠANA AR VIEGLĀKU SODU PERSONĀM, KAS IZDARĪJUŠAS NO- VIEGUMU PIRMS ASTONPĀDSMIT GADU VECUMA SASNIEGŠANAS

Nosacītu pirmstermiņa atbrīvo-
šanu no soda un neizciestās
soda daļas aizstāšanu ar vieg-
lāku sodu rajona (pilsētas)
tiesa piemēro vietā, kur no-
tiesātais izcieš sodu.

Iesniegumu, nepieprasot krimi-
nāllietu, izskata tiesas sēdē,
kurā piedalās prokurors, kā arī
Nepilngadīgo lietu komisijas vai
Novērošanas komisijas pārstāvis
un iestādes, kas pārzina soda
izpildi, pārstāvis un notiesātais.

Ja tiesa noraidījusi iesniegu-
mu, to atkārtot var pēc sešiem
mēnešiem.

Aizstājot neizciesto brīvības
atņemšanas soda daļu ar la-
bošanas darbiem, tie nosakāmi
tā laika ietvaros, ko likums
paredz šim soda veidam, un
tie nedrīkst pārsniegt neiz-
ciesto brīvības atņemšanas
laiku. (Latv. PSR KK 51.p.VII d.)

Pamats lietas izskatīšanai tiesā par pirmster-
miņa atbrīvošanu ir iestādes, kura pārzina soda
izpildi, un vietējās darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas Nepilngadīgo lietu komisijas
vai Novērošanas komisijas kopīgs iesniegums.

(Latv. PSR KPK 366.p.)

Tiesā savā lēmumā par nosacītu pirmstermiņa at-
brīvošanu vai neizciestās soda daļas aizstāšanu
ar vieglāku sodu var uzdot konkrētam darbaļau-
žu kolektīvam vai personai ar to piekrišanu pār-
raudzīt nosacīti pirmstermiņa atbrīvoto personu
tiesas noteiktā soda neizciestās daļas laikā vai
pārraudzīt personu, kam neizciestā soda daļa aiz-
stāta ar vieglāku sodu, un veikt tās audzināšanas
darbu.

PERSONU, KAS IZDARĪJUŠAS NOZIEGUMU PIRMS ASTONPADSMIT GADU VECUMA SASNIEGŠANAS, NOSACĪTAS PIRMSTERMĪNĀ ATBRĪVOŠANAS NO SODA JURIDIŠKĀS SEKAS (LPSR KK 51.p.)

Ja persona, kam pirms astonpadsmit gadu vecuma sasniegšanas bijusi piemērota nosacīta pirmstermīna atbrīvošana, neizciestās soda daļas laikā neizdara jaunu noziegumu, neizciestā soda daļa nekad nav jāizciest.

Ja persona, kam pirms astonpadsmit gadu vecuma sasniegšanas bijusi piemērota nosacīta pirmstermīna atbrīvošana, neizciestās soda daļes laikā izdara : 1) jaunu noziegumu aiz neuzmanības vai pat 2) jaunu tišu noziegumu, par kuru viņu notiesā ar sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, tad neizciestā soda daļa pēc iepriekšējā sprieduma nekad nav jāizciest.

Ja persona, kam pirms astonpadsmit gadu vecuma sasniegšanas bijusi piemērota nosacīta pirmstermīna atbrīvošana, neizciestās soda daļes laikā izdara jaunu tišu noziegumu, par kuru to notiesā ar brīvības atņemšanu, tiesa nosaka tai sodu pēc Latv.PSR KK 39.pantā paredzētajiem noteikumiem, t.i., tieši jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno soda daļu, kas nav izciesta pēc iepriekšējā sprieduma.

ATBRĪVOŠANA NO SODA IZCIEŠANAS SLIMĪBAS DĒĻ

PERSONAS ATBRĪVOŠANA NO SODA IZCIEŠANAS

Persona, kas pēc sprieduma taisīšanas vai soda izciešanas laikā saslimusi ar gara slimību, kas tai atņēmusi iespēju apzināties savu darbību vai to vadīt, atbrīvojama no soda izciešanas. Šai personai var piemērot medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus, bet pēc izveseļošanās tai var likt izciest sodu, pamot vērtā izdarītā nozieguma smagumu, notiesātā personību, saslimšanas raksturu un izciesto soda laiku.

/ Latv.PSR KK 52.p.I d. /

PERSONU TIESA VAR ATBRĪVOT NO SODA IZCIEŠANAS

Ja persona, kura izcieš brīvības atņemšanas, noņemšanas, izsūtījuma, labošanas darbu sodu vai kuru tur disciplinārā bataljonā, saslimst ar citu smagu, neārstējamu slimību, tad tiesa to var atbrīvot no turpmākās soda izciešanas likumā paredzētajā kārtībā.

/ Latv.PSR KK 52.p.II d. /

ATBRĪVOŠANA NO SODA IZCIEŠANAS SAKARĀ AR SASLIMŠANU AR GARA SLIMĪBU (LPSR KK 52.p. 1 d.)

Persona, kas pēc sprieduma taisīšanas vai soda izciešanas laikā saslimusi ar gara slimību, kas tai atņēmusi iespēju apzināties savu darbību vai to vadīt, atbrīvojama no soda izciešanas.

ATBRĪVOŠANAS JURIDISKĀS SEKAS :

Sādei personai var piemērot medicīniska raksture piespiedu līdzekļus, kas paredzēti Latv.PSR KK 55.pantā.

Laiks, kurā piemēro medicīniska rakstura piespiedu līdzekli, ieskaitāms soda laikā.

Pēc izvešēšanas viņai var likt izciest sodu, pamot verā :

- 1) izdarītā nozieguma smagumu ;
- 2) notiesāta personību ;
- 3) saslimšanas raksturu ;
- 4) izcieto soda laiku.

KĀRTĪBA, KĀDĀ GARA SLIMA PERSONA ATBRĪVOJAMA NO SODA IZCIEŠANAS (LPSR KPK 364.)

Rejona (pilsētas) tautas tiesa pēc soda izciešanas vietas uz prokurora vai iestādes, kas pārzina soda izpildi, priekšlikuma, pamatojoties uz ārstu komisijas atzinumu, kura darbojusies ne mazāk kā trīs ārstu sastāvā (obligāti piedaloties šīs komisijas pārstāvim tiesas sēdē) var pieņemt lēmumu :

par notiesāta ievietošanu speciālā psihiatriskā vai citā slimnīcā, kur ir attiecīgs režīms vai

par notiesāta atbrīvošanu no tālākas soda izciešanas.

Ja ar psihisku slimību saslimis notiesātais, kam piespriesti labošanas darbi, tiesa vienmēr pieņem lēmumu par viņa atbrīvošanu no tālākas soda izciešanas.

**ATBRĪVOŠANA NO SODA IZCIEŠANAS SAKARĀ AR
SASLIMŠANU AR CITU (NE PSIHISKU) SMAGU NE-
ĀRSTĒJAMU SLIMĪBU (LPSR KK 52. p. II d.)**

Ja persona, kura izcieš brīvības atņemšanas sodu, nometinājumu, izsūtījumu, labošanas darbu sodu vai kuru tur disciplinārajā bataljonā, saslimst ar citu, ne psihisku, smagu, neārstējamu slimību, tad tiesa to v a r atbrīvot no turpmākas soda izciešanas.

**ĀRTĪBA, KĀDĀ SLIMA PERSONA AR CITU (NE
PSIHISKU) SMAGU NEĀRSTĒJAMU SLIMĪBU AT-
BRĪVOJAMA NO SODA IZCIEŠANAS (LPSR KPK 364. p.)**

Rajona (pilsētas) tautas tiesa pēc soda izciešanas vietas uz prokuroļa vai iestādes, kas pārzina soda izpildi, priekšlikumu, pamatojoties uz ārstu komisijas atzinumu, kura darbojusies ne mazāk kā trīs ārstu sastāvā (obligāti piedaloties šīs komisijas pārstāvim tiesas sēdē), var pieņemt lēmumu :

ar notiesātā ievietošanu slimnīcā, kur ir attiecīgs režīms

ar notiesātā atbrīvošanu no tālākas soda izciešanas.

Izlemjot jautājumu par to personu atbrīvošanu no tālākas soda izciešanas, kas saslimušas ar smagu slimību (izņemot psihisku), tiesa var vērtēt izdarīta noziedzīga nodarījuma smagumu, notiesātā personu un citus apstākļus.

Ja ar smagu (ne psihisku) slimību saslinis notiesātais, kam piespriesti labošanas darbi, tiesa vienmēr pieņem lēmumu par viņa atbrīvošanu no tālākas soda izciešanas.

ATBRĪVOŠANA NO SODA UN SODA MĪKSTINĀŠANA AMNESTIJAS UN APŽĒLOŠANAS KĀRTĪBĀ

AMNESTIJA

Amnestija ir PSR Savienības vai savienoto republiku augstāko valsts varas orgānu akti, kas pilnīgi vai daļēji atbrīvo amnestijas aktā uzskaitīto noziegumu izdarījušo personu kategorijas no kriminālatbildības vai piespriešotā soda vai arī mīkstina tām sodu, aizstājot piespriešotā sodu ar vieglāku, kā arī noņem sodāmību.

Amnestijas aktus izdod PSRS vai savienoto republiku Augstākās Padomes.

SKAT. PIELIKUMU N:3

APŽĒLOŠANA

Apžēlošana ir PSR Savienības vai savienoto republiku augstāko valsts varas orgānu akti, kas pilnīgi vai daļēji atbrīvo no soda, mīkstina sodu vai noņem sodāmību apžēlošanas aktā minētai personai vai vairākām individuāli uzskaitītām personām.

Apžēlošanas aktus izdod PSRS Augstākās Padomes Prezidijs vai savienotās republikas Augstākās Padomes Prezidijs.

SODĀMĪBAS DZĒŠANA UN NONĒMŠANA

SODĀMĪBAS DZĒŠANA UN NONĒMŠANA

SODĀMĪBAS JĒDZIENS

S o d ā m ī b a ir notiesājoša sprieduma, ar kuru vainīgai personai piespriests sods, tiesiskās sekas. Par sodītu šāda personauzskatāma ne vien soda izciešanas laikā, bet arī Latv.PSR KK 54.panta I daļas 1.-6.punktos paredzētajā laikā pēc soda izciešanas.

SODĀMĪBAS KRIMINĀLTIESISKĀS SEKAS

Personu, kurai ir sodāmība, ja tā izdarā jaunus noziegumu vai jaunu noziegumu Latv. PSR KK 24.p. paredzētos gadījumos, var atzīt par sevišķi bīstamu recidivistu.	Atsevišķos KK paredzētos gadījumos agrākā sodāmība par tādu pašu noziegumu ir jaunā nozieguma kvalificējošā pazīme, kas jāņem vērā pie jaunā nozieguma kvalifikācijas (pieņemam, KK 150.p.II d)	Agrākā sodāmība par tādu pašu noziegumu vai vienveidīgu noziegumu var būt jaunā nozieguma kvalificējošā pazīme (vienāda vai vienveidīga atkārtotība), kas jāņem vērā pie jaunā nozieguma kvalifikācijas (pieņemam, KK 85.p.II d., 139.p.II d.).	Agrākā sodāmība var būt atbilstību pastiprinoša pazīme, nosakot sodu par jaunizdarītu noziegumu (KK 37.p. 1.punkts), ja tā nav kvalificējošā pazīme (KK Sevišķās daļas pantos).	Agrākā sodāmība ar brīvības atņemšanu ietekmē labošanas darbu un audzināšanas darbu kolonijas izvēli. (KK 23.p.)	Personai, kurai ir sodāmība, nevar piemērot no tiesāšanu ar brīvības atņemšanu, notiesāto obligāti iesaistot darbā. 1 (KK 24.p.)	Personu, kurai ir sodāmība par agrāk izdarīto noziegumu, nevar nodot sabiedriskajā galvojumā.	Personu, kurai ir sodāmība par agrāk izdarīto noziegumu, nevar par jaunu noziegumu atbrīvot no kriminalatbildības, nododot lietu biedru tiesai.
---	---	---	---	--	--	---	---

SODĀMĪBAS DZĒŠANAS UN NOŅEMŠANAS JĒDZIENS

Sodāmības dzēšana un noņemšana ir personas, kurai ir sodāmība, atzīšana par nesodītu un ar sodāmību saistītu krimināltiesisku seku anulēšana.

SODĀMĪBAS DZĒŠANAS VAI NOŅEMŠANAS KRIMINĀLTIESISKĀS SEKAS:

Dzēstu vai noņemtu sodāmību nevar uzskatīt par atbildību pastiprinošu apstākli, kvalificējot jaunu noziegumu kā atkārtotu (piemēram, pēc KK 85.panta II daļas vai kā tādu, ko izdarījusi persona, kas jau agrāk sodīta par tādu pašu noziegumu (piemēram, KK 150.panta II daļa).

Dzēstu vai noņemtu sodāmību nevar uzskatīt par atbildību pastiprinošu apstākli, nosakot sodu par jaunu noziegumu.

(KK 39.panta I.punkts)

Sodāmību, kas dzēsta vai noņemta, nevar būt pamats personas atzīšanai par sevišķi bīstamu recidivistu (KK 24.pants).

Sodāmība, kas dzēsta vai noņemta, nevar ietekmēt nosacītas notiesāšanas ar brīvības atņemšanu piemērošanu, notiesāto obligāti iesaistot darbā, kā arī personas nodošanu sabiedriskajā galvojumā un lietas nodošanu izskatīšanai biedru tiesā.

(KK 24.^I p., 48.p.,
49.p.)

SODĀMĪBAS DZĒŠANAS BŪTĪBA UN NOSACĪJUMI

Sodāmības dzēšana ir personas, kas bijusi notiesāta par izdarītu noziegumu un izcietusi sodu, automātiska atzīšana par nesodītu, pastāvot likumā paredzētajiem nosacījumiem.

Automātiskas sodāmības dzēšanas (automātiskas sodāmības anulēšanas) likumā paredzētie nosacījumi (KK 54.pants):

Piespriestā soda izciešana vai faktiskā atbrīvošana no soda pirms termiņa

Likumā paredzētā pārbaudes laika noteicējums

Jauna nozieguma neizdarīšana likumā paredzētā pārbaudes laikā

1 gada noteicējums paredzēta personā, kas notiesāta ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par sešiem gadiem, bet ne ilgāku par desmit gadiem.

5 gadu noteicējums paredzēts personām, kas notiesātas ar brīvības atņemšanu uz laiku, ilgāku par 3 gadiem, bet ne ilgāku par 6 gadiem.

3 gadu noteicējums paredzēts personām, kas notiesātas ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem, nometinājumu vai izsūtījumu.

1 gada noteicējums paredzēts personām, kas notiesātas ar sabiedrisko nopelnu, naudas sodu, atbrīvošanu no amata, tiesību atņemšanu iepriekš noteiktus amatus vai tiesību atņemšanu uz zināmu nodarbošanos vai kas notiesātas ar labošanas darbiem.

Uzreiz par nesodītām atzīstamas personas, kas izcietušas sodu disciplinārajā bataljonā, virssardze, nosacīti notiesātas personas, ja tās pārbaudes laikā neizdara jaunu noziegumu, personas, kas nosacīti notiesātas ar brīvības atņemšanu, obligāti iesaistot darbā, ja tās laikā, kad obligāti iesaistītas darbā, neizdara jaunu noziegumu vai netika osutītas uz brīvības atņemšanas vietām soda izciešanai.

Ja persona likumā noteiktajā kārtībā pirms termiņa atbrīvota no soda, tad sodāmības dzēšanas termiņu sķēts no brīža, kad tā atbrīvota no soda (priekšsoda un pildsoda) izciešanas.

Ja persona, kas izcietusi sodu, pirms sodāmības dzēšanas termiņa izbeigšanas izdara jaunu noziegumu, sodāmības dzēšanas termiņš tiek pārtraukts. Persona atzīstama par sodītu par abiem noziegumiem, kamēr nav noteicējis sodāmības dzēšanas termiņš par smagāko no tiem.

SODĀMĪBAS NONEMŠANAS BŪTĪBA UN NOSACĪJUMI

Sodāmības noņemšana ir personas, kas bijusi notiesāta par izdarītu noziegumu un izcietusi sodu, atzīšana par nesodītu ar tiesas lēmumu.

Sodāmības noņemšanas ar tiesas lēmumu nosacījumi:

Tiesas lēmumu sodā-
ba var noņemt perso-
na, kas notiesāta ar
sodāmības atņemšanu uz
ilgāku par desmit
gadiem, un sevišķi bīsta-
mām recidivistiem.

Likumā paredzētā pār-
baudes laika - 8 ga-
du noteikums no soda
(pamatsoda un papild-
soda) izciešanas die-
nas.

Jauna nozieguma ne-
izdarišana likumā pre-
dzētā pārbaudes laikā.

Tiesas konstatējums, ka
notiesātais labojies un
nav nepieciešams uzskā-
tīt viņu par sodītu.

SODĀMĪBAS PIRMSTERMIŅA NOŅEMŠANAS BŪTĪBA UN NOSACĪJUMI

Sodāmības pirmstermiņa noņemšana ir personas, kas bijusi notiesāta par izdarītu noziegumu un izcietusi sodu, atzīšana par nesodītu ar tiesas lēmumu pirms sodāmības dzēšanai un noņemšanai likumā paredzētā laika notecēšanas.

Sodāmības pirmstermiņa noņemšanas nosacījumi (Latv.PSR KK 54.pants) :

Persona bij. si notiesāta un izcietusi brīvības atņemšanas sodu.

Nav notecējuši likumā paredzētie pārbaudes termiņi sodāmības dzēšanai un noņemšanai.

Persona pēc soda izciešanas priekšzīmīgi uzvedusies un godīgi strādājusi, ar to pierādot savu labošanos.

Sodītās personas darba vietas vai dzīves vietas sabiedriskās organizācijas iugums tiesai par sodāmības pirmstermiņa noņemšanu.

Sodāmības pirmstermiņa noņemšana iespējama arī amnestijas un apžēlošanas kārtībā.
Šādos gadījumos nekādi nosacījumi sodāmības pirmstermiņa noņemšanai nepastāv.

MEDICĪNISKA UN AUDZINOŠĀ RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKLĪ

MEDICĪNISKA RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKĻI, KO PIEMĒRO NEPIESKAITĀMĀM PERSONĀM

Personām, kuras izdarījušas sabiedriski bīstamu nodarījumu, būdamas nepieskaitāmības stāvoklī, vai izdarījušas šādu nodarījumu, būdamas pieskaitāmības stāvoklī, bet pirms sprieduma taisīšanas vai soda izciešanas laikā saslimušas ar gara slimību, kas atpēmusi tām iespēju apzināties savu darbību un to vadīt, pēc tiesas lēmuma var piemērot šādus medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus :

Ievietošana vispārīgā psihiatriskā slimnīcā

Ievietot vispārīgā psihiatriskā ārstniecības iestādē tiesas var garā slimo, kas pēc sava psihiskā stāvokļa un izdarītā sabiedriski bīstamā nozieguma rakstura jātur slimnīcā un jāārstē piespiedu kārtā.

(Latv.PSR KK 55.p.III d.)

Medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu izbeidz vai tos groza tiesa pēc ārstniecības iestādes atzinuma, ja attiecīgā persona izvesēlojusies vai saslimšanas raksturs grozījies tik tāl, ka nav nepieciešams šādus līdzekļus piemērot.

Ja tiesa neatzīst par nepieciešamu piemērot garā slimajam medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus, kā arī gadījumā, ja šādu līdzekļu piespiedu piemērošana izbeigta, tiesa var nodot viņu radniecīgu vai aizbildņu gādībā, nosakot obligātu ārsta uzraudzību.

(Latv.PSR KK 56.p.)

Ievietošana speciālā psihiatriskā slimnīcā vai vispārīgās psihiatriskās slimnīcas speciālā nodaļā

Ievietot speciālā psihiatriskā slimnīcā vai vispārīgās psihiatriskās slimnīcas speciālā nodaļā tiesa var garā slimo, kas pēc sava psihiskā stāvokļa un izdarītā sabiedriski bīstamā nodarījuma rakstura ir sevišķi bīstams sabiedrībai.

(Latv.PSR KK 55.p.IV d.)

MEDICĪNISKA RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKĻU PIEMĒROŠANA HRONISKIEM ALKOHOLIĶIEM

Personām, kas izdarījušas noziegumu uz hroniska alkoholisma pamata, tiesa līdzās sodam par izdarīto noziegumu var piemērot medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus.

(Latv.PSR KK 57.p.I d.)

Ja hronisku alkoholiķi notiesā ar so-
kas nav saistīts ar brīvības atņemša-
tiesa var piespiedu kārtā ievietot šo
personu medicīniskā iestādē ar speciālu
ārstēšanās un darba režīmu.

(Latv.PSR KK 57.p.II d.)

Hronisku alkoholiķi piespiedu kārtā ārstē
arī laikā, kamēr viņš izcieš sodu brīvības at-
ņemšanas vietās, bet nepieciešamības gadījumos
arī pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas
vietām.

(Latv.PSR KK 57.p. III d.)

Hronisku alkoholiķu piespiedu ārstēšanu iz-
beidz tiesa. (Latv.PSR KK 57.p.IV d.)

Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1964. gada 29.oktobra
dekrēts "Par hronisku dzērāju (alkoholiķu) piespiedu ārstēšanu un
pārraudzināšanu darbā".

("Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Zinotājs" 1964.gada
12.novembrī Nr.44)

AUDZINOŠĀ RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKĻI NEPILNGADĪGAJĒM

- 1) Pienākuma uzlikšana publiski vai citādā veidā atvainoties cietušajam,
- 2) rājiena vai stingra rājiena izteikšana,
- 3) bridinājums,
- 4) pienākuma uzlikšana nepilngadīgajam, kas sasniedzis 15 gadu vecumu, atbildzināt nodarīto zaudējumu, ja nepilngadīgajam ir patstāvīga izpelņa un zaudējuma summa nepārsniedz 25 rubļus, vai ar darbu novārst zaudējumu,
- 5) materiālu nodošana sabiedriskajās organizācijās viņa mācību, darba vai dzīves vietā apspriešanai un nepieciešamo pasākumu veikšanai,
- 6) nodošana galvojumā vecākiem vai personām, kas tos aizstāj,
- 7) nodošana galvojumā vai pārraudzībā darbaļu kolektīvam,
- 8) ievietošana speciālajās bērnu iestādēs,
- 9) ievietošana audzināšanas kolonijās.

(Latvijas PSR KK 58.pants)

PIELIKUMS Nr.1

SPĒNĀ ESOSIE PSRS PĀRMINĀJUMI

1. Augustā PSRS Preses Drošības 1941.gada 1. daļa izdeva "Par mūsu karavīru un
citu histonien nosaukumiem" - "Latvijas PSR Preses Drošības un Valsts Drošības"
1941. gada 1. daļa (Latv. PSR Nr. 89. p.).

2. Augustā PSRS Preses Drošības 1941.gada 2. daļa izdeva "Par mūsu karavīru un
citu nosaukumiem un citiem pirms karavīru nosaukumiem" - "Latvijas PSR Preses Drošības
un Valsts Drošības", 1941. gada 2. daļa (Latv. PSR Nr. 90. p.).

3. Augustā PSRS Preses Drošības 1941.gada 3. daļa izdeva "Par mūsu karavīru un
citu nosaukumiem un citiem pirms karavīru nosaukumiem" - "Latvijas PSR Preses
Drošības un Valsts Drošības", 1941. gada 3. daļa (Latv. PSR Nr. 91. p.).

PIELIKUMI

4. Augustā PSRS Preses Drošības 1941.gada 4. daļa izdeva "Par mūsu karavīru un
citu nosaukumiem un citiem pirms karavīru nosaukumiem un citiem karavīru nosaukumiem
un citiem karavīru nosaukumiem" - "Latvijas PSR Preses Drošības un Valsts
Drošības", 1941. gada 4. daļa (Latv. PSR Nr. 92. p., 93. p., 94. p.).

5. Augustā PSRS Preses Drošības 1941.gada 5. daļa izdeva "Par mūsu karavīru un
citu nosaukumiem un citiem pirms karavīru nosaukumiem un citiem karavīru nosaukumiem
un citiem karavīru nosaukumiem" - "Latvijas PSR Preses Drošības un Valsts
Drošības", 1941. gada 5. daļa (Latv. PSR Nr. 95. p. 1 un 96. p.).

6. Augustā PSRS Preses Drošības 1941.gada 6. daļa izdeva "Par mūsu karavīru un
citu nosaukumiem un citiem pirms karavīru nosaukumiem un citiem karavīru nosaukumiem
un citiem karavīru nosaukumiem" - "Latvijas PSR Preses Drošības un Valsts
Drošības", 1941. gada 6. daļa (Latv. PSR Nr. 97. p.).

AUDZINŠA PAKĀPŅU PIESPĒDU LĪDZĒR NĒMĒNGĀDĪGĪEM

1) Pirmā un otrā pakāpņa audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
2) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
3) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
4) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
5) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
6) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
7) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
8) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
9) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.
10) Audzinātājiem jānodrošina audzinātāja pienākumu izpildi.

(Audzinātāja pienākumu izpildes gaita)

PIELIKUMS N: 1

SPĒKĀ ESOŠIE PSRS KRIMINĀLLIKUMI

1. PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1961. gada 5. maija dekrēts "Par cīņas pastiprināšanu pret sevišķi bīstamiem noziedzīgiem" - "Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1961, Nr. 19 (Latv. PSR KK 89. p.).
2. PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1961. gada 24. maija dekrēts "Par atbildību par fiktīviem piekšstījumiem un citiem plānu izpildes pārskatu sagrozījumiem" - "Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1961, Nr. 22 (Latv. PSR KK 147. p.).
3. PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1961. g. 29. decembra dekrēts "Par kriminālatbildību par lauksaimniecības tehnikas noziedzīgi nevēlīgu izmantošanu vai glabāšanu", - "Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1962, Nr. 1 (Latv. PSR KK 96. p.).
4. PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1962. gada 15. februāra dekrēts "Par atbildības pastiprināšanu par mēģinājumu atņemt dzīvību milicijas darbiniekiem un tautas brīvprātīgo kārtības sargu vienību locekļiem, kā arī bojāt viņu veselību un aizskart cīņu" - "Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1962, Nr. 8 (Latv. PSR KK 184. p., 185. p., 186. p.).
5. PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1962. gada 15. februāra dekrēts "Par kriminālatbildības pastiprināšanu par izvarošanu" - "Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1962, Nr. 8 (Latv. PSR KK 121. p. I un III d.).
6. PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1962. gada 20. februāra dekrēts "Par kriminālatbildības pastiprināšanu par kukuļņemšanu" - "Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1962, Nr. 9

(Latv.PSR KK 164¹.p.,164.p.,165.p.).

- 7.PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1963.gada 21.oktobra dekrēts"Par kriminālatbildības pastiprināšanu par vilciena patvarīgu apturēšanu bez vajadzības"--"Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1963,Nr.43 (Latv.PSR KK 214¹p.).
- 8.PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1966.gada 23.julija dekrēts"Par ārvalstnieku un personu,kam nav pilsonības,kriminālatbildību par pārvietošanās PSRS teritorijā noteikumu ļaunprātīgu pārkāpšanu"--"PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs", 1966,Nr.30 (Latv.PSR KK 193²p.).
- 9.PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1966.gada 26.jūlija dekrēts"Par atbildības pastiprināšanu par huligānismu"--"PSRS Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs", 1966,Nr.30 (Latv.PSR KK 204.p.).
- 10.PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1968.gada 6.februāra dekrēts"Par PSR Savienības kontinentālā šelfu"--"PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs", 1968,Nr.6 (Latv.PSR KK 159¹p.).
- 11.PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1973.gada 3.janvāra dekrēts"Par kriminālatbildību par gaisa kuģa nolaupīšanu"--"PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs", 1973,Nr.1 (Latv.PSR KK 214²p.).
- 12.PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1973.gada 19.septembra dekrēts"Par atbildības pastiprināšanu par sprāgstozu vai ātri uzliesmojošu vielu,citu bīstamu kravu un priekšmetu nelikumīgu pārvadāšanu ar gaisa transportu"--"PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs", 1973,Nr.39 (Latv.PSR KK 221¹p.).
- 13.PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1974.gada 11.februāra dekrēts"Par atbildības par ļaunprātīgu ieroču,municijas un sprāgstvielu nelikumīgu nēsāšanu,glabāšanu,iegādāšanos,izgatavošanu un realizāciju"--"PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs", 1974,Nr.7 (Latv.PSR KK 218.p.).

PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1974.gada 26.februāra dekrēts "Par atbildības pastiprināšanu par jūras piesārņošanu ar cilvēku veselībai vai bioloģiskiem jūras resursiem kaitīgām vielām" - "PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs", 1974, Nr.10 (Latv.PSR KK 225¹p.).

PSRS Augstākās Padomes Prezidijs 1974.gada 25.aprīļa dekrēts "Par cīņas pastiprināšanu pret markomāniju" - "PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs", 1974, Nr.18 (Latv.PSR KK 222¹p., 222²p., 222³p., 222⁴p., 222⁵p., 222⁶p., 222⁷p.).

PIELIKUMS №2

MANTAS SARAKSTS, KURA NAV KONFISCĒJAMA PĒC TIESAS SPRIEDUMA

Nav konfiscējama notiesātajam un personām, kas atrodas viņa apgādībā, nepieciešama šāda veida manta un priekšmeti, kas pieder notiesātajam ar personiskā īpašuma tiesībām vai ir viņa daļa kopīpašumā:

1. Dzīvojamā māja ar saimniecības ēkām vai atsevišķas tās daļas-personām, kuru pamatnodarbošanās ir lauksaimniecība, ja notiesātais un viņa ģimene pastāvīgi dzīvo tajā.
2. Personām, kuru pamatnodarbošanās ir lauksaimniecība, - vienīgā govs; ja nav govs, - vienīgā tele; saimniecībā, kurā nav ne govs, ne teles, - vienīgā kaza, aita vai cūka; kolhožniekiem bez tam-aitas, kazas un cūkas pusnormas apmērā, kāda noteikta kolhoza sētai Lauksaimniecības arteļa statūtos, kā arī mājputni.
3. Lopbarība (ja lopi nav pakļauti konfiskācijai) tādā daudzumā, kāds nepieciešams līdz jaunas lopbarības ievākšanai vai līdz lopu dzišanai ganībās.
4. Personām, kuru pamatnodarbošanās ir lauksaimniecība, - sēkla, kas nepieciešama kārtējai sējai, un nenovāktā raža.
5. Lauksaimniecības inventārs-personām, kas nodarbojas ar lauksaimniecību.
6. Apgērbs un mājturības priekšmeti, kas nepieciešami notiesātajam un personām, kuras atrodas viņa apgādībā:
apģērbs-katrai personai: viens vasaras vai rudens mētelis, viens ziemas mētelis, viens ziemas uzvalks (sievietēm divas ziemas kleitas), viens vasaras uzvalks (sievietēm divas vasaras kleitas), kā arī citas drēbes, kam nav lielas vērtības;
divi pāri apavu katrai personai;
divas mīļas veļas katrai personai;
gultas piederumi, gultas drēbes un dvieļi;
nepieciešamie virtuves trauki;
mēbeles - pa vienai gulīgai un krēslam (vai taburetei) katrai personai, viens galds, viens skapis un viena lāde ģimenei;

visi bērnu piederumi.

7. Pārtikas produkti tādā daudzumā, kāds notiesātajam un viņa ģimenei nepieciešams līdz jaunai ražai, ja notiesātā pamatnodarbošanās ir lauksaimniecība, bet pārējos gadījumos - pārtikas produkti un nauda kopsummā notiesātā mēneša darba algas apmērā, bet ne mazāk par simt rubļiem.
8. Kurināmais, kas nepieciešams ģimenei ēdiena gatavošanai un dzīvojamās telpas apkurināšanai apkurināšanas sezonas laikā.
9. Darba rīki personiskajam rūpala un mājamatniecības darbam, kā arī instrumenti, palīglīdzekļi un grāmatas, kas nepieciešamas notiesātā personiskām profesionālām nodarbibām, atskaitot gadījumus, kad tiesa atņēmusi notiesātajam tiesības nodarboties ar šo darbību vai kad darba rīki un instrumenti izlietoti aizliegtam rūpalam.
10. Paju iemaksas kooperatīvās organizācijās, ja notiesātais netiek izslēgts no kooperatīva locekļu sasatāva.
11. Ja konfiscē notiesātā daļu zemnieku (kolhoza vai viensētas) sētas kopīpašumā, viņa daļas apmēru nosaka, atskaitot no mantas visu to, kas nav pakļauts konfiskācijai.

PIELIKUMS N:3

DEKRĒTI PAR AMNESTIJU, KAS PIENĒMTI PĒC LIELĀ TĒVIJAS KARĀ

1. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1945.gada 7.jūlija dekrēts "Par amnestiju, atzīmējot uzvaru pār hitlerisko Vāciju" - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1945, Nr.39.
 2. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1953.gada 27.marta dekrēts "Par amnestiju" - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1953, Nr.4.
 3. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1955.gada 17.septembra dekrēts "Par padomju pilsoņu amnestiju, kas sadarbojušies ar okupantiem Lielā Tēvijas kara laikā 1941.-1950." - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1955, Nr.17.
 4. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1957.gada 1.novembra dekrēts "Par amnestiju, atzīmējot Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 40.gadadienu" - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1957, Nr.24.
 5. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1967.gada 31.oktobra dekrēts "Par amnestiju sakarā ar Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50.gadadienu" - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1967, Nr.44.
 6. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1972.gada 28.decembra dekrēts "Par amnestiju sakarā ar Padomju Sociālistisko Republiku Savienības nodibināšanas 50.gadadienu" - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1973, Nr.1.
 7. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1975.gada 6.maija dekrēts "Par amnestiju sakarā ar 30.gadadienu kopā Padomju tautas uzvaras 1941.-1945.gada Lielajā Tēvijas karā" - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1975, Nr.20.
 8. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1975.gada 16.maija dekrēts "Par amnestiju sakarā ar starptautisko sievietes gadu" - "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1975, Nr.21.
 9. PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1977.gada 4.novembra dekrēts "Par amnestiju sakarā ar Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 60.gadadienu".
- "PSRS Augstākās Padomes Zīpotājs", 1977, Nr.45.

SĀTURA RĀDĪTĀJS

MĀCĪBA PAR KRIMINĀLLIKUMU	3
Padomju krimināllikuma jēdziens, uzdevumi, veidi un struktūra	5
Krimināllikuma spēks telpā un laikā	23
MĀCĪBA PAR NOZIEGUMU	47
Nozieguma un nozieguma sastāva jēdzieni	49
Apstākļi, kas izslēdz nodarījuma sabiedrisko bīstamību un prettiesiskumu	81
Nozieguma izdarīšanas stadijas	89
Līdzdalība un piesaistība	95
Atsevišķs (vienots) noziegums un noziegumu daudzējādība	105
MĀCĪBA PAR SODU	121
Soda jēdziens un veidi	123
Soda noteikšana	153
Nosacīta notiesāšana un sprieduma izpildes atlikšana	161
Atbrīvošana no kriminālatbildības un atbrīvošana no soda	171
Sodāmības dzēšana un nopemšana	201
Medicīniska un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi	207
Pielikumi	211
Spēkā esošie PSRS Krimināllikumi	213
Mantas saraksts, kura nav konfiscējama pēc tiesas sprieduma	216
Dekrēti par amnestiju, kas pieņemti pēc Lielā Tēvijas kara	217

Мария Ильинична Елум

СОВЕТСКОЕ УГОЛОВНОЕ ПРАВО

Общая часть

Учебное пособие
на латышском языке

Marija Iljas m. Blūma

PAĻOMJU KRIMINĀLTIESĪBAS

Vispārīgā daļa

Mācību līdzeklis

Redaktori: St.Graužinis, S.Paukste
Tehniskais redaktors I.Krauze. Korektore L.Zorgēvica

P.Stučkas Latvijas Valsts universitāte
Rīga 1977

Parakstīts iespiešanai 5.12.1977. JT 00633. Pasūt.Nr. 1754.
Papīrs Nr.1. Papīra formāts 60x84/16. 28,0 fiz.iespiedl.
2.2 uzsk.izdevn.1. Metiens 500 eks. Maksā 25 k.
Iespiests ar rotaprintu, Rīga-50, Veldenbauma ielā 5,
P.Stučkas Latvijas Valsts universitātē

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTĒKA

0304080918

Maksā 25 k.

Kontroleksemplārs